

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Politisk årbog og almanak : 1939

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1938

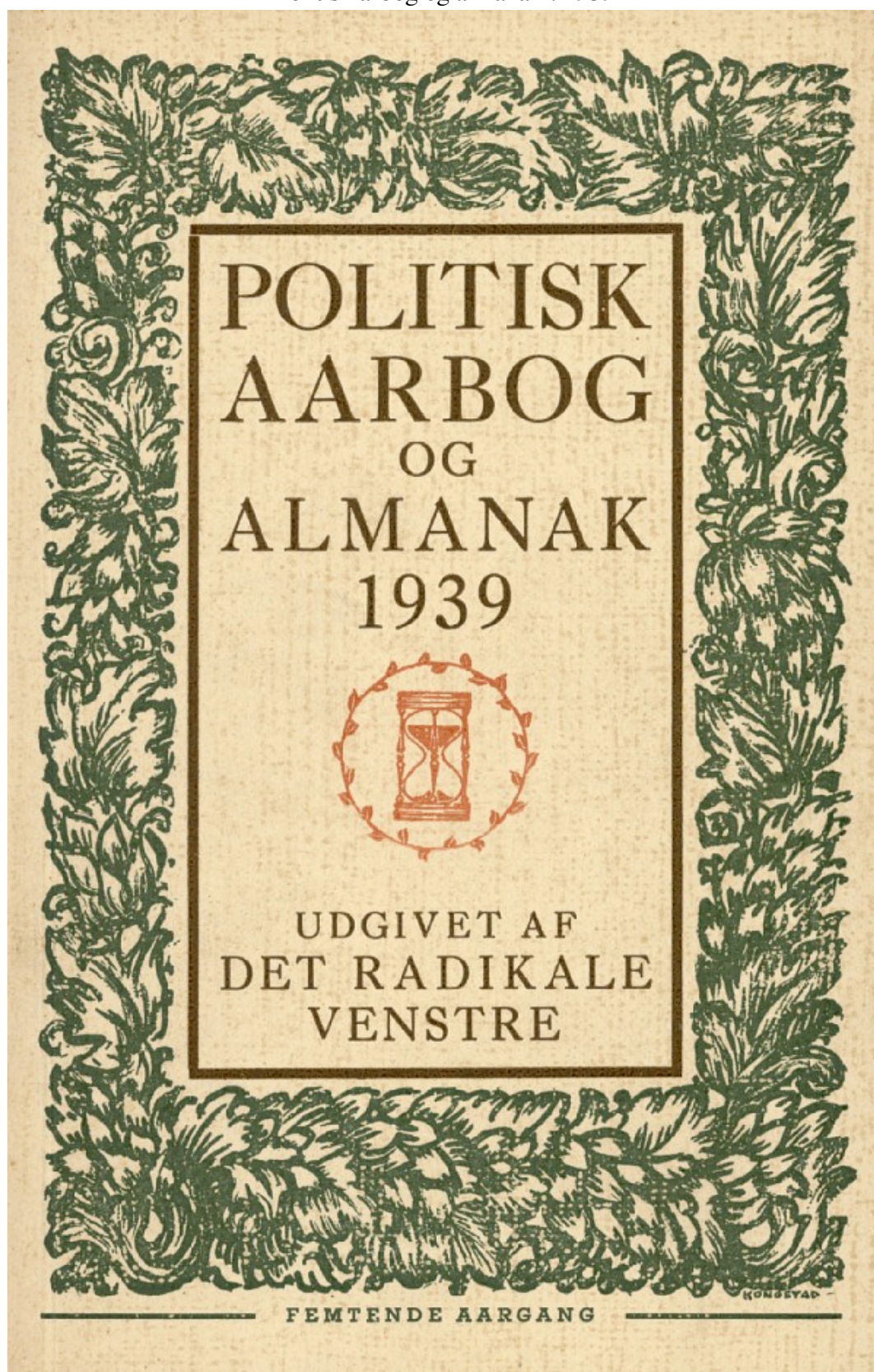
Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

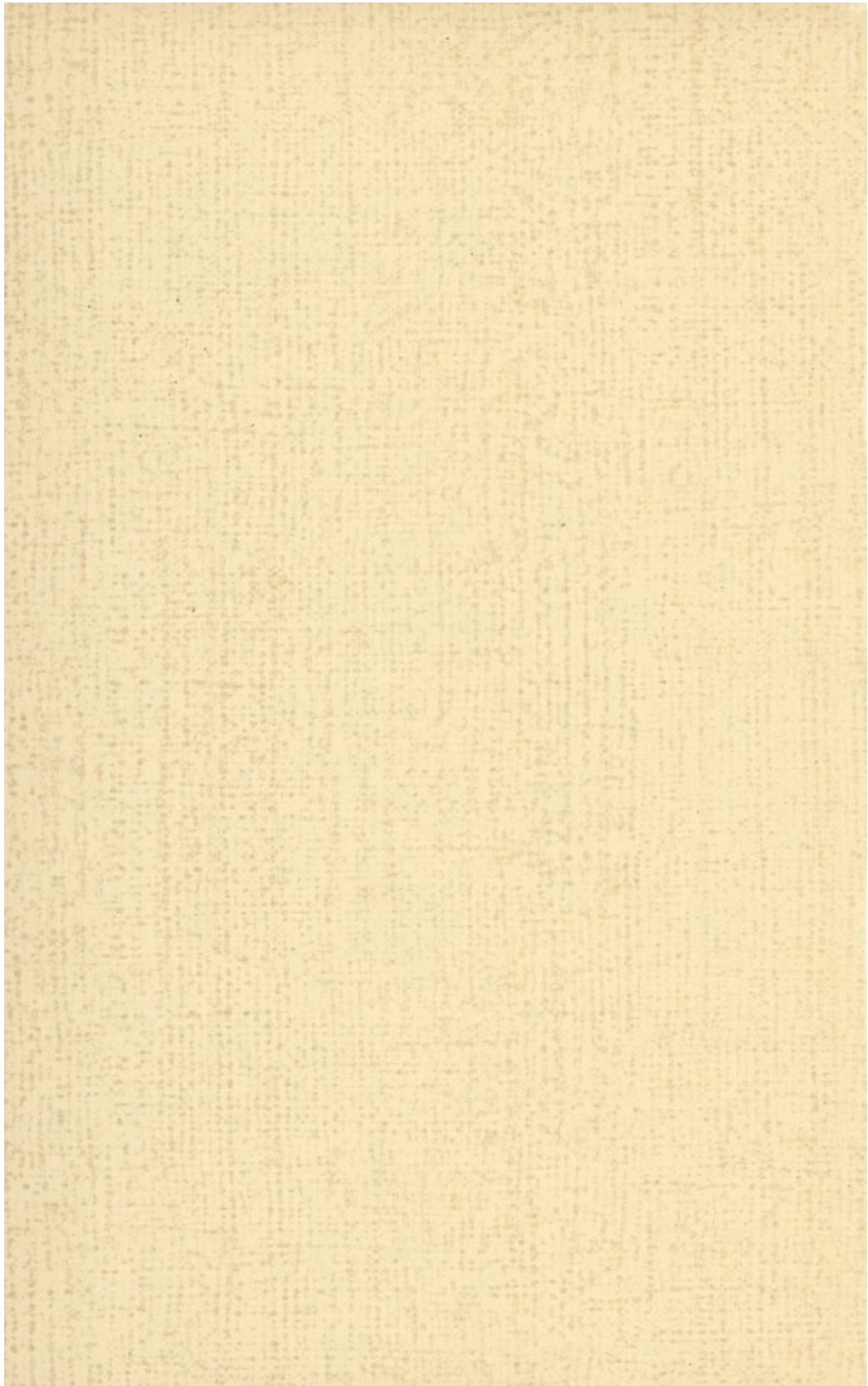
Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

POLITISK AARBOG OG ALMANAK

1939

UDGIVET AF DET RADIKALE VENSTRE

REDIGERET AF
ANTON ABILDTRUP

15. AARGANG - NOVEMBER 1938

HILLERØD

C. NORDLUNDES BOGTRYKKERI
(Oswald Terkelsen)

1939. 590

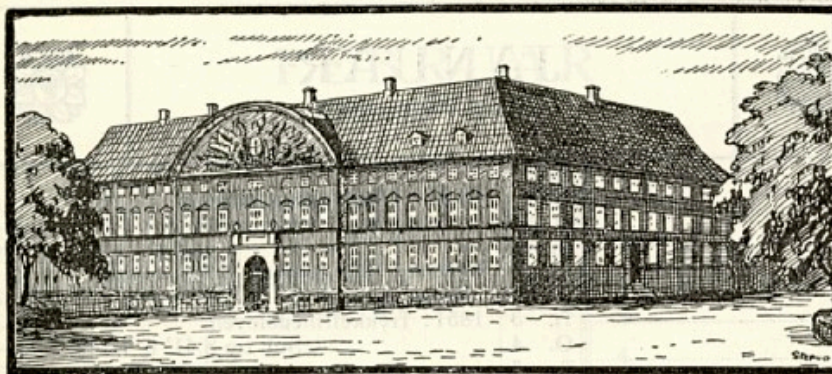

Det radikale Venstres Kontor,

Kristiansborg, København K.,

har Restoplæg af følgende Bøger og Pjecer:

Pol. Aarb. og Alm., 1., 7. og 8. Aarg.	Kr. 0,25
" " " " 6., 10., 11., 12., 13. og 14. Aarg.	" 0,50
Pol. Aarb. og Alm., 2., 3., 4., 5., 9. Aarg.	Udsolgt
Det radikale Venstres Program, 25 Stk.	" 1,00
L. Th. Arnskov: Kirkelig Frihed og Selv- styre	" 1,00
Ove Rode: Den økonomiske Politik under Krigen	" 0,10
— Danmark i Verdenskrigens 3. Aar	" 0,10
— Om Dyrtidsforanstaltning- ger	" 0,10
Fr. Bajer: Da det danske Slesvig gik tabt	" 0,05
P. Munch: Valuta-Ordningen	" 0,50
B. Dahlgaard: Rentepolitikens Udvik- ling	" 0,50
Johs. Christiansen: Retsstaten — et Bedrag	" 0,50
Valgbøgerne fra 1936	" 1,00
Valgbøgerne fra 1937	" 1,00
Valgbøger fra tidligere Aar	" 0,50
Forfatningskommissionens Betænkning	" 0,70
Danmarks Toldlove.	" 0,50

MINISTERIET STÅNING-MUNCH

(Udnævnt den 30. April 1929, rekonstrueret 4. Novbr. 1935)

Statsminister og Min. f. Grønland: *Th. A. M. Ståning.*

Udenrigsminister: *P. Munch.*

Finansminister: *V. Buhl.*

Indenrigsminister: *Bertel Dahlgaard.*

Justitsminister: *K. K. Steincke.*

Landbrugsminister: *Kr. M. Bording.*

Undervisningsminister: *Jørgen Jørgensen.*

Minister for offentlige Arbejder: *N. Fisker.*

Forsvarsminister: *Alsing Andersen.*

Kirkeminister: *Johannes F. Hansen.*

Socialminister: *Ludvig Christensen.*

Minister for Handel og Industri: *Johns. Kjærbøl.*

	Telefonnumre:	Ministrenes Modtagelsesdag:	Ministeriernes Adresser:
Statsministeriet	Central (1723 2736)	Torsdag Kl. 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	Slotsholmsgade 10 ¹
Landbrugsministeriet	— 3717	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	Christiansgade 6
Udenrigsministeriet	— 7028	ingen bestemt Dag	Christiansborg
Finansministeriet	— 15360	Torsdag Kl. 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	Slotsholmsgade 2 ¹
Justitsministeriet	— 12574	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	—
Min. f. Handel, Industri o. Søfart	— 1197	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	— 10 St.o.G.
Indenrigsministeriet	— 5317	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	— 2 ¹
Forsvarsministeriet:			
Marineministeriet	— 16201	— Kl. 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	— 10 ¹
Krigsministeriet	— 16002	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	— 8 ¹
Kirkeministeriet	— 14376	— - 10—12	Frederiksh. Kan. 21
Undervisningsministeriet	— 8290	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	—
Socialministeriet	— 2517	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	Slotsholmsgade 6 ¹
Min. for offentlige Arbejder	— 6242	— - 10 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂	— 10 ¹

Fra de angivne Telefonnumre faas Omstilling til alle Ministre samt til Departementerne i de enkelte Ministerier med Undtagelse af Krigsministeriet, Indenrigsministeriet, Finansministeriet og Justitsministeriet, angaaende hvilke henvises til de i Telefonbogen opførte Telefonnumre.

JANUAR

ELLER GLUGMAANED

			Kristi Omskærelse,		
			Luk. 2, 21. 2' Række, Matth. 6, 5—13.		
1					Ned
2	S. 1	Nytaa. 1921: Island bliver selvst.			3 4
3	M. 2				4 20
4	Ti. 3	1851: Trykkefrihedsloven.			5 34
5	O. 4	Sol. op 8.41' n. 15.48'			6 41
6	To. 5	○ f. M. 22.30'			7 37
7					Op
8	F. 6	Hellig 3 Konger.			17 23
9	L. 7	1918: Wilsons 14 Punkter.			18 50
			Da Jesus var 12 Aar gammel,		
			Luk. 2, 42 til Enden. 2' Række, Mark. 10, 13—16.		
10	S. 8				20 17
11	M. 9				21 42
12	Ti. 10	1661: Enevældens Indførelse i Danm.			23 4
13	O. 11	Sol. op 8.37' n. 15.58'			—
14	To. 12	● s. Kv. 14.10'			0 24
15	F. 13	1736: Konfirmationen indføres.			1 40
16	L. 14	1814: Norge bliver selvstændigt.			2 53
			Brylluppet i Kana,		
			Joh. 2, 1—11. 2' Række, Luk. 19, 1—10.		
17	S. 15				4 1
18	M. 16				5 2
19	Ti. 17	1772: Struenses Fald.			5 56
20	O. 18	{ 1871: Det tyske Kejserrige oprettes.			6 41
21	To. 19	Sol. op 8.30' n. 16.11'			7 18
22	F. 20	1866: C. Th. Zahle f.			Ned
23	L. 21	{ 1850: Oehlenschläger d.			16 44
24		● n. M. 14.27'			17 50
			Jesus gik ned ad Bjerget,		
			Matth. 8, 1—13. 2' Række, Luk. 17, 5—10.		
25	S. 22				18 57
26	M. 23				20 5
27	Ti. 24				21 13
28	O. 25	Sol. op 8.19' n. 16.25'			22 23
29	To. 26	1905: Radikale sprænges fra Reformp.			23 34
30	F. 27				—
31	L. 28	● f. Kv. 16.0'			0 46
			Jesus traadte i Skibet,		
			Matth. 8, 23—27. 2' Række, Matth. 14, 22—33.		
32	S. 29				1 59
33	M. 30	1850: 1. ordl. danske Rigsdag aabnes.			3 11
34	Ti. 31				4 19

MARTS

ELLER TORDMAANED

	O. 1	Sol. op 7.5' n. 17.40'	Ned
1	To. 2		3 59
2	F. 3		4 42
3	L. 4	1857: Daabstvangen afskaffes.	5 18
4			5 47
5		Den kananæiske Kvinde,	
6		Matth. 15, 21—28. 2' Række, Mark. 9, 17—29.	
7	S. 5	○ f. M. 19.0'	6 13
8			Op
9	M. 6		19 27
10	Ti. 7		20 51
11	O. 8	Sol. op 6.48' n. 17.55'	22 12
12	To. 9	40 Riddere.	23 29
13	F. 10		—
14	L. 11		0 38
15		Jesus drev en Djævel ud,	
16		Luk. 11, 14—28. 2' Række, Joh. 8, 42—51.	
17	S. 12	● s. Kv. 22.37'	1 40
18	M. 13		2 32
19	Ti. 14	1920: Afstemning i 2. Zone.	3 15
20	O. 15	Sol. op 6.30' n. 18.9'	3 51
21	To. 16	1920: Fæstn.s Nedlæggelse vedtages.	4 20
22	F. 17		4 44
23	L. 18		5 5
24		Jesus bispiser 5000 Mand,	
25		Joh. 6, 1—15. 2' Række, Joh. 6, 35—51.	
26	S. 19		5 24
27	M. 20		5 42
28			Ned
29	Ti. 21	{ Jævn døgn. 1201: Absalon d.	19 12
30		● n. M. 2.49'	
31	O. 22	Sol. op 6.11' n. 18.24'	20 24
32	To. 23		21 36
33	F. 24	1899: 1. Statshusmandslov.	22 48
34	L. 25		23 56
35		Gabriel Engel udsendes.	
36		Luk. 1, 26—38. 2' Række, Luk. 1, 46—56.	
37	S. 26	1848: St. St. Blicher d.	—
38	M. 27		0 59
39	Ti. 28	{ 1866: Hedeselskabet stiftes.	1 53
40		● f. Kv. 13.16'	
41	O. 29	{ 1920: Ministeriet Zahle afskediges.	2 39
42		Sol. op 5.53' n. 18.38'	
43	To. 30	1920: Ministeriet Liebe dannes.	3 16
44	F. 31		3 47

APRIL

ELLER FAAREMAANED

L.	1	Forliget 1894.	Ned	4 13
		Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2' Række, Mark. 14, 3—9.		
S.	2	{ Palmesøndag. 1805: H. C. Andersen f.	4	37
M.	3	1894: Christmas Møller f.	4	59
Ti.	4	○ f. M. 5.18'	5	23
			Op	
O.	5	{ 1920: Ministeriet Friis dannes. Sol. op 5.35' n. 18.52'	21	2
To.	6	Skærtorsdag.	22	17
F.	7	Langfredag.	23	24
L.	8		—	
		Kristi Opstandelse, Mark. 16, 1—7. 2' Række, Matth. 28, 1—8.		
S.	9	Paaskedag. 1899: L. o. Aldersdoms.	0	22
M.	10	2. Paaskedag. 1866: Borgbjerg f.	1	10
Ti.	11	{ 1876: Landbrugsminister Bording f. ● s. Kv. 17.11'	1	49
O.	12	{ 1877: 1. provisoriske Finanslov. Sol. op 5.17 n. 19.6'	2	20
To.	13		2	46
F.	14		3	9
L.	15	1683: Kr. V.s danske Lov.	3	28
		Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20, 19 til Enden. 2' Række, Joh. 21, 15—19.		
S.	16		3	47
M.	17		4	6
Ti.	18	{ Flyttedag*). 1864: Stormen paa Dybbøl.	4	25
		● n. M. 17.35'	Ned	
O.	19	{ Sol. op 5.0' n. 19.20'	19	22
To.	20		20	35
F.	21		21	46
L.	22		22	52
		Jesus er en god Hyrde, Joh. 10, 11—16. 2' Række, Joh. 10, 22—30.		
S.	23	1924: Staunings 1. Ministerium.	23	50
M.	24		—	
Ti.	25		0	38
O.	26	{ ● f. Kv. 19.25'	1	17
To.	27	{ Sol. op 4.43' n. 19.34'	1	49
F.	28	1919: Lov om Folk.s Forbund vedt.	2	16
L.	29		2	40
		Kristi Bortgang til Faderen, Joh. 16, 16—22. 2' Række, Joh. 14, 1—11.		
S.	30		3	2

*) Efter Lov af 23. Marts 1937 er den første Dag i hver Maaned Flyttedag (saafremt denne Dag er en Helligdag eller Dagen for en Helligdag, udskydes Flyttedagen til næste Søndag). Af Hensyn til ældre Lejekontrakter opføres dog de efter de tidligere Bestemmelser fastsatte Flyttedage indtil videre i Almanakken.

MAJ

ELLER MAJMAANED

			Ned
	M. 1	1882: Studentersamfundet stiftes.	3 25
	Ti. 2		3 48
1	O. 3	{ f. M. 16.15'	4 15
2		Sol. op 4.27' n. 19.47'	Op
3	To. 4		21 6
4	F. 5	Bededag. 1920: Neergaards Min.	22 8
5	L. 6	1921: Lov om Invalideforsikring.	23 2
6		Den Helligaands Sendelse,	
7		Joh. 16, 5—15. 2' Række, Joh. 8, 28—36.	
8	S. 7		23 45
9	M. 8		—
10	Ti. 9		0 20
11	O. 10	{ 1845: Herm. Trier f.	0 48
12		Sol. op 4.12' n. 20.1'	
13	To. 11	● s. Kv. 11.40'	1 12
14	F. 12		1 32
15	L. 13		1 51
16		Beder i Jesu Navn,	
17		Joh. 16, 23—28. 2' Række, Joh. 17, 1—11.	
18	S. 14		2 10
19	M. 15	1903: Lov om Menighedsraad.	2 29
20	Ti. 16		2 49
21	O. 17	{ 1814: Norges Grundlov (Ejdsvold).	3 13
22		Sol. op 3.59' n. 20.14'	
23	To. 18	Kristi Himmelfart.	3 41
24			Ned
25	F. 19	{ 1888: Jørgen Jørgensen f.	20 39
26	L. 20	● n. M. 5.25'	21 42
27		Naar Trøsteren kommer,	
28		Joh. 15, 26 til Enden og 16, 1—4. 2' Række, Joh. 17, 20 til Enden.	
29	S. 21	1905: Radikale Venstre dannes.	22 35
30	M. 22		23 18
31	Ti. 23		23 53
32	O. 24	{ 1849: Grundl. vedf. i d. grundlg. Rigsf.	—
33	To. 25	Sol. op 3.48' n. 20.26'	0 21
34	F. 26	● f. Kv. 0.20'	0 46
35	L. 27		1 8
36		Hvo mig elsker,	
37		Joh. 14, 23 til Enden. 2' Række, Joh. 14, 15—21.	
38	S. 28	Pinsedag.	1 30
39	M. 29	2. Pinsedag.	1 53
40	Ti. 30		2 17
41	O. 31	Sol. op 3.39' n. 20.36'	2 46

JUNI

ELLER SKÆRSOMMER

To. 1		Ned 3 21	
F. 2	○ f. M. 4.11'	Op 20 53	1.....
L. 3		21 40	2.....
Kristus og Nikodemus, Joh. 3, 1—15. 2' Række, Matth. 28, 18 til Enden.			
S. 4		22 19	3.....
M. 5	Grundlovsdag.	22 50	4.....
Ti. 6	1905: Norge oph. Unionen m. Sverige.	23 16	5.....
O. 7	Sol. op 3.32' n. 20.45'	23 38	6.....
To. 8		23 57	7.....
F. 9		—	8.....
L. 10	1870: Dickens d. ☉ s. Kv. 5.7'	0 15	9.....
Den rige Mand, Luk. 16, 19 til Enden. 2' Række, Luk. 12, 13—21.			
S. 11	1875: Ministeriet Estrup.	0 33	10.....
M. 12	1879: Bramsnæs f.	0 52	11.....
Ti. 13		1 14	12.....
O. 14	Sol. op 3.28' n. 20.51'	1 40	13.....
To. 15	Valdemarsdag. 1920: Genforening.	2 11	14.....
F. 16		2 52	15.....
L. 17	☉ n. M. 14 37'	Ned 20 25	16.....
Den store Nadvere, Luk. 14, 16—24. 2' Række, Luk. 14, 25 til Enden.			
S. 18		21 14	17.....
M. 19		21 53	18.....
Ti. 20	1788: Stavnbaandets Ophævelse.	22 25	19.....
O. 21	{ 1913: Zahles 2. Ministerium.	22 52	20.....
To. 22	{ Sol. op 3.28' n. 20.54'	23 15	21.....
F. 23		23 37	22.....
L. 24	St. Hansdag. ☉ f. Kv. 5.35'	23 59	23.....
Det fortabte Faar, Luk. 15, 1—10. 2' Række, Luk. 15, 11 til Enden.			
S. 25		—	24.....
M. 26		0 23	25.....
Ti. 27	1854: N. Neergaard f.	0 50	26.....
O. 28	{ 1919: Versailles-Fr.	1 22	27.....
To. 29	{ Sol. op 3.30' n. 20.55'	2 0	28.....
F. 30	1922: Ægteskabsloven.	2 45	29.....
			30.....

JULI

ELLER ORMEMAANED

	L. 1	○ f. M. 17.16'	Ned 3 38
1		Værer barmhjertige,	
2		Luk. 6, 35—42. 2' Række, Matth. 5, 43 til Enden.	
3	S. 2		Op 20 53
4	M. 3		21 20
5	Ti. 4	1776: U. S. A. erklæres uafhængigt.	21 43
6	O. 5	{ 1910: Ministeriet Kl. Berntsen. Sol. op 3.36' n. 20.52'	22 3
7	To. 6	1916: Lov om Ulykkesforsikring.	22 22
8	F. 7		22 40
9	L. 8		22 58
10		Jesus lærer af Skibet,	
11		Luk. 5, 1—11. 2' Række, Matth. 16, 13—26.	
12	S. 9	● s. Kv. 20.49'	23 18
13	M. 10	1920: Kr. X rider over Grænsen.	23 41
14	Ti. 11		—
15	O. 12	Sol. op 3.44' n. 20.45,	0 9
16	To. 13		0 44
17	F. 14	1789: Bastilledagen.	1 29
18	L. 15		2 26
19		Farisæernes Retfærdighed,	
20		Matth. 5, 20—26. 2' Række, Matth. 19, 16—26.	
21			Ned
22	S. 16	● n. M. 22.3'	19 48
23	M. 17		20 24
24	Ti. 18		20 54
25	O. 19	{ 1917: Finland erkl. selvstændigt.	21 20
26	To. 20	Sol. op 3.54' n. 20.37'	21 43
27	F. 21		22 6
28	L. 22		22 30
29		Jesus bespiser 4000 Mand,	
30		Mark. 8, 1—9. 2' Række, Matth. 10, 24—31.	
31	S. 23	Hundredagene beg. ● f. Kv. 12.34'	22 56
	M. 24	1901: Systemskiftet.	23 26
	Ti. 25	1870: P. Munch f.	—
	O. 26	Sol. op 4.5' n. 20.26'	0 1
	To. 27		0 44
	F. 28	1864: Den reviderede Grundlov.	1 34
	L. 29	1814: Tvungen Skolegang indføres.	2 31
		De falske Profeter,	
		Matth. 7, 15—21. 2' Række, Matth. 7, 22 til Enden.	
	S. 30		3 32
	M. 31	1914: Jaurès myrdes. ○ f. M. 7.37'	4 37

AUGUST

ELLER HØSTMAANED

Ti. 1	{ 1914: Verdenskrigen begynder. Sol. op 4.17' n. 20.13'	Op	
O. 2		20 10	
To. 3		20 30	1
F. 4		20 48	2
L. 5		21 6	3
		21 25	4
Den utro Husfoged,			
Luk. 16, 1—9. 2' Række, Luk. 12, 32—48.			
S. 6		21 47	5
M. 7	1922: Aldersrenteloven.	22 12	6
Ti. 8	De lyse Nætter ender. ☉ s. Kv. 10.18'	22 42	7
O. 9	Sol. op 4.30' n. 19.59'	23 21	8
To. 10		—	9
F. 11		0 10	10
L. 12		1 12	11
Jesus græder over Jerusalem,			
Luk. 19, 41 til Enden. 2' Række, Matth. 11, 16—24.			
S. 13		2 25	12
M. 14		3 47	13
		Ned	14
Ti. 15	1769: Napoleon f. ☉ n. M. 4.53'	19 20	15
O. 16	Sol. op 4.44' n. 19.43'	19 45	16
To. 17		20 9	17
F. 18		20 34	18
L. 19		21 0	19
Farisæeren og Tolderen,			
Luk. 18, 9—14. 2' Række, Luk. 7, 36 til Enden.			
S. 20		21 29	20
M. 21	☉ f. Kv. 22.21'	22 3	21
Ti. 22		22 44	22
O. 23	Sol. op 4.57' n. 19.26'	23 32	23
To. 24	{ 1858: Landbohøjskolen aabner. Hundredagene ender.	—	24
F. 25	1880: Steincke f.	0 26	25
L. 26	1789: Fr. Erkl. om Menneskerettigh.	1 25	26
Den Døve og Stumme,			
Mark. 7, 31 til Enden. 2' Række, Matth. 12, 31—42.			
S. 27		2 29	27
M. 28	1749: Goethe f.	3 34	28
Ti. 29	☉ f. M. 23.9'	4 40	29
O. 30	Sol. op 5.10' n. 19.9'	Op	30
To. 31	1867: Ove Rode f.	18 55	31
		19 13	

SEPTEMBER

ELLER FISKEMAANED

			Op
	F. 1		19 33
	L. 2	{ 1839: Henry George f. 1872: Grundtvig d.	19 53
1			
2			
3		Samaritaneren og Leviten, Luk. 10, 23—37. 2' Række, Matth. 20, 20—28.	
4	S. 3		20 17
5	M. 4		20 45
6	Ti. 5		21 20
7	O. 6	{ s. Kv. 21.24' Sol. op 5.24' n. 18.51'	22 4
8	To. 7		22 58
9	F. 8	1783: Grundtvig f.	—
10	L. 9	1828: Tolstoi f.	0 4
11			
12		De 10 Spedalske, Luk. 17, 11—19. 2' Række, Joh. 5, 1—15.	
13	S. 10	1866: Aakjær f.	1 19
14	M. 11		2 41
15	Ti. 12		4 7
16			Ned
17	O. 13	{ 1870: C. N. Hauge f. ● n. M. 12.22' Sol. op 5.38' n. 18.33'	18 9
18	To. 14		18 34
19	F. 15	1917: Polen bliver selvstændig.	19 0
20	L. 16		19 29
21			
22		Ingen kan tjene to Herrer. Matth. 6, 24 til Enden. 2' Række, Luk. 10, 38 til Enden.	
23	S. 17		20 2
24	M. 18		20 42
25	Ti. 19		21 28
26	O. 20	{ f. Kv. 11.34' Sol. op 5.51' n. 18.15'	22 20
27	To. 21		23 18
28	F. 22		—
29	L. 23	Jævn døgn.	0 21
30			
31		Enkens Søn af Nain, Luk. 7, 11—17. 2' Række, Joh. 11, 19—45.	
32	S. 24	1884: Politikens 1. Nr.	1 25
33	M. 25	1909: „Venstre“ stiftes.	2 31
34	Ti. 26	1870: Kr. X f.	3 37
35	O. 27	Sol. op 6.5' n. 17.56'	4 44
36	To. 28	○ f. M. 15.27'	5 51
37			Op
38	F. 29	Mikkelsdag.	18 0
39	L. 30		18 23

OKTOBER

ELLER SÆDEMAANED

Den Vatersøttige, Luk. 14, 1—11. 2' Række, Mark. 2, 14—22.			
S. 1	1835: Raadgivende Provinsialstænder.	Op	1
M. 2		18 49	2
Ti. 3	1884: Kristiansborgs Brand.	19 22	3
O. 4	{ 1919: Radikale Jordlove (Len m. m.)	20 3	4
To. 5	Sol. op 6.18' n. 17.38'	20 52	5
F. 6	☉ s. Kv. 6.27'	21 52	6
L. 7		23 2	7
Hvis Søn er Kristus, Matth. 22, 34 til Enden. 2' Række, Joh. 15, 1—11.			8
S. 8		0 19	9
M. 9		1 40	10
Ti. 10	{ 1782: St. St. Blicher f.	3 4	11
O. 11	Sol. op 6.32' n. 17.20'	4 30	12
To. 12	{ 1908: Neergaards 1. Min.	Ned	13
F. 13	● n. M. 21.30'	16 58	14
L. 14		17 25	15
		17 57	16
Den Værkbrudne, Matth. 9, 1—8. 2' Række, Joh. 1, 35 til Enden.			17
S. 15		18 34	18
M. 16		1 25	19
Ti. 17	Flyttedag*).	2 32	20
O. 18	{ 1876: Carlsbergfondet oprettet.	3 39	21
To. 19	Sol. op 6.46' n. 17.3'	4 47	22
F. 20	☉ f. Kv. 4.24'	5 56	23
L. 21	1847: Edv. Brandes f.	7 5	24
Bryllupsklæderne, Matth. 22, 1—14. 2' Række, Matth. 21, 28—44.			25
S. 22		0 19	26
M. 23	1848: Grundlovg. Rigsfors. aabnes.	1 25	27
Ti. 24		2 32	28
O. 25	Sol. op 7.1' n. 16.46'	3 39	29
To. 26	1873: Stauning f.	4 47	30
F. 27		5 56	31
L. 28	1909: Zahles 1. Min. ○ f. M. 7.42'	7 5	
Den kongelige Mand, Joh. 4, 46—53. 2' Række, Joh. 4, 34—42.			
S. 29	1922: Mussolini danner Regering.	Op	
M. 30	1536: Reformationens Indførelse.	17 23	
Ti. 31		18 2	
		18 49	

*) Se Fodnote under April.

NOVEMBER

ELLER SLAGTEMAANED

			Op
	O. 1	Sol. op 7.16' n. 16.30'	19 46
1	To. 2		20 52
	F. 3		22 6
2	L. 4	☉ s. Kv. 14.12'	23 24
3			
4		Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5, 1—12. 2' Række, Matth. 5, 13—16.	
5	S. 5		—
	M. 6		0 44
6	Ti. 7	1887: B. Dahlgaard f.	2 6
7	O. 8	Sol. op 7.31' n. 16.15'	3 29
	To. 9	1918: Vilhelm II abdicerer.	4 52
8	F. 10	1483: Luther f.	6 13
9			Ned
10	L. 11	Mortensdag. ☉ n. M. 8.54'	16 26
11			
12		Skattens Mønt, Matth. 22, 15—22. 2' Række, Mark. 12, 41 til Enden.	
13	S. 12		17 8
	M. 13		17 57
14	Ti. 14	1770: Oehlenschläger f.	18 52
15	O. 15	Sol. op 7.45' n. 16.3'	19 53
	To. 16	1918: Aabenraamødet.	20 58
16	F. 17	{ 1928: De nordsl. Vælgerf. sl. sig til	22 4
17	L. 18	{ H. P. Hanssens Grænsepolitik.	23 10
18			
19		Den blodsoffige Kvinde, Matth. 9, 18—26. 2' Række, Joh. 5, 17—29.	
20	S. 19	☉ f. Kv. 0.21'	—
21	M. 20		0 16
	Ti. 21	1892: J. C. Hostrup d.	1 23
22	O. 22	Sol. op 7.59' n. 15.51'	2 30
23	To. 23		3 39
24	F. 24	1929: Clemenceau d.	4 48
25	L. 25		5 58
26			
27		Ødelæggelsens Vederstyggelighed, Matth. 24, 15—28. 2' Række, Luk. 17, 20—33.	
28	S. 26	{ 1896: Bondest. Sparekasse stiftes.	7 8
29		☉ f. M. 22.54'	Op
	M. 27		16 42
30	Ti. 28	1882: Dansk Fredsforening stiftes.	17 37
	O. 29	Sol. op 8.12' n. 15.43'	18 42
	To 30		19 54

DECEMBER

ELLER KRISTMAANED

F. 1		Op	21 12	
L. 2			22 32	
Jesu Indtog i Jerusalem,				
Matth. 21, 1—9. 2' Række, Luk. 4, 16—30.				
S. 3	1684: Holberg f.	☉ s. Kv. 21.40'	23 53	1
M. 4			—	2
Ti. 5			1 13	3
O. 6	Sol. op 8.24' n. 15.37'		2 34	4
To. 7			3 54	5
F. 8			5 11	6
L. 9			6 25	7
Tegn i Sol og Maane,				
Luk. 21, 25—36. 2' Række, Matth. 25, 1—13.				
S. 10	{ 1915: Konservative Folkeparti dann.	☉ n. M. 22.45'	Ned	8
M. 11			15 46	9
Ti. 12			16 38	10
O. 13	Sol. op 8.33' n. 15.34'		17 37	11
To. 14	1926: Ministeriet Madsen-Mygdal.		18 40	12
F. 15			19 47	13
L. 16			20 53	14
			22 0	15
Johannes i Fængsel,				
Matth. 11, 2—10. 2' Række, Luk. 1, 67 til Enden.				
S. 17	{ 1914: Trekongermødet i Malmø.	☉ f. Kv. 22.4'	23 7	16
M. 18			—	17
Ti. 19	1804: Livegenskabet ophæves.		0 13	18
O. 20	Sol. op 8.39' n. 15.35'		1 20	19
To. 21			2 28	20
F. 22	Solhverv.		3 38	21
L. 23			4 47	22
Johannis Vidnesbyrd,				
Joh. 1, 19—28. 2' Række, Joh. 3, 25 til Enden.				
S. 24	Juleaften.		5 55	23
M. 25	1. Juledag.		6 59	24
Ti. 26	2. Juledag.	☉ f. M. 12.28'	7 56	25
		Op		26
O. 27	Sol. op 8.42' n. 15.39'		17 36	27
To. 28			18 54	28
F. 29			20 16	29
L. 30	1829: Vilh. Beck f.		21 39	30
Simeon og Anna,				
Luk. 2, 33—40. 2' Række, Luk. 2, 25—32.				
S. 31			23 1	31

AARET 1939

er det 6652de i den julianske Periode. — Aaret 1939 er 1. Paaskedag d. 9. April. — Aaret 1940 er 1. Paaskedag d. 24. Marts. — Aaret 1941 er 1. Paaskedag d. 13. April. — Aaret 1942 er 1. Paaskedag d. 5. April. — Aaret 1943 er 1. Paaskedag d. 25. April.

I Kirkeaaet 1938—39, der ender med 25de Søndag efter Trinitatis (26. November), vil der ordentligvis blive prædikeret over den første Række af Evangelietekster.

I Kirkeaaet 1939—40, der begynder med 1ste Søndag i Advent (3. December), vil der ordentligvis blive prædikeret over den anden Tekstrække.

Ifølge Lov af 29. Marts 1893 skal Tiden for alle Dele af Landet bestemmes lige med Middelstoltiden for den 15. Længdegrad øst for Greenwich. (Efter Lov af 22. Marts 1907 gælder dog Greenwich Tid paa Færøerne fra 1. Januar 1908). Alle Klokkeslet i denne Almanak er derfor angivne i denne (saakaldte mellemeuropæiske) Tid og er 10 Minutter (nøjagtigere 9 Min. 41 Sek.) mere end efter Københavns Middelstoltid, der tidligere har været benyttet som fælles Tid for hele Landet.

Klokkeslettene for Solens og Maanens Op- og Nedgang som angivne i denne Almanak er beregnet for disses Centre og gælder for København. For andre Steder i Landet er Klokkeslettene knap de samme; men Afvigelserne er saa smaa, at de er uden større praktisk Betydning.

Formørkelser i Aaret 1939.

1) *Ringformet Solformørkelse* d. 19. April, synlig som partiel Formørkelse i Danmark (med Færøerne) og i Grønland. I København begynder Formørkelsen Kl. 18.18'. Den er paa sit højeste Kl. 19.11' og omfatter da $\frac{50}{100}$ af Soldiameteren. Ved Tiden for Solens Nedgang (Kl. 19.20') omfatter Formørkelsen $\frac{49}{100}$ af Soldiameteren. Formørkelsen ses i den nordøstlige Del af det Stille Ocean, i den nordøstligste Del af Asien, i Nordamerika, i det nordlige Ishav, i den nordlige Del af det Atlantiske Ocean, i det vestlige og nordlige Europa og i Mellem-europa.

2) *Total Solformørkelse* den 3. Maj, usynlig i Danmark.

3) *Total Maaneformørkelse* den 12. Oktober, usynlig i Danmark. Formørkelsen ses i det sydøstlige Australien, i Polynesian, i det sydlige Ishav og paa Sydamerikas Sydspids.

4) *Partiel Maaneformørkelse* den 28. Oktober, delvis synlig i Danmark. Formørkelsen varer fra Kl. 5.54' til Kl. 9.18'. Den er paa sit højeste Kl. 7.36' — efter Maanens Nedgang — og omfatter da $\frac{982}{1000}$ af Maanediameteren.

Planeterne i Aaret 1939.

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øjne. Den 3. Januar, 1. Maj, 28. August og 17. December er den længst vest for Solen og staar omkring disse Dage i København op henholdsvis 2 Timer, $\frac{1}{3}$ Time, $1\frac{3}{4}$ Time, og $2\frac{1}{4}$ Time før Solen. Den 17. Marts, 13. Juli og 8. November er den længst øst for Solen og gaar omkring disse Dage i København ned henholdsvis 2 Timer, 1 Time og $\frac{1}{2}$ Time efter Solen.

Venus er den 30. Januar længst vest for Solen og staar ved denne Tid i København op 3 Timer før Solen. Den 5. September er Venus i øvre Konjunktion med Solen.

Mars staar ved Aarets Begyndelse i Vægten. Den vandrer gen-

nem Skorpionen, Ophiuchus, Skytten, Stenbukken og Vandmanden ind i Fiskene, hvor den opholder sig ved Aarets Slutning. Den 23. Juli er Mars i Opposition med Solen. Den staar i Syd: ved Aarets Begyndelse Kl. 8, i Begyndelsen af April Kl. 6, i Slutningen af Maj Kl. 4, i Begyndelsen af Juli Kl. 2, i Begyndelsen af August Kl. 23 $\frac{1}{2}$, i Slutning af September Kl. 20, i Begyndelsen af December Kl. 18 og i Slutningen af December Kl. 17 $\frac{1}{2}$.

Jupiter staar ved Aarets Begyndelse i Vandmanden, og vandrer derfra ind i Hvalfisken og Fiskene, hvor den opholder sig ved Aarets Slutning. Den 27. September er Jupiter i Opposition med Solen. Den staar i Syd: ved Aarets Begyndelse Kl. 15 $\frac{1}{2}$, i Begyndelsen af Marts 12 $\frac{1}{2}$, i Slutningen af Maj Kl. 8, i Begyndelsen af August Kl. 4, i Slutningen af September Kl. 0, i Begyndelsen af November Kl. 21 $\frac{1}{2}$, i Begyndelsen af December Kl. 19 $\frac{1}{2}$ og ved Aarets Slutning Kl. 17 $\frac{1}{2}$.

Saturn opholder sig hele Aaret i Fiskene og Hvalfisken. Den 22. Oktober er Saturn i Opposition med Solen. Den staar i Syd: ved Aarets Begyndelse Kl. 18, i Begyndelsen af Marts 14 $\frac{1}{2}$, i Begyndelsen af Maj Kl. 11, i Begyndelsen af Juli Kl. 7 $\frac{1}{2}$, i Begyndelsen af September Kl. 3 $\frac{1}{2}$, i Begyndelsen af November Kl. 23 og ved Aarets Slutning Kl. 19.

Uranus og **Neptun** er ikke synlige for blotte Øjne. Uranus opholder sig hele Aaret i Vædderen. Den 13. November er Uranus i Opposition med Solen og staar da omkring Midnat i Syd 52° over Københavns Horisont. Neptun opholder sig hele Aaret i Jomfruen og Løven. Den 13. Marts er Neptun i Opposition med Solen og staar da omkring Midnat i Syd 39° over Københavns Horisont.

Planeternes Drabanter.

Maanen bevæger sig i 27 Dage 8 Timer omkring Jorden i en Mid-

delafstand fra denne af c. 60 Jordradier eller 384400 Kilometer. Dens Radius beløber sig til 1738 Kilometer. Mars ledsages af 2 Drabanter, **Jupiter** af 9, 4 store og 5 smaa, **Saturn** af 10, **Uranus** af 4 Drabanter og **Neptun** af 1 Drabant. Saturn er desuden inden for sine Maaner omgivet af en Ring, der bestaar af en Mængde Smaamaaner.

Asteroiderne.

Imellem Mars og Jupiter findes en Mængde smaa Planeter, som kaldes Asteroider, og som ikke er synlige uden Kikkert. De numererede Antal var ved Slutningen af 1937 naaet op til 1417. Deres Middelf afstande fra Solen ligger for de allerflestes Vedkommende imellem 2 og 4 $\frac{1}{3}$ Gange Jordens Afstand fra Solen, og deres Omløbstider om Solen er imellem 3 og 9 Aar. En lille Planet, **Eros** opdaget i 1898, er dog gennemsnitlig lidt nærmere ved Solen, end Mars er, og har en Omløbstid om Solen af 1 $\frac{3}{4}$ Aar; 6 andre naar i Periheliet indenfor Marsbanen (to endog inden for Venus' Bane, se nedenfor); 12: **Achilles**, **Patroklos**, **Hektor**, **Nestor**, **Priamus**, **Agamemnon**, **Odyssens**, **Aeneas**, **Anchises**, **Troilus**, **Ajax** og een, opdaget 1937, der endnu ikke har faaet Nummer og Navn, har gennemsnitligt omtrent samme Afstand fra Solen som Jupiter og har derfor en Omløbstid paa omtrent 12 Aar; en, **Hidalgo**, naar ved sin største Afstand fra Solen næsten ud i Saturnafstand. To i Foraaret 1932 opdagede Asteroider, **Amor** og **Apollo**, een, **Adonis**, opdaget i 1936, og een **Hermes**, opdaget i 1937, har Baner, der delvis ligger inden for Jordens Bane, i to Tilfælde — **Apollo** og **Adonis** — endog inden for Venus' Bane.

Kometer i Aaret 1937.

I Aaret 1937 iagttoges 10 Kometter, hvoraf 5 var nye.

Posttakster.

I. Danmark med Færøerne.

Lokalporto:

Breve, indtil 50 gr	10 Øre
— — 250 —	15 —
— — 1 kg	50 —
Tryksager — 50 gr	4 —
— — 250 —	7 —
— — 1 kg	25 —
Brevkort	7 —
Forretningspapirer, indtil	
— 250 gr	8 —
— indtil 1 kg	25 —

Landsporto:

Breve, indtil 50 gr	15 Øre
— — 250 —	25 —
— — 1 kg	50 —
Tryksager — 50 gr	5 —
— — 250 —	10 —
— — 1 kg	25 —
Brevkort	10 —
Forretningspapirer, indtil	
— 250 gr	15 —
— indtil 1 kg	25 —

Anbefalede Breve

yderligere 25 Øre. Maa ikke nedlægges i Postkasserne.

Ekspresbreve

Alm. Porto + 40 Øre. Hvis Adressaten bor mere end 1 km fra sit Posthus dog 2 Kr. Mellem 10 Aften og 7 Morgen dobbelt Takst

Postanvisninger:

25 Kr. og derunder	25 Øre
25—100 Kr.	40 —
100—300 Kr.	55 —
300—1000 Kr.	70 —

Postopkrævninger:

Foruden alm. Porto for Brev eller Pakke, hvorpaa Opkrævning tages, betales for selve Opkrævningen:

25 Kr. og derunder	30 Øre
25—100 Kr.	45 —
100—300 Kr.	60 —
300—1000 Kr.	75 —

Indløsningsfristen er 7 Dage.

Værdibreve:

Alm. Brevporto + indtil 1000 Kr.: 50 Øre, efterfølgende Tusinder à 5 Øre.

For Eftertælling paa Posthuset yderligere 30 Øre indtil 1000 Kr., derefter 10 Øre pr. 1000 Kr.

Postgiro

er fordelagtig for alle, der hyppigt afsender eller modtager Penge gennem Postvæsenet. Vejledning udleveres paa Posthuset. Taksten er f. Eks. for Pengelørsender: Indtil 100 Kr. 10 Øre Over 100 Kr. (ing. Grænse) 20 —

Pakkepost:

Fjernzone- Porto	Nærzone- Porto
Pakker, indtil 1 kg . 40 Ø.	
— over 1-3 — . 50 —	40 Ø.
— — 3-5 — . 60 —	
— — 5-7 — . 100 —	100 —
— — 7 — . 100 —	100 —

For de første 7 kg og derefter 20 Øre mere pr. paabegyndt kg. Om Nærzonernes Afgrænsning spørg Posthuset.

Ilpækker (med Hurtigtog) foruden alm. Porto 1 Kr for hver paabegyndt 5 kg.

Eksprespakker (udbringes straks efter Ankomsten): Sædvanlig Porto + 60 Øre pr 5 kg indenfor Bygrænsen, udenfor Bygrænsen + 3 Kr (kun indtil 3 kg). Mellem 10 Aften og 7 Morgen dobbelt Takst.

Værdiangivelse: Til Pakketaksten lægges den for Pengebreve gældende Værdipporto.

II. Udlandet.

Island:

Breve, indtil 20 gr	15 Øre
— — 125 —	30 —
— — 250 —	45 —
Tryksager, pr. 50 gr	5 —
Brevkort	10 —

Norge, Sverige og Finland.

Breve, indtil 20 gr	15 Øre
— — 125 —	30 —
— — 250 —	45 —
— — 500 —	60 —
— over 500 — 20 Øre + 20	
Øre for hver 20 gr af hele Væg-	
ten, + 10 Øre.	
Brevkort	10 Øre
Tryksager pr 50 gr indtil	
2 kg	7 —

Alle andre Lande:

Breve, indtil 20 gr	30 Øre
— for hvert flg. 20 gr 15 —	
Brevkort	20 —
Tryksager pr. 50 gr	7 —

Anbefalede Breve:

til alle Lande alm. Porto + 25 Øre.

Pakker:

Til Island: 1 kg 150 Øre, 3 kg 225 Øre, 5 kg 250 Øre, 10 kg 445 Øre.

Til Norge: 1 kg 90 Øre, 3 kg 140 Øre, 5 kg 180 Øre, 10 kg 440 Øre, 15 kg 770 Øre, 20 kg 11 Kr.

Til Sverige for den tilsvarende Vægt: 110, 170, 220, 440, 770 og 1100 Øre.

Til det øvrige Udland efter Valutakurserne. Forhør paa Postkontoret.

Telegramtakster.

Indtil 10 Ord: 1 Kr., hvert følgende Ord 10 Øre. **Bytelegram** (Telegram, der ind- og udleveres ved samme Station): indtil 10 Ord 75 Øre, hvert flg. Ord 5 Øre. **Iltelegram** tredobbel Takst. **Pressetelegram** halv Takst. **Lykønskningsblanketter** fra 50 Øre til 3 Kr. + Telegramtakst.

Til Færøerne 23 Øre, Island 30, Belgien, Holland, Svejs, Østrig og Českoslovakiet 19, Finland og Frankrig 21, Storbritannien 22, Italien 26, Norge og Sverige 10, Tyskland 16, alt pr. Ord.

Angaaende andre Lande, forhør paa Telegrafstationen.

For **Indtelefonering** af Telegrammer 20 Øre for indtil 20 Ord, 5 Øre for hver paabegyndt 10 Ord derudover.

Motorkøretøjers Kendingsbogstav.

Kongehuset	
Hæren	H. t. K.
Marinen	
København	K.
Københavns Amt	A.
Frederiksborg	B.
Holbæk	C.
Haderslev Købstad og Frøs Herred	D.
Sorø Amt	E.
Præstø	H.
Bornholms	I.
Maribo	L.
Odense	M.
Aabenraa og Sønderborg Købstæder	N.
Svendborg Amt	O.
Hjørring	P.
Thisted	S.
Viborg	T.
Aalborg	U.
Randers	V.
Aarhus	X.
Vejle	Y.
Ribe	Z.
Als Sønder og Nørre Herred, Lø Herred og Tønder Købstad	Æ.
Ringkøbing Amt	Ø.

+ (hvidt Kors) som anbringes under Nummerpladen paa Køretøjer, der benyttes af Amtsvejvæsenets Personale i Funktion samt Læger, Dyr læger og Jordemødre, naar de færdes i Praksis, og Politiet, naar det færdes i Funktion.

Danske Motorkøretøjer i Udlandet. D. K.

Det radikale Venstre

Det radikale Venstres Landsforbund.

Formand: Gaardejer Hans Jeppesen, Ramsølle.

Forretningsudvalg: Landsretssagfører Hermod Lannung (*Formand*).
Skoleinspekt. Degerbøl, København, Fru Andrea Hedegaard, Odense,
Undervisningsminister Jørgen Jørgensen, Husmand Karl Thomsen,
St. Restrup, Bogtrykker Vald. Pedersen, København, Dommerfuldmægtig Kjærholm, Hornslet, Lærer E. Rasmussen, Otterup, Købmand Axel Jensen, Nyborg, samt desuden Formanden, Kontorets Leder og Indenrigsminister Bertel Dahlgaard.

Det radikale Venstres Kontor.

Kristiansborg, Tlf. 6600, Lokal 155. *Kontorets Leder:* Statsrevisor, Folketingsmand A. M. Hansen, Roskilde, Tlf. Roskilde 1333.

Partisekretær: Redaktør Johs. Christiansen, Privattelefon: Eva 225.

Det radikale Venstres Rigsdagsgruppe.

Formand: Statsrevisor A. M. Hansen.

Bestyrelsesmedlemmer: Folketingsmændene Oluf Steen, Rager, N. P. Andreasen og M. P. Rasmussen-Gylling, samt Landstingsmændene Vejstrup og G. Fog-Petersen.

Det radikale Venstres Aarbogsudvalg.

Redaktør Abildtrup (*Formand*), Indenrigsmin. Bertel Dahlgaard, Statsrevisor A. M. Hansen, Næstform. i Landsoverskatteraadet H. C. Henningsen, Partisekretær Johs. Christiansen, Lærer Hother Kierkegaard, Udenrigsminister, Dr. P. Munch, Redaktør N. P. Nielsen, Fuldmægtig i Generaldirektoratet Frk. Anna Westergaard, Kommunelærer K. Helweg Petersen, Odense, og Redaktør H. Bjerregaard-Buch, Korsør.

Radikal Ungdoms Landsforbund.

Formand: Købmand Axel Jensen, Nyborg.

Medlemsblad: *Radikal Ungdom:* Stud. Helge Larsen, København.

Forretningsfører for Landsforbundet: Fru Lærer Rasmussen, Otterup, og for "Radikal Ungdom": Forretningsfører Schlegelberg, Holbæk.

Rigsdagens Telefon.

Central 6600 med Omstilling til alle Rigsdagens Lokaler.

Den radikale Presse.

København:

Politiken. Chefredaktør: Niels Hasager.

Provinsen:

Helsingør Dagblad, Helsingør. Redaktør: Fritz Hansen.

Nordsjællands Venstreblad, Hillerød. Redaktør: Einer Poulsen.

Roskilde Tidende, Roskilde. Redaktører: Chr. Christensen (ansvarsh.)
og Chr. Thomsen.

Holbæk Amts Venstreblad, Holbæk. Redaktør: Jul. Bigum. Filial i Ny-
købing S., samme Navn, Red. C. V. Christensen.

Kalundborg Dagblad, Kalundborg. Redaktør E. Hedeman Nielsen. Filial
paa Samsø: Samsø Folkeblad, Red. Bent Rasmussen.

Sydsjællands Venstreblad, Næstved. Redaktør: K. W. Thureholm. Filialer:
Vordingborg, Red. C. Olsen. Præstø, Red. Chr. Christensen. Fakse,
Red. Rasmussen.

Venstres Folkeblad, Ringsted. Redaktør: Anton Abildtrup. Filialer:
Haslev, Red. S. Spanning. Sorø, Red. N. P. Nielsen. Slagelse, Red.
J. P. Andersen. Korsør, Red. Bjerregaard-Buch. Skelskør, Red.
Thv. Jørgensen. I de tre sidste Byer er Bladets Titel Vestsjællands
Folkeblad.

Møns Folkeblad, Stege, Redaktør: A. Funch.

Lolland-Falsters Venstreblad, Nykøbing F. Redaktør: N. P. Nielsen.
Filialer: Stubbekøbing, Red. K. Reslow Olsen. Sækkjøbing, Red. Johs.
Thomsen. Maribo, Red. Fr. S. Christensen. Rødby, Red. Ole Olsen.
Nakskov, Red. Erik Petersen.

Langelands Folkeblad, Rudkøbing. Redaktør: Herman Borgstrup. Filial:
Ærø Venstreblad, Red. William Nielsen.

Fyns Venstreblad, Odense. Redaktør: Chr. Brixtofte.

Middelfart Venstreblad, Middelfart. Redaktør: J. Nygaard.

Vendsyssel Venstreblad, Hjørring. Redaktør: J. P. Vestergaard.

Randers Amtstidende, Randers. Redaktør: Magne Nøhr. Filialer: Had-
sund Venstreblad, Red. J. C. Nørbach. Mariager Venstreblad, Red.
Overlærer Elming. Hobro Venstreblad, Red. Lundsager, Djurslands
Venstreblad, Red. J. Jørgensen.

Skive Folkeblad, Skive. Redaktører: Elin Hansen (ansvarsh.), og Carl
Hansen. Filialer: Morsø Venstreblad, Red. Laust Nielsen. Ringkøbing
Amts Avis. Redaktører: i Ringkøbing og Skjern Augusta Nielsen,
i Lemvig L. C. Christensen og i Holstebro P. Pinholt.

Silkeborg Venstreblad, Silkeborg. Redaktør: Jacob Pedersen. Filialer: Horsens, Red. N. Chr. Mogensen. Aarhus, Red. Rh. Schulze. Skanderborg, Red. A. Svendsen. Kjellerup, Red. C. Buchreitz. Herning, Red. E. Engkilde.

Sydvestjylland, Esbjerg. Redaktør: Jens N. Christiansen. Filialer: Ribe Venstreblad og Sydvestjyllands Venstreblad. Bramminge, Red. Skodstrup Johansen. Vestjyllands Folkeblad, Varde, Red. Jeppe Jessen.

Venstrebladet f. d. sydl. Jylland, Kolding. Redaktør: S. M. Sørensen. Filial: Sønderjydsk Dagblad, Red. Lorenzen.

Ugebladet *Ugens Politik*. Redaktør: Anton Abildtrup, Ringsted. Expedition: Det radikale Venstres Kontor, Kristiansborg, København K.

Den radikale Redaktørforening.

Formand: Redaktør Jul. Bigum, Holbæk.

Korrespondancebureau: Det radikale Venstres Korrespondancebureau, Kristiansborg, Tlf. C. 15024. Leder: Redaktør Olaf Lund, Tlf. Damsø 3160. Medarbejdere: Redaktør N. P. Jensen. Journalist P. Overgaard-Nielsen. Formand: Redaktør E. Poulsen, Hillerød.

METERSYSTEMET

Længdemaal. 1 Meter (m) = 100 Centimeter (cm); 1 cm = 10 Millimeter (mm); 1 Decimeter (dm) = 10 cm; 1 Kilometer (km) = 1000 m; 1 Dekameter (dam) = 10 m; 1 Hektometer (hm) = 100 m; 1 Myriameter (mrm) el. Metermil = 10000 m

Flademaal. 1 Kvadratkilometer (km²) = 100 Hektar (ha); 1 ha = 10000 Kvadratmeter; 1 Ar (a) = 100 Kvadratmeter (m²); 1 m² = 10000 Kvadratcentimeter (cm²); 1 cm² = 100 Kvadratmillimeter (mm²).

Rummaal. 1 Kubikmeter (m³) = 1,000,000 Kubikcentimeter (cm³); 1 cm³ = 1000 Kubikmillimeter (mm³); 1 m³ = 1000 Liter (l); 1 Hektoliter (hl) = 100 l; 1 Dekaliter (dal) = 10 l.

Vægt. 1 Ton (t) = 1000 Kilogram (kg); 1 kg = 1000 Gram (g); 1 Hektogram (hg) = 100 g; 1 De-

kagram (dag) = 10 g; 1 Metercentner = 100 kg.

Forskellige Maal.

Længdemaal. 1 Dansk Mil = 7,532484 km; 1 Norsk og Svensk ny Mil = 10000 m; 1 Engelsk mile = 1609 m; 1 Russisk verst = 1067 m; 1 Sømil = 7408 m; 1 Geografisk Mil = 7,420439 km; 1 Engelsk Sømil = 1 Kvartmil = 1853,2 m; 1 Kabellængde = 300 Alen = 188,31249 m; 1 Fod = 0,313854 m; 1 Alen = 2 Fod = 0,627708 m; 1 Yard = 91,439 cm; 1 Yard = 3 feet = 12 inches.

Flademaal. 1 Kvadratmil = 56,738315 km²; 1 Kvadratalen = 0,394 m²; En Tønde Land = 0,551623 ha.

1 km² = 0,017625 Kvadratmil; 1 m² = 2,5380 Kvadrat-

alen; 1 ha = 1,812834 Tønde Land.

Rummaal. 1 Register-Ton = 100 engelske Kubikfod = 91,590693 danske Kubikfod; 1 Kubikfod = 0,030916 m³; 1 Korntønde = 1,391212 hl = 3,827408 engelske Bushels = 3,948034 amerikanske Bushels; 1 Kultønde = 1,7004 hl; 1 Pot = 0,96612 l.

Vægt. 1 Pund = 0,5 kg; 1 Kvint = 5 g; 1 Russisk Pud = 16,3805 kg; 1 Engelsk Pound (lb) = 453,5927 g; 1 lb = 16 ounces (oz) = 7,650 grains.

Andre Maal.

1 Gros = 12 Dusin à 12 Stk.; 1 Skok = 3 Snese à 20 Stk.; 1 Ol = 4 Snese; 1 Bølle Papir = 10 Rls à 20 Bøger à 25 Ark (Skrivepapir 24 Ark); 1 Deger = 10 Stk Skind.

Markedsfortegnelse for 1939.

(Sluttet 8. Juni 1938. Om eventuelle Forandringer vil der senere ske Bekendtgørelse i forskellige Dagblade.)

H betyder Heste, *Kt* betyder Kreaturer, *L* betyder Lødekoer og Levekvæg,
S betyder Svin, *Eksp.* betyder Eksportmarked.

Januar.

2. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjallerup Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hammershøj HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
3. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Bjerringbro HKt, Odder HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
4. København Eksp. Kt, Køge HKt, Svendborg Eksp. Kt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
5. Mariager HKt.
6. Vordingborg HKt, Nykøbing M. HKt, Aarhus H, Holsted HKt, Sønderborg L.
7. Næstved HL, Thisted HKt, Randers HL, Silkeborg HKt, Vejle L, Haderslev H.
9. Præstø HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Horsens H, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Struer HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
10. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Faarvang HKt, Skanderborg HKt, Vejle H, Kolding Eksp. Kt, Varde HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
11. København Eksp. Kt, Svendborg HKt, Eksp. Kt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Kolding H, Herning HKt, Holstebro HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
12. København H, Skørping HKt, Aalestrup HKt, Havndal Kt S, Hinnerup HKt.
13. Skive HKt, Hobro HKt.
14. Frederikshavn HKt, Viborg HKt, Fjerritslev HKt, Randers L, Vejle L.
16. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Gedsted H Kt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
17. Hillerød Kt, Næstved Eksp.

- Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aarup HKt, Aalborg Eksp. Kt, Ørum HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
18. København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg Eksp. Kt, Hjørring H, Randers Eksp. Kt, Trustrup HKt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
19. Aabybro HKt, Nørresundby HKt, Ø. Tørslev HKt, Hadssten HKt, Sønderborg H.
20. Aalborg H, Ulstrup HKt, Grenaa HKt, Sønderborg L.
21. Æbeltoft HKt, Randers L, Vejle L.
23. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Farsø HKt, Nibe HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
24. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
25. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Ryomgaard HKt, Horsens Eksp. Kt, Trolldhede HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
26. København H, Faaborg H, Hjallerup HKt, Hammel HKt.
27. Esbjerg HKt.
28. Viborg HKt, Randers L, Vejle L.
30. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aarhus H Eksp. Kt, Bræstrup HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
31. Næstved Eksp. Kt, Ølstykke HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Bogense H, Aalborg Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Ringkøbing H, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.

Februar.

1. København Eksp. Kt, Køge HKt, Middelfart HKt, Svendborg Eksp. Kt, Allingåbro HKt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens H Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Ribe HKt.
2. Østervraa HKt, Glæsborg H Kt, Mariager HKt, Vejle H, Varde HKt.
3. Vordingborg HKt, Kolding H.

- Herning HKt, Sønderborg L.
4. Næstved HL, Randers HL, Silkeborg HKt, Vejle L.
6. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjallerup Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aars HKt, Hammershøj HKt, Klejtrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
7. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Bjerringbro HKt, Thisted H, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Vinderup HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
8. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
9. København H, Skørping HKt, Havndal Kt S, Hinnerup HKt, Laasby HKt, Skern HKt.
10. Skive HKt, Hobro HKt.
11. Viborg HKt, Randers L, Fjerritslev HKt, Vejle L, Holstebro H.
13. Kalundborg HKt, Præstø HKt, Odense Eksp. Kt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
14. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Assens HKt, Aalborg Eksp. Kt, Faarvang HKt, Give HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
15. Holbæk H, København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg HKt, Eksp. Kt, Nykøbing M. HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
16. Nakskov HKt, Aabybro HKt, Nørresundby H, Hadssten HKt.
17. Kerteminde HKt, Aalborg H, Ulstrup HKt, Odder HKt, Sønderborg L.
18. Randers HL, Brande HKt, Vejle L.
20. Nykøbing S. H, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal HKt, Hadsund H Kt, Hurup HKt, Aarhus H Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev

- HkT, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
21. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Rødby HKt, Faaborg HKt, Aalborg Eksp. Kt, Tørring HKt, Ørum HKt, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa HKt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 22. Helsingør Kt, København Eksp. Kt, Nyborg HKt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens H, Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
 23. København H, Maribo HKt, Bogense HKt, Hjørring HKt, Møldrup HKt, Hammel HKt, Vejle H.
 24. Nykøbing F. H, Middelfart H Kt, Sjelbro Kro HKt, Kolding H.
 25. Assens HKt, Viborg HKt, Randers L, Vejle L.
 27. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 28. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Thisted HKt, Kolding Eksp. Kt, Videbæk HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.

Marts.

1. Hvalsø Kt, København Eksp. Kt, Svendborg HKt, Eksp. Kt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
2. Haslev HKt, Nakskov HKt, Glamsbjerg HKt, Østervraa HKt, Mariager HKt.
3. Roskilde HKt, Skælskør HKt, Vordingborg HKt, Årskøbing HKt, Grenaa HKt, Varde HKt, Sønderborg L.
4. Næstved HL, Kerteminde HKt, Hjørring HKt, Randers HL, Silkeborg HKt, Fredericia H Kt, Vejle L, Herning HKt, Ribe HKt.
6. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hammershøj HKt, Aarhus H, Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Brørup HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
7. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, St. Heddinge HKt, Taastrup HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Sakskøbing HKt, Bogense HKt, Aalborg HKt, Eksp. Kt, Vammen HKt, Bjerringbro HKt, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
8. Holbæk HKt, København Eksp. Kt, Køge HKt, Eiby HKt,

- Svendborg Eksp. Kt, Nr. Sundby HKt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens H. Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
9. København H, Faaborg HKt, Skørping HKt, Æbeltoft HKt, Havndal KtS, Hinnerup HKt, Vejle H, Grindsted HKt.
 10. Sorø HKt, Nyborg HKt, Skive HKt, Hobro HKt, Rønde HKt, Kolding H, Tønder HKt.
 11. Viborg HKt, Randers L, Vejle L.
 13. Præstø HKt, Roskilde HKt, Stege HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aars HKt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Nibe HKt, Knudstrup HKt, Aarhus H, Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Haderup HKt, Holstebro Eksp. Kt, Skern HKt, Haderslev H Kt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 14. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Skibby Kt, Maribo HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aarup HKt, Aalborg Eksp. Kt, Nykøbing M. HKt, Faarvang HKt, Give HKt, Kolding Eksp. Kt, Vemb HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 15. København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg HKt, Eksp. Kt, Bælum HKt, Hvalsund HKt, Randers Eksp. Kt, Trustrup HKt, Horsens HKt, Eksp. Kt, Holstebro HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
 16. Nakskov HKt, Rudkøbing HKt, Aabybro HKt, Aalestrup HKt, Hadsten HKt, Høver Kro HKt, Vejle HKt.
 17. Ringe HKt, Sindal HKt, Ulstrup HKt, Kolding HKt, Sønderborg L.
 18. Middelfart HKt, Brobyværk HKt, Randers HL, Vejle L.
 20. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Aarhus H, Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 21. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Store Heddinge HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Sakskøbing HKt, Assens HKt, Aalborg Eksp. Kt, Ørum HKt, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder Eksp. Kt.
 22. Holbæk HKt, Kalundborg HKt, København Eksp. Kt, Køge HKt, Svendborg Eksp. Kt, Vegger HKt, Randers Eksp. Kt, Ryomgaard HKt, Horsens HKt, Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
 23. København H, Hjørring HKt, Vejle HKt.
 24. Sorø HKt, Skovsgaard HKt,

Allingåbro HKt, Odder HKt, Kolding HKt.

25. Orø HKt, Farsø HKt, Viborg HKt, Randers L, Vejle L, Vinderup HKt.
27. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Frøstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Sdr. Omme HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Lemvig HKt, Bramminge H Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
28. Fakse Kt, Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Slangerup HKt, Maribo HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Rødby HKt, Aalborg Eksp. Kt, Thisted HKt, Kolding Eksp. Kt, Varde HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
29. Gørlev HKt, København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, V. Hassing HKt, Langaa HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Struer HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
30. Tranebjærg (Samsø) HKt, Nysted HKt, Pandrup HKt, Hammel HKt.
31. Nr. Saltum HKt.

April.

1. Næstved HL, Læsø HKt, Hjørring HKt, Løgstør HKt, Randers HL, Silkeborg HKt, Vejle L, Ribe HKt.
3. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Jyderup HKt, Odense Eksp. Kt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Løkken HKt, Sindal Kt, Gudumholm HKt, Nykøbing M. HKt, Høverslev HKt, Hammershøj HKt, Klejtrup HKt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Brande HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
4. Farum HKt, Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Store Heddinge HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Bjerringbro HKt, Ramten HKt, Aarhus HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
5. Fuglebjerg HKt, København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Sæby HKt, Fjerritslev H Kt, Ny Løgten HKt, Grenaa HKt, Randers L Eksp. Kt, Horsens HKt, Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Vejle L.
11. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aalborg Eksp. Kt, Vilsund HKt, Overlåde HKt, Faarvang HKt, Skanderborg HKt, Aarhus Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Herning HKt,

- Holstebro Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Kliplev HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
12. Holbæk HKt, København Eksp. Kt, Køge HKt, Svendborg Eksp. Kt, Thisted HKt, Møldrup HKt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Dalager HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Over Jersdal HKt.
 13. København H, Nysted HKt, Frederikshavn HKt, Østervraa HKt, Hørby HKt, Skørping HKt, Havndal KtS, Hinnerup HKt, Mariager HKt, Laasby HKt, Vejle HKt, Holsted HKt.
 14. Roskilde HKt, Ruds Vedby Kt, Vordingborg HKt, Sorø HKt, Flauenskjold HKt, Agersted HKt, Aars HKt, Skive HKt, Hobro HKt, Nr. Snede HKt, Børkop HKt, Tørring HKt, Sønderborg L.
 15. Jerslev HKt, V. Hjermitzlev HKt, Viborg HKt, Randers L, Vejle L, Kølke HKt, Ribe H Kt, Vorbasse HKt, Tim HKt, Branderup HKt, Nordborg HKt.
 17. Pedersker Kt, Præstø HKt, Helsingør Kt, Nykøbing S. Kt, Østermarie Kirke Kt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Halvrimmen HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Vraa HKt, Hadsund HKt, Gedsted HKt, Aarhus Eksp. Kt, Blaaehøj H Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Agerbæk HKt, Billund HKt, Bredebro HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 18. Hillerød Kt, Hørsholm HKt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse H Kt, Svinninge HKt, Ølstykke HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Hvidbjerg HKt, Ørum HKt, Glæsborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Bækmarksbro HKt, Vejrup HKt, Haderslev HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Broager HKt, Højer HKt, Tønder Eksp. Kt.
 19. København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg Eksp. Kt, Aalestrup HKt, Randers Eksp. Kt, Trustrup HKt, Horsens Eksp. Kt, Ry HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Jels HKt, Tinglev HKt.
 20. Aabybro HKt, Hørdum HKt, Durup HKt, Faarup HKt, Sjelbro Kro HKt, Ø. Tørslev HKt, Hadsten HKt, Tistrup HKt, Skærbæk HKt.
 21. Dronninglund HKt, Karup H Kt, Ulstrup HKt, Aulum HKt, Nr. Nebel HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
 22. Nr. Sundby HKt, Viborg HKt, Randers L, Vejle L, Holstebro HKt, Lunderskov HKt, Ølgod HKt, Sommersted HKt, Ø. Løgum HKt.
 24. Clemens Kro Kt, Mørkøv HKt, Odense Eksp. HKt, Asaa HKt, Brønderslev Kt, Dybvad HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Nørager HKt, Aarhus Eksp. Kt, Ny Solbjerg Kro HKt, Hornsylvd HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Oksbøl HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 25. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Ugerløse Kro HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Hurup HKt, Hovedgaard HKt, Kolding Eksp. Kt, Uldum HKt, Bording St. HKt, Varde HKt, Aabenraa Kt, Eksp. Kt, Bov HKt, Tønder Eksp. Kt.
 26. Frederikssund H, København Eksp. Kt, Nykøbing F. HKt, Svendborg Eksp. Kt, Rødkærshøj HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Silkeborg HKt, Østbirk HKt, Ulfkjær HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Vejen HKt, Bolderslev HKt.
 27. København H, Hjallerup HKt, Hammel HKt, Kolding HKt, Ringkøbing HKt, Grindsted HKt, Røde Kro HKt, Bylderup-Bov HKt, Sønderborg H, Skærbæk HKt.
 28. Kellerrup HKt, Odder HKt, Give HKt, Esbjerg HKt, Røding HKt, Tønder HKt.
 29. Randers L, Vejle L, Sdr. Felding HKt, Videbæk HKt, Gørding HKt, Christiansfeld HKt, Bro HKt.
- Maj.**
1. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Middelfart HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjallerup Kt, Hjørring Kt, Sindal HKt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Ans HKt, Hammershøj HKt, Gerlev HKt, Aarhus Eksp. Kt, Horsens HKt, Høver Kro HKt, Egtved HKt, Vejle Eksp. Kt, Arnsborg HKt, Holstebro Eksp. Kt, Tarm HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Bredebro HKt, Ravsted HKt.
 2. Hillerød HKt, Hørve HKt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Taastrup HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Glamsbjerg HKt, Aalborg Eksp. Kt, Bjerringbro HKt, Allingaastrup HKt, Ejstrupholm HKt, Kolding Eksp. Kt, Vejle HKt, Vinderup HKt, Ribe HKt, Agerskov HKt, Aabenraa Kt, Eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder Eksp. Kt.
 3. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Arden HKt, Langaa HKt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Fredericia HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Bramminge HKt, Mellevad HKt, Tinglev HKt.
 4. Otterup HKt, Østervraa HKt, Mariager HKt, Vildbjerg HKt, Brørup HKt, Hejnsvig HKt, Toftlund HKt, Graasten HKt, Skærbæk HKt, Tønder HKt.
 6. Næstved HL, Frøstrup HKt, Skals HKt, Randers L, Mørke HKt, Bræstrup HKt, Silkeborg HKt, Kolding HKt, Vejle L, Holstebro HKt, Ansager HKt, Christiansfeld HKt.
 8. Glumsø HKt, Hvalsø Kt, Kalundborg HKt, Præstø HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Nibe HKt, Thisted HKt, Knudstrup HKt, Aarhus HKt, Eksp. Kt, Bredsten HKt, Brande HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Arnum HKt.
 9. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Bogense HKt, Vammen HKt, Aalborg Eksp. Kt, Roslev HKt, Faarvang HKt, Skanderborg HKt, Tørring HKt, Bryrup HKt, Varde HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Kt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 10. København Eksp. Kt, Aarup HKt, Svendborg Eksp. Kt, Hvalpsund HKt, Sorup HKt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Kibæk HKt, Bække HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Gram HKt.
 11. Haslev Kt, København H, Nørager HKt, Skørping HKt, Havndal KtS, Torup Pakhus HKt, Hadsten HKt, Hinnerup HKt, Sdr. Omme HKt, Ikast HKt.
 12. Skelskør HKt, Vordingborg HKt, Hesselager HKt, Hobro HKt, Jellinge HKt, Thyregod HKt, Simmelkær HKt, Spjald HKt, Grindsted HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
 13. Randers L, Vejle L, Herning HKt.
 15. Slangerup HKt, Sorø HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Ribe HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 16. Asnæs HKt, Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Store Hedinge HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Stoholm HKt, Vegger H Kt, Ørum HKt, Sjelbro Kro HKt, Ry HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 17. København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg HKt, Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Trolldhede HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Foldingbro HKt.

19. Køge HKt, Skive HKt, Ulstrup HKt, Vandel HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
20. Viborg HKt, Randers L, Vejle L.
22. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
23. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Filskov HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
24. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Ryomgaard HKt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
25. Nr. Aaby HKt, København H, Hjørring HKt, Aabybro HKt, Glæsborg HKt, Hammel HKt, Marstal HKt, Kollerup HKt.
27. Aars HKt, Grenaa HKt, Randers HL, Hjørring H, Vejle L.
30. Næstved Eksp. Kt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Odense Eksp. HKt, Aalborg Eksp. Kt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aarhus Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
31. København Eksp. Kt, Ringø HKt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.

Juni.

1. Hjørring HKt, Mariager HKt.
2. Vordingborg HKt, Hjørring HKt, Sønderborg L.
3. Næstved HL, Hørup H, Randers L, Silkeborg HKt, Vejle L.
6. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aalborg Eksp. Kt, Nykøbing M. H, Bjerringbro HKt, Allingaaabro HKt, Aarhus Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Haderslev HKt, Holstebro Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
7. København Eksp. Kt, Køge HKt, Svendborg Eksp. Kt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
8. København H, Maribo HKt, Skørping HKt, Havndal KtS, Hinnerup HKt, Laasby HKt, Lemvig HKt.
9. Hobro HKt, Holstebro HKt.
10. Randers L, Vejle L, Dynved HKt.
12. Frederiksværk HKt, Græsted

- HKt, Roskilde HKt, Nykøbing S. HKt, Præstø HKt, Odense Eksp. HKt, Kerteminde HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Thisted H og Uld, Knudstrup HKt, Hammershøj HKt, Klejtrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Horsens HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Ribe HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
13. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Faarvang HKt, Horsens HKt, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Vejle HKt, Varde HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
14. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Kolding HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
15. Faaborg HKt, Hadsten HKt.
16. Rudkøbing HKt, Ulstrup HKt, Sønderborg L.
17. Korsør HKt, Fjerritslev HKt, Randers L, Vejle L.
19. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Nibe HKt, Randers Uld, Aarhus Eksp. Kt, Høver Kro HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
20. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Slangerup HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Randers Uld, Ørum HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder Eksp. Kt.
21. Holbæk HKt, København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg Eksp. Kt, Hjørring H, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Grindsted HKt.
22. København H, Hjørring HKt, Æbeltoft HKt.
23. Sorø HKt, Assens HKt, Skovsgaard HKt, Skive, H, Randers HL, Herning HKt, Vejen HKt.
24. Frøstrup HKt, Viborg HKt, Vejle L, Videbæk HKt.
26. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
27. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
28. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Hobro HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens

- Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
29. Grenaa HKt, Hammel HKt.

Juli.

1. Almindingen H, Næstved HL, Randers L, Silkeborg HKt, Vejle L.
3. Frederiksværk HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Thisted H Kt, Hammershøj HKt, Aarhus HKt, Eksp. Kt, Nr. Snede HKt, Vejle Eksp. Kt, Give HKt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev H Kt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
4. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Rødby Kt, Aalborg Eksp. Kt, Skørping HKt, Bjerringbro HKt, Sallten HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
5. København Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nyborg H, Svendborg Eksp. Kt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
6. Stubbekøbing HKt, Bøge H, Østervraa HKt, Mariager HKt.
7. Vordingborg HKt, Torup Pakhus HKt, Fredericia HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
8. Ørbæk HKt, Randers L, Vejle L.
10. Præstø HKt, Odense Eksp. H Kt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Knudstrup HKt, Haverslev HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
11. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Odense H, Sakskøbing Kt, Aalborg Eksp. Kt, Faarvang HKt, Kolding Eksp. Kt, Varde HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
12. København Eksp. Kt, Middelfart HKt, Svendborg Eksp. Kt, Kolding HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
13. København H, Havndal KtS, Hinnerup HKt.
14. Borkop HKt, Struer HKt,
15. Randers L, Vejle L.
17. Helsingør Kt, Odense Eksp. H Kt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Gedsted HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
18. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Ærøskøbing HKt, Allingaaabro HKt, Aalborg Eksp. Kt, Ørum HKt, Kolding Eksp. Kt, Haderslev HKt, Aa-

- benraa HKt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
19. København Eksp. Kt, Kalundborg HKt, Næstved HL, Nykøbing F. HKt, Svendborg Eksp. Kt, Løgstør HKt, Randers Eksp. Kt, Ø. Tørslev HKt, Trustrup HKt, Horsens Eksp. Kt, Vinderup HKt, Kolding HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
 20. Svendborg HKt, Aabybro H Kt, Vesløs HKt, Glæsborg H Kt, Hadsten HKt, Tørring HKt.
 21. Vilsund HKt, Skive HKt, Ulstrup HKt, Sønderborg L.
 22. Nykøbing M. HKt, Aalestrup HKt, Stoholm HKt, Randers L, Brædstrup HKt, Vejle L, Herning HKt, Grindsted HKt,
 24. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal HKt, Farsø HKt, Skals HKt, Aarhus Eksp. Kt, Sdr. Omme HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 25. Frederikssund HKt, Køge HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted H Kt, Ølstykke HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Viborg HKt, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 26. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Ryomgaard HKt, Horsens Eksp. Kt, Holstebro HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
 27. København H, Hjørring HKt, Ejstrupholm HKt, Hammel H Kt, Ringkøbing HKt.
 28. Hvalsund HKt, Odder HKt, Brande HKt.
 29. Randers HL, Vejle L, Skern H.
 31. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Bramminge HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.

August.

1. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Ramten HKt, Bjerringbro HKt, Kolding Eksp. Kt, Ribe HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
2. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Ny Løgten H Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens HKt, Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Varde HKt.
3. Mariager HKt, Vorbasse HKt, Bylderup-Bov HKt.
4. Vordingborg HKt, Aars HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
5. Næstved HL, Randers L, Silkeborg HKt, Vejle L.
7. Frederiksværk HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt,

- Hjørring Kt, Sindal Kt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Hammershøj HKt, Klejtrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Høver Kro HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev H Kt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
8. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Faarvang HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
9. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt,
10. København H, Havndal KtS, Hinnerup HKt, Laasby HKt.
11. Hobro HKt.
12. Randers L, Vejle L.
14. Græsted HKt, Præstø HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring HKt, Sindal Kt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
15. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Ørum HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder Eksp. Kt.
16. København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
17. Aabybro HKt, Hadsten HKt.
18. Aalbæk Faar og Lam, Ulstrup HKt, Sønderborg L.
19. Grenaa HKt, Randers L, Vejle L.
21. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
22. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Filskov HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
23. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Ølgod HKt, Tinglev HKt.
24. København H, Hjørring HKt,
26. Viborg HKt, Randers L, Vejle L.
28. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Vegger HKt, Frøstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Lemvig HKt, Holsted HKt, Videbæk HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
29. Næstved Eksp. Kt, Nykøbing F.

- Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Ramme HKt, Ringkøbing HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
30. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Ulfkær HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
31. Hammel HKt, Østervraa HKt, Dalager HKt, Nordborg HKt.

September.

1. Skelskør HKt, Vordingborg HKt, Aars HKt, Allingåbro HKt, Herning HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
2. Næstved HL, Randers HL, Silkeborg HKt, Vejle L.
4. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Langaa HKt, Hurup HKt, Hammershøj HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
5. Hillerød Kt, Hvalsø Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Thisted HKt, Bjerringbro HKt, Faarup HKt, Kolding Eksp. Kt, Struer HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
6. København Eksp. Kt, Køge HKt, Svendborg Eksp. Kt, Dybvad HKt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Give HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
7. Skovsgaard HKt, Møldrup H Kt, Mariager HKt, Ry HKt, Grindsted HKt.
8. Læse HKt, Fjerritslev HKt, Randers Kt.
9. Randers HL, Vejle L, Vemb HKt.
11. Præstø HKt, Odense Eksp. H Kt, Brønderslev Kt, Flauenskjold HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Nibe HKt, Nørager H Kt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Bredsten HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro HKt, Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
12. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Rødby Kt, Aarup HKt, Aalborg Eksp. Kt, Vammen HKt, Faarvang HKt, Skanderborg HKt, Blaahøj HKt, Kolding Eksp. Kt, Tistrup HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Kliplev HKt, Tønder Eksp. Kt.
13. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Nr. Saltum HKt, Farsø HKt, Hassing HKt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Tårn HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Vejen HKt, Ullerup HKt.

14. København H, Stubbekøbing HKt, Aalestrup HKt, Havndal KtS, Hinnerup HKt, Varde HKt.
 15. Haslev Kt, V. Hjermitzlev H Kt, Vraa H Kt, Vesløs HKt, Karup HKt, Torup Pakhus HKt, Ulstrup HKt, Odder H Kt, Bække HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
 16. Tværsted HKt, Løgstør HKt, Randers L, Vejle L, Kølør H Kt, Hejnsvig HKt, Ribe HKt, Sommersted HKt.
 18. Asnæs HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Sæby HKt, Hadsund HKt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Haderup HKt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 19. Hillerød Kt, Kalundborg HKt, Køge HKt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Mariibo HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Ørum HKt, Rønde HKt, Bryrup HKt, Kolding HKt, Eksp. Kt, Vildbjerg HKt, Bramminge HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 20. København Eksp. Kt, Egeskov HKt, Næstved HL, Sorø HKt, Nysted HKt, Assens HKt, Svendborg Eksp. Kt, Stoholm HKt, Randers Eksp. Kt, Trustrup HKt, Ø. Tørslev HKt, Horsens Eksp. Kt, Billund HKt, Ikast HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
 21. Middelfart HKt, Hørby HKt, Løkkensvej Kro HKt, Aabybro HKt, Skørping HKt, Durup HKt, Æbeltøtt HKt, Ejstrupholm HKt, Hadsten HKt, Lunderskov HKt.
 22. Hesselager HKt, Sindal HKt, Vilsund HKt, Rødkærsbro H Kt, Skive HKt, Hobro HKt, Esbjerg HKt.
 23. Orø HKt, Hjørring HKt, Jerslev HKt, Nykøbing M. HKt, Skals HKt, Hobro HKt, Randers L, Horsens Avlsdyr, Vejle L, Ø. Løgum HKt.
 25. Glumsø HKt, Nykøbing S. H Kt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn H Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Gudumholm HKt, Hals HKt, Frøstrup HKt, Viborg HKt, Aarhus Eksp. Kt, Høver Kro HKt, Brande HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 26. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Svinninge HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Bogense HKt, Aalborg Eksp. Kt, Viborg HKt, Hovedgaard HKt, Jellinge HKt, Kolding Eksp. Kt, Arnborg H Kt, Ølgod HKt, Haderslev HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Bov HKt, Tønder Eksp. Kt.
 27. København Eksp. Kt, Ejby H Kt, Svendborg Eksp. Kt, Agersted HKt, Aars HKt, Kellerup HKt, Randers Eksp. Kt, Ryomgaard HKt, Horsens Eksp. Kt, Hornsyld HKt, Kibæk HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Vejrup HKt, Skovby (Als) HKt.
 28. København H, Stege HKt, Hjallerup HKt, Pandrup HKt, Hørdum HKt, Sørup HKt, Glæsborg HKt, Hammel HKt, Silkeborg HKt, Uldum HKt, Brørup HKt, Skærbæk HKt.
 29. Stege HKt, Marstal HKt, Thisted HKt, Ans HKt, Grenaa HKt, Horsens HKt.
 30. Nr. Aaby HKt, Halvrimmen HKt, Hvidbjerg HKt, Randers L, Vejle L, HKt, Sdr. Felding HKt, Foldingbro HKt.
- Oktober.**
2. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Mørkøv HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Dronninglund HKt, Hjallerup Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Haverslev HKt, Hammershøj HKt, Klejtrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Spjald HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Højer HKt.
 3. Hillerød Kt, Hørve HKt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Taastrup HKt, Naksø HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Faaborg HKt, Aalbæk HKt, Aalborg Eksp. Kt, Aulum HKt, Bjerringbro HKt, Østbirk HKt, Kolding Eksp. Kt, Vinderup H Kt, Lemvig HKt, Tørring HKt, Agerskov HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Broager HKt, Tønder Eksp. Kt.
 4. København Eksp. Kt, Køge H Kt, Nykøbing F. HKt, Svendborg Eksp. Kt, Langaa HKt, Ny Løgtien HKt, Bækmarksbro HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Bolderslev HKt, Arnum HKt.
 5. Ruds-Vedby Kt, Tranebjerg (Samsø) HKt, Ærøskøbing HKt, Østervraa HKt, Mariager HKt, Egtved HKt, Holstebro HKt, Trolldhede HKt, Graasten HKt, Skærbæk HKt.
 6. Fuglebjerg HKt, Skibby Kt, Vordingborg HKt, Sakskøbing Kt, Løkken HKt, Nibe HKt, Nr. Sundby HKt, Gerlev HKt, Børkop HKt, Agerbæk HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
 7. Næstved H L, Ringe HKt, Asaa HKt, Hvalpsund HKt, Randers H L, Silkeborg HKt, Vejle L, Herning HKt, Ansager HKt, Gørding HKt.
 9. Jyderup HKt, Pedersker Kt, Præstø HKt, Odense Eksp. H Kt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sæby HKt, Sindal Kt, Overlåde HKt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Ringkøbing HKt, Bramminge HKt, Nr. Nebel HKt, Oksbøl HKt, Vorbasse HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Højer HKt.
 10. Farum HKt, Frederikssund H Kt, Helsingør Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Glamsbjerg HKt, Aalborg Eksp. Kt, Allingåbro HKt, Faarvang HKt, Kolding Eksp. Kt, Tarm HKt, Grindsted HKt, Ribe HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Norborg HKt, Tønder Eksp. Kt.
 11. København Eksp. Kt, Svendborg HKt, Eksp. Kt, Thisted HKt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Varde HKt, Over Jersdal HKt, Hellevad HKt.
 12. København H, Otterup HKt, Frederikshavn HKt, Nørager HKt, Roslev HKt, Havndal KtS, Hinnerup HKt, Laasby HKt, Bylderup-Bov HKt.
 13. Sorø HKt, Nyborg HKt, Nykøbing M. HKt, Aalestrup H Kt, Skive HKt, Kolding HKt, Thyregod HKt, Dalager HKt, Simmelkær HKt, Tønder HKt.
 14. Kerteminde HKt, Dybvad HKt, Bælum HKt, Fjerritslev HKt, Viborg HKt, Randers L, Vejle L.
 16. Øster Marie Kirke Kt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Bredebro HKt, Ravsted HKt.
 17. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Ørum HKt, Ramten HKt, Aarhus HKt, Kolding Eksp. Kt, Toftlund HKt, Aabenraa HKt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 18. Holbæk HKt, København Eksp. Kt, Næstved HL, Brobyværk H Kt, Svendborg Eksp. Kt, Arden HKt, Randers Eksp. Kt, Trustrup HKt, Horsens Eksp. Kt, Ry HKt, Vandel HKt, Esbjerg Eksp. Kt, Jels HKt, Skærbæk HKt, Tinglev HKt.
 19. Aabybro HKt, Skørping HKt, Mørke HKt, Hadsten HKt, Ulkær HKt, Rødding HKt, Røde Kro HKt, Sønderborg H.
 20. Helsingør Kt, Store Hedinge HKt, Sindal HKt, Skovsgaard HKt, Ulstrup HKt, Hobro HKt,

- Brædstrup HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
21. Hjørring HKt, Vegger HKt, Randers L, Vejle L, Videbæk HKt, Branderup HKt, Christiansfeldt HKt, Gram HKt.
 23. Clemens Kro Kt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Gedsted HKt, Aarhus Eksp. Kt, Ny Solbjerg Kro HKt, Sdr. Ommø HKt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Ribe HKt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt.
 24. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nakskov HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Kt, Eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder Eksp. Kt.
 25. København Eksp. Kt, Køge H Kt, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Ryomgaard H Kt, Horsens HKt, Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
 26. København H, Hjørring HKt, Sjelbro Kro HKt, Hammel H Kt, Give HKt.
 27. Hørsholm HKt, Aars HKt, Kollerup HKt, Vejle HKt, Tønder HKt.
 28. Viborg HKt, Randers L, Vejle L, Christiansfeldt HKt.
 30. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Bording HKt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 31. Pakse Kt, Næstved Eksp. Kt, Ølstykke HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
- November.**
1. København Eksp. Kt, Middelfart HKt, Svendborg Eksp. Kt, Skals HKt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Nr. Snede HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
 2. Hillerød HKt, Kalundborg H Kt, Nysted H, Østervraa HKt, Mariager HKt.
 3. Frederikssund HKt, Skelskør HKt, Vordingborg HKt, Sakskøbing HKt, Svendborg HKt, Flauenskjold HKt, Herning HKt, Sønderborg L, Tønder HKt.
 4. Næstved HL, Faaborg HKt, Randers HL, Silkeborg HKt, Ribe HKt, Vejle L.
 6. Frederiksværk HKt, Haslev Kt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Nibe HKt, Hammershøj HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle
 - Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 7. Hillerød HKt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Bogense HKt, Aalborg Eksp. Kt, Bjerringbro HKt, Grenaa HKt, Kolding Eksp. Kt, Kibæk HKt, Aabenraa Kt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 8. København Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. HKt, Aarup HKt, Svendborg Eksp. Kt, Kolind HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
 9. København H, Ringe HKt, Skørping HKt, Havndal KtS, Hinnerup HKt.
 10. Sorø HKt, Nyborg HKt, Skive HKt, Hobro HKt, Tønder HKt.
 11. Rudkøbing HKt, Fjerritslev HKt, Viborg HKt, Randers L, Vejle L, Holsted HKt.
 13. Præstø HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Tim HKt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 14. Frederikssund HKt, Helsingør Kt, Hvalsø Kt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nakskov HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Assens HKt, Aalborg Eksp. Kt, Faarvang HKt, Kolding Eksp. Kt, Vinderup HKt, Skørping HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 15. København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Trustrup HKt, Horsens Eksp. Kt, Struer HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
 16. Aabybro HKt, Hadsten HKt, Høyer Kro HKt.
 17. Odder HKt, Ulstrup HKt, Brande HKt, Fredericia HKt, Lemvig HKt, Sønderborg L.
 18. Frøstrup HKt, Randers L, Vejle L, Rønde HKt, Holstebro HKt, Grindsted HKt.
 20. Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Møldrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 21. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Uggerløse Kro HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Rødby HKt, Aalborg Eksp. Kt, Vammen HKt, Ørum HKt, Give HKt, Kolding Eksp. Kt, Ribe HKt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 22. Holbæk Kt, København Eksp. Kt, Kerteminde HKt, Svendborg Eksp. Kt, Aalestrup HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens
 - Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Varde HKt.
- December.**
1. Vordingborg HKt, Børkop H Kt, Sønderborg L.
 2. Næstved HL, Randers L, Silkeborg HKt, Vejle L.
 4. Frederiksværk HKt, Græsted HKt, Roskilde HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hammershøj HKt, Ulstrup (Hornum St.) HKt, Klejtrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 5. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Sindal Kt, Aalborg Eksp. Kt, Bjerringbro HKt, Grenaa HKt, Tørring HKt, Skanderborg HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 6. København Eksp. Kt, Køge HKt, Svendborg Eksp. Kt, Ny Løgten HKt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
 7. Skørping HKt, Mariager HKt.
 8. Sorø HKt, Hobro HKt, Randers HL.
 9. Fjerritslev HKt, Viborg HKt, Vejle L.
 11. Præstø HKt, Odense Eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aars HKt, Knudstrup HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
 12. Frederikssund HKt, Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt, Aalborg Eksp. Kt, Allingåbro HKt, Faarvang HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
 13. København Eksp. Kt, Svendborg Eksp. Kt, Aalborg HKt,

- Kolind HKt, Randers Kt, Horsens Eksp. Kt, Herning HKt, Esbjerg Eksp. Kt.
14. København H, Havndal KtS, Hinnerup HKt, Laasby HKt,
15. Køge HKt, Ulstrup HKt, Randers Kt, Aabenraa H, Sønderborg L.
16. Randers L, Aarhus HKt, Vejle L.
18. Nykøbing S. H, Odense Eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Hadsund HKt, Aarhus Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Haderslev HKt, Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt.
19. Hillerød Kt, Næstved Eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F Eksp. Kt, Bogense HKt, Aalborg Eksp. Kt, Ørum HKt, Kolding Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
20. Frederikssund HKt, København Eksp. Kt, Næstved HL, Svendborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt.
21. Hadsten HKt, Stoholm HKt.
23. Viborg HKt, Randers L, Vejle L.
27. Næstved Eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. Eksp. Kt,
- København Eksp. Kt, Odense Eksp. HKt, Svendborg Eksp. Kt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal Kt, Aalborg Eksp. Kt, Randers Eksp. Kt, Aarhus Eksp. Kt, Horsens Eksp. Kt, Kolding Eksp. Kt, Vejle Eksp. Kt, Holstebro Eksp. Kt, Esbjerg Eksp. Kt, Haderslev H Kt, Eksp. Kt, Aabenraa Eksp. Kt, Sønderborg Kt, Eksp. Kt, Tønder Eksp. Kt.
28. København H, Hjørring HKt, Hammel HKt.
30. Randers L, Vejle L.

DRÆGTIGHEDS-KALENDER

Parringstid	Fødselstid				Parringstid	Fødselstid			
	Køer 281 Dage	Svin 113 Dage	Faar & Geder 153 Dage	Hopper 336 Dage		Køer 281 Dage	Svin 113 Dage	Faar & Geder 153 Dage	Hopper 336 Dage
1. Januar	8/10	23/4	2/6	2/12	2. Juli	8/4	22/10	1/12	2/6
8. —	15/10	30/4	9/6	9/12	9. —	15/4	29/10	8/12	9/6
15. —	22/10	7/5	16/6	16/12	16. —	22/4	5/11	15/12	16/6
22. —	29/10	14/5	23/6	23/12	23. —	29/4	12/11	22/12	23/6
29. —	5/11	21/5	30/6	30/12	30. —	6/5	19/11	29/12	30/6
5. Februar	12/11	28/5	7/7	9/1	6. August	13/5	26/11	6/1	7/7
12. —	19/11	4/6	14/7	13/1	13. —	20/5	3/12	13/1	14/7
19. —	26/11	11/6	21/7	20/1	20. —	27/5	10/12	19/1	21/7
26. —	3/12	18/6	28/7	27/1	27. —	3/6	17/12	26/1	28/7
5. Marts	10/12	25/6	4/8	3/2	3. Septbr.	10/6	24/12	2/2	4/8
12. —	17/12	2/7	11/8	10/2	10. —	17/6	31/12	9/2	11/8
19. —	24/12	9/7	18/8	17/2	17. —	24/6	7/1	16/2	18/8
26. —	31/12	16/7	25/8	24/2	24. —	1/7	14/1	23/2	25/8
2. April	7/1	23/7	1/9	3/3	1. Oktober	8/7	21/1	2/3	1/9
9. —	14/1	30/7	8/9	10/3	8. —	15/7	28/1	9/3	8/9
16. —	21/1	6/8	15/9	17/3	15. —	22/7	4/2	16/3	15/9
23. —	28/1	13/8	22/9	24/3	22. —	29/7	11/2	23/3	22/9
30. —	4/2	20/8	29/9	31/3	29. —	5/8	18/2	30/3	29/9
7. Maj	11/2	27/8	6/10	7/4	5. Novbr.	12/8	25/2	6/4	6/10
14. —	18/2	3/9	13/10	14/4	12. —	19/8	4/3	13/4	13/10
21. —	25/2	10/9	20/10	21/4	19. —	26/8	11/3	20/4	20/10
28. —	4/3	17/9	27/10	28/4	26. —	3/9	18/3	27/4	27/10
4. Juni	11/3	24/9	3/11	6/5	3. Decbr.	9/9	25/3	4/5	3/11
11. —	18/3	1/10	10/11	12/5	10. —	16/9	2/4	11/5	10/11
18. —	25/3	8/10	17/11	19/5	17. —	23/9	9/4	18/5	17/11
25. —	1/4	15/10	24/11	26/5	24. —	30/9	16/4	25/5	24/11

PLANET-SYSTEMET	Siderisk Omløbstid	Middelafstand fra Solen, naar Jordens Middelfastand (149,5 Mill. Km.) antages som Enhed.	Solens Diameter = 1390000 Kilometer Solens Omdrejning 25 Dage		
			Diameter	Masse (Sol. Masse antaget som Enhed)	Omdrejning
	Dage		Kilom.		T. M.
Merkur	87.97	0.387	4700	1 : 6000000	—
Venus	224.70	0.723	12320	1 : 408000	—
Jorden	365.26	1.000	12756	1 : 333270	23 56
Mars	686.98	1.524	6890	1 : 3093500	24 37
Jupiter	4332.59	5.203	142060	1 : 1047.35	9 50
Saturn	10759.2	9.539	119600	1 : 3501.6	10 14
Uranus	30686	19.191	50700	1 : 22869	10 ³ / ₄
Neptun	60188	30.071	54400	1 : 19700	—
Pluto	90893	39.5	—	1 : 3000000?	—

FIRE STILLE SLAGSANGE

Af PIET HEIN

Frisind.

Mel.: Danmark
dejligst Vang
og Vænge.
Taktfast.

FRISIND i en fredløs Verden,
er det kun en Drøm?
Nej, bag al vor Menskefærden
gaar det som en Strøm.

Det har løftet os fra Dyret,
ført vor Slægt mod Æventyret.
Menskets Frisind er det sidste,
vi har Raad at miste.

Mod en Overmagt af Kræfter
blev vor Vej beredt
ved vor Gnist af Stræben efter
Objektivitet.

Det at se udover Jeg'et,
gør alles til vort eget
er den Magt, som gør os stærke,
Menskeslægtens Mærke.

Junglens Lov og Hadets Lære
er kun Urtidslevn.
Menskeret og Menskeære
hævdes ej ved Hævn.

Vold kan ingen Voldsmagt kue.
Hævnen nærer Hadets Lue.
Det, som holder Vejen aaben,
er de fri Sinds Vaaben.

Ikke Staten, ikke Staalet
er vi Midler for.
Individet selv er Maalet.
Alles Sag er vor.

Mensket stredes og forblødte
for heroisk Egennytte.
Til en Kamp skal Frisind kalde,
felles for os alle.

Staar der Kvinder bag?

*Mel.: Ja, vi elsker
dette Landet.*

KVINDE, Værner og Bevarer
langs alt Livets Vej,
se, et Barn i store Farer,
Slægten kalder Dig.
Hvilken Skæbne skal det møde,
Barnet, som er Dit?
Skal det kues og forbløde
eller voxe frit?

Se, Teknikken aabner Vej til
større frie Liv.
Det er Prisen: Samarbejde,
større Perspektiv.
Lilleverdnens Mure falder,
dèn Tid er forbi.
Fælles Arbejdsfelter kalder.
Kvinde, gør dig fri!

Skal vi vogte Folkestyrets
fri Sammenhold?
eller styrtes ned i Dyrets
Retsløshed og Vold?
Skal Den Store Bøjgen kværke
Menskerettens Sag?
Eller er dens Folk for stærke,
staar der Kvinder bag?

Kvinde, se, Demokratiet
gav dig Menskeret.
Rejs Dig, Slægtens Mor, befriet,
fri Din Menskeæt!
Gør med Kraft vor Frihed sikker!
Grundfæst Fredens Aand!
Verdens Fred og Frihed ligger
Kvinde i Din Haand.

Der er en Sag.

*Mel.: Der er
et Land.*

DER ER EN SAG, den vældigste i Verden,
bestandig truet, *Menskets Frihedssag.*
En Strøm igennem alle Tider er den
fra Livets Urtid til den Dag idag.
Naturens Kræfter har vi lagt i Tømme.
For fælles Frihed har vi enigt stridt.
Nu skal det vises, om vort Herredømme
skal bruges til at gøre Mensket frit.

Der er en Vej, det frie Folkestyre,
hvor alles Frihed sliber Sagen til.
Forgæves skal Forførerne bedyre,
at de alene véd, hvad Folket vil.
Vi gaar den Vej, som samler og befrier.
Fortæl os ikke, at et Folk er frit,
naar Mod betyder Mod paa Myrderier,
og Frihed Retten til at dø i Trit.

Der er en Magt, i Folkene begravet,
en Frihedsvilje i os hver og én.
En Draabe, ja, men samlet er de Havet,
som skyller frem og vasker Verden ren.
Foren Jer, alle Frihedsviljens Lejre!
Vor fælles Frihed staar igen paa Spil.
Skal den slaas ned? Nej, den skal altid sejre.
Fordi vi vil. Fordi vi alle vil.

Samarbejdet.

*Mel.: I Skovens
dybe, stille Ro.*

VORT HJEM, vor gode grønne Jord,
hvor Livets Gaver gror,
hvor Slægten stred fra Urtids Aar
sin Kamp for Menskekaar.
Vi løfter Arven Haand i Haand
i Fællesskabets Aand.
Vi bygger mere rig og stor
vor gode, grønne Jord.

Der synges om det store Mod,
som kræver Frøndeblod.
Der er en større, stille Magt
bag Hverdagsværkets Takt.
Den kæmper fremad Fod for Fod.
Den er det store Mod.
Dens Maal er ikke Splid og Vold,
men Ret og Sammenhold.

Luk Sol og Vind og Verden ind
i aabne, frie Sind!
Hver Dag er atter Livets Gry.
Hvert Nu er Verden ny.
Vor Daad skal gives Dag for Dag
til Menskehedens Sag.
Vort Værk er ikke Had og Drab,
men Fred og Fællesskab.

Folkeforbundet, Neutralitetsspørgsmaalet og det nordiske Samarbejde.

Af Udenrigsminister, Dr. phil. P. Munch.

Under Indtrykket af de sidste Aars Verdensbegivenheder, der naaede et Højdepunkt i Slutningen af September i Aar, har Folkene overalt i dyb Ængstelse spurgt, om Storkrigen denne Gang kunde undgaas. Den stærke Stemning, der rent uvilkaarligt slog igennem, da Meddelelsen kom om, at den øjeblikkelige Fare for Verdenskrig var afværget, bærer Vidnesbyrd om, hvor brændende Fredsønsket er i alle Folk. Men enhver, der følger Beretningerne udefra, vil være paa det rene med, at Uhyggen trods det Haab, der kan knyttes dertil, dog ikke er fjernet. Den lever ogsaa i Danmark, ikke fordi vi regner med direkte Indblanding i selve Krigsbegivenhederne som noget sandsynligt, men fordi vi er paa det rene med, at en Storkrig vilde ramme haardt ogsaa de Folk, der ikke var med i den. Den vilde undergrave deres Økonomi, og de vilde komme til at bære deres Part af den aandelige Opløsningstilstand, som er en Storkrigs sikre Følger.

Det er da naturligt, at man i alle Folk spørger, hvorledes man kan søge egen Tryghed under de Forhold, der nu bestaar i Verden. Sammenligninger fra Sted til Sted maa altid foretages med meget Forbehold, men jeg antager, at alle vil være enige om, at de sidste Aars Begivenheder viser, at Folkeforbundet ikke kan skænke dets Medlemmer Sikkerhed. Betingelsen derfor vilde være, at det havde en nogenlunde universel Karakter, og at Rustningerne begrænsedes i Overensstemmelse med Pagten. Ingen af disse Betingelser har hidtil været opfyldt. Dernæst: at Sikkerhed ikke naas ved Alliancer med andre Stater, store eller smaa, og endelig, at saadan Sikkerhed heller

ikke kan naas for mindre Stater ved egne Rustninger, selv om disse i en mellemstor Stat drives til det yderste Højdepunkt. Fuld Sikkerhed kan jo i en Verden som den, vi kender, overhovedet ikke naas, end ikke for Stormagterne. Ogsaa i Danmark maa vi under Forhold som de nu bestaaende med aabent Sind overveje, hvilken Holdning fra vor Side der er mest egnet til at øge Trygheden. En Drøftelse deraf vil paa hensigtsmæssig Maade kunne foregaa i det Rigsdagsudvalg, som jo nu er nedsat, i Samraad med de paagældende Ministre.

Om visse Hovedspørgsmaal tror jeg dog, vi paa Forhaand kan være enige. Danmark maa opretholde den gode Forstaaelse, hvori det lever med alle andre Stater. *Vi maa underbygge denne Holdning overfor disse Stater, baade i Pressen og i vore Diskussioner*, uden Hensyn til, om de Former, hvorunder andre Stater styres, ligner dem, som vi er overbeviste om er de rette for vort Folk, eller om de er vidt forskellige derfra. Det er naturligt, at vi med største Interesse følger Begivenhederne rundt om paa Jorden, at vi søger at forstaa deres Aarsager, og at vi føler med alle, der lider ilde, hvor det saa er i Verden. *Men det er ikke vor Sag at fælde Dom i andre Folks Tvistigheder eller over deres indre Forhold.* Alle, der udtaler sig om disse Spørgsmaal, maa tænke paa det Ansvar, de har for, at der ikke skabes Mistillid til Danmarks upartiske Holdning.

Under Finanslovdebatten paa Rigsdagen opfordrede Pastor Schmidt som Repræsentant for det Slesvigske Parti til, at vi i een Henseende skulde yde vort Bidrag til Forstaaelsen mellem andre Folk, idet han ønskede, at Danmark skulde søge de andre nordiske Staters Medvirken til at fremme Forstaaelsen mellem Tyskland og det britiske Rige. Jeg anerkender den Følelse, ud fra hvilken denne Opfordring fremkom, og det er selvsagt, at vi er rede til at gøre, hvad vi kan, for at fremme Forstaaelsen mellem Folkene, og ikke mindst mellem de to Folk, her er Tale om, hvis der skulde byde sig Lejlighed dertil. Men jeg maa tilføje, at vore Muligheder for at paavirke Forholdet mellem de to mægtige Riger, han nævnte, synes mig meget beskedne, og vi kan ikke tænke os at tilbyde saadan Medvirken under Forhold, hvor den maaske vilde være uønsket i de to store Folk.

Fra forskellig Side er det blevet understreget, at et af Midlerne til at betrygge vor Stilling, er Samarbejdet mellem de nordiske Folk. Alle ved, at jeg deler den Opfattelse, at vi bør fæstne og udvikle dette Samarbejde. Det er sket i stort Omfang i det sidste krigsprægede Tiaar. Det bør ske i stigende Grad i saadant Omfang, som Vilkaar og Udvikling kan bære. Forstaaelsen ude i Verden af de nordiske Folks nære Samhørighed er en værdifuld Styrkelse af hele deres Stilling. Værdi i saa Henseende vil det ogsaa have at udvikle det nøjere Samarbejde, der allerede er begyndt med andre mindre Stater, der har et lignende Sindelag som vort.

Men som Dagens Vilkaar er, kan vi ikke nøjes med at overveje vor Holdning, saa længe Freden bevares, vi maa ogsaa tænke paa, hvorledes den maa være, hvis en Storkrig trods alt skulde bryde ud. Der vil her uden al Tvivl være Enighed om, at vort Maal da maa være at holde os uden for Krigen, og at dette maa medføre en strengt upartisk Holdning. Denne Politik er den givne Følge af vort Folks Sindelag og vor geografiske Stilling. Ingen politiske Forskydninger, ingen Stemningsforskydninger vil kunne ændre den. Gennemførelsen af denne Politik er tilrettelagt ved Drøftelser med de andre nordiske Stater. Neutralitetsregler er i Foraaret udstedt af os og af dem til praktisk Gennemførelse deraf.

Man kan spørge om vort Medlemsskab i Folkeforbundet i saa Henseende kan volde Vanskeligheder. I saa Henseende kan følgende siges: Det kan anses for *fastslaaet* — ogsaa for de økonomiske Sanktioners Vedkommende — at Artikel 16 i Folkeforbundspagten har mistet sin obligatoriske Karakter. Her kan mindes om de syv Staters (de saakaldte Oslo-staters) Erklæring ved Udenrigsministtermødet i København i Juli i Aar, der gav et samlet Udtryk derfor. Siden er i Genève i September Maaned denne Opfattelse klarlagt af de syv Stater gennem Taler af deres Udenrigsministre og i skriftlige Erklæringer. Talrige andre Stater har sluttet sig dertil. Blandt disse var klart og afgørende Storbritanniens Repræsentant. Frankrigs Ordfører erkendte Berettigelsen for hver Stat til selv at tage sin Beslutning under Hensyntagen til den geografiske Situation, økonomiske Forhold og andre Staters Deltagelse, Ord, der ret nøje dækkede den Opfattelse, vi havde været Talsmand

for ved Vedtagelsen af Genève-Protokollen i 1924, og som vi siden Gang efter Gang har taget som Udgangspunkt. Der fremkom ved Mødet Indvendinger fra Sovjetunionen og fra enkelte andre Stater. Men de syv Stater, der havde været samlede her i København, har ikke søgt *en Anerkendelse* fra Forbundets Side af det Standpunkt, som de indtager; *de har fastslaaet dette som noget, de selv havde Ret til at afgøre*, de har erkendt enhver anden Stats Ret til for sit Vedkommende at træffe samme Afgørelse.

Man kan spørge, med hvilken Ret, de har kunnet gøre det, og jeg svarer dertil: Det kunde vi gøre, fordi det kun var en Konstatering af den Tilstand, der faktisk har bestaaet allerede fra Folkeforbundets første Aar. I alle de Tilfælde, der har foreligget, hvor der var Mulighed for Anvendelse af Artikel 16, har de enkelte Stater frit skønnet over Deltagelse deri og ofte undladt saadan Deltagelse. Det gælder Stormagterne, saa godt som det gælder de mindre Magter, og jeg understreger, at det gælder *alle* Stormagter. Derfor kan ingen Magt rette nogen Bebrejdelse mod os, naar vi i givet Tilfælde handler ud fra samme Ret til fri, selvstændig Beslutning. Der kan ikke i saa Henseende være forskellig Ret for Stormagter og andre Medlemmer af Folkeforbundet.

Naar vi fastslaar dette, saa betyder det ikke, at vi opgiver Interessen for Forbundets Virksomhed, vi klarlægger kun den Begrænsning, som det maa sætte for sit Arbejde i den nuværende Situation. Vi mener, at dette tjener Forbundets Fremtidsmuligheder bedst. Vi ønsker med ikke mindre Iver end hidtil at deltage i Forbundets opbyggende Arbejde, det Arbejde, som det ogsaa kan udføre under de nuværende Forhold, Arbejdet for Skabelsen af en Samarbejds Aand mellem Folkene.

En nærmere Redegørelse for de Forhandlinger, der har fundet Sted, for hele vor Stilling inden for Folkeforbundet, vil det være naturligt at fremlægge i det Rigsdagsudvalg, som nedsættes.

Jeg føjer til disse Bemærkninger om vor Holdning under en Storkrig følgende: Det er selvsagt, at *til en Overvejelse af hele vor Stilling vil høre ogsaa en Overvejelse af vort Militærvæsens Betydning for Bestræbelserne for at holde os uden for Krig mellem andre Stater*. Det er givet, at der her vil foreligge

en Række praktiske Opgaver. Om der til Løsning af disse Opgaver kræves noget mere eller noget mindre militært Beredskab, er *et Skønsspørgsmaal*. Lange Tiders Erfaringer har lært os, at der er Forskel i vor Vurdering i saa Henseende, men Diskussionen om, hvis Skøn der er det rette, bør, hvor bestemt man end hævder egen Opfattelse, kunne føres *uden at sætte Lidenskaberne i saa stærk Bevægelse, at det for hele vor Stilling saa værdifulde nationale Sammenhold svækkes derved*.

Det er klart, at Muligheden for at holde os uden for en mulig Storkrig, hvis en saadan skulde komme, afhænger af dennes Karakter og dens Varighed. Men Opgaven kan ikke anses for uløselig, hvis Vilkaarene skulde blive, som det efter det i Øjeblikket foreliggende snarest kan ventes. Den løstes under Verdenskrigen under Forhold, der ikke var gunstigere for vor Stilling end de nu foreliggende Forhold. Men vi ved alle, at selv om vi holdes uden for en Storkrig, vilde en saadan betyde umaalelige Ulykker ogsaa for vort Folk. Vi mødes alle i det Haab, at den Frist, der nu er givet, maa blive benyttet til at opnaa saa megen Forstaaelse mellem Staterne, at Freden kan bevares længe nok til, at der kan skabes et nyt Sindelag, som muliggør det nuværende internationale Anarkis Afløsning af et alle Folk omfattende internationalt Retssamfund.

Genforeningsslægten i dansk Politik.

*Amtslandinspektør Th. Lindhard i Haderslev fortæller om de politiske
Brydninger i Sønderjylland siden 1920 og prøver
at vurdere Fremtiden.*

Ved Svend Thorsen.

En af de interessanteste Sider ved Genforeningsprocessen, den, som nu gaar paa i det 19. Aar, er Sønderjydernes Indtræden i dansk Partipolitik, ikke mindst fordi en Række psykologiske Momenter spiller ind og undertiden gør Billedet højst overraskende for den Iagttagere, der kommer med »kongerigske« Forudsætninger. Umiddelbart efter 1920 var Sønderjylland i politisk Henseende at ligne ved en Prærie; man kendte ikke Jordbunden, vidste ikke, hvad der vilde skyde op, og endnu den Dag i Dag har sikkert samtlige politiske Partier paa Valgdagen en stærk Usikkerhedsfølelse m. H. t. Resultaterne fra Sønderjylland, den i dansk Politik *traditionsløse* Del af vort Land.

Jeg har, nu ved Indgangen til 1939, det største Valgaar i vor parlamentariske Historie, bedt Formanden for Det radikale Venstres Organisation i Sønderjylland, Amtslansinspektør *Th. Lindhard* i Haderslev, om at meddele Aarbogens Læsere lidt af de Erfaringer, som han gennem mere end 18 Aar har gjort, ikke blot som interesseret Iagttagere, men ogsaa som fremstaaende Tillidsmand for sit Parti. Jeg tør ikke sige, at *Lindhard* gør det gerne, thi han er vanskelig at »trække op« (hvilket formodentlig skyldes hans ægte Beskedenhed), men efter en Række jammerfuldt afværgende Breve, hvori han henviser baade til den og den som langt bedre egnet, gaar han alligevel til Biddet. Og saa gør han det grundigt.

— De danske Sønderjyders Kendskab til og Interesse for dansk Partipolitik laa ved Genforeningen omkring Nul, siger Amtslansinspektøren. Man var nærmest direkte imod en Parti-

deling indenfor de nationale Grupper. Man forstod ikke og følte sig ilde berørt af den hvasse Tone imellem de danske Partier indbyrdes. Det følte som en Krænkelse af Sønderjydernes stærke Nationalfølelse, der, baaret af et Livs Længsler mod Danmark, omfattede alt, hvad dansk var. Sønderjyllands Tilknytning til Danmark under Fremmedherredømmet var ikke af politisk, men af folkelig Art.

— Men de havde jo dog selv delt sig i Grupper.

— Ja, ganske vist. Den gamle folkelige Skillelinie mellem Demokrati og Aristokrati — præget af henholdsvis H. P. Hanssen og Jens Jessen — var blevet skarpt optrukket under Grænsestriden, men Stillingen svarede nærmest til den politiske Deling i Danmark under Forfatningskampen i Firserne; den senere Deling af Danmarks Demokrati i 3—4 stridende Partier kendte man ikke, og vilde man helst ikke kendes ved.

Aabenraafløj og Flensborgfløj.

Lindhard fortsætter:

— Den store danske Fløj, der under Grænsestriden fik Navnet »Aabenraafløjen«, tilførtes nationale og aandelige Værdier fra den grundtvigske Folkehøjskole i Danmark og nærtstående Strømninger. Man har sagt, at Føreren for denne Fløj og tillige den samlede Danskheds Fører, hvergang det kneb, *H. P. Hanssen*, var et ægte Barn af den danske Folkehøjskole. Det er utvivlsomt rigtigt, og det har i Forbindelse med hans stejle Vilje, hans ukuelige Haab og hans stærke Ansvarsfølelse overfor det danske Fællesskab og Sammenhold gjort ham til den altbesejrende Personlighed i det danske Sønderjylland.

Paa denne Baggrund af dansk Samfølelse og Frygt for Partisplittelse maa man se H. P. Hanssens Ønske om at danne et særligt sønderjydsk Parti, »Sønderjydsk Venstre«, der skulde være som en Art Forstue for de sønderjydske Politikere, hvorfra de senere kunde træde ind i den Stue, hvor de fandt deres politiske Venner. *J. C. Christensen* vilde det anderledes. Og han var den stærkeste. Den Frygt, som nogle nærede, at et særligt sønderjydsk Parti kunde blive en Fare for den folkelige Genforening og i bedste Fald forhale den i det uvisse, tror jeg var ganske ugrundet. Et sønderjydsk Parti vilde have haft *tre* Muligheder paa Rigsdagen: efter faa Aars Forløb *enten* at splittes og indgaa i de forskellige gamle Partier, *eller* med fuld Musik gaa ind i et af disse, *eller endelig* — og

det anser jeg for det mest sandsynlige — danne Bro imellem to eller flere bestaaende Partier og muligvis give Anledning til en demokratisk Samling.

Den mindre, danske Fløj, »Flensborgfløjen«, havde sin Tilknytning i andre Lejre, i højskolefjerne for ikke at sige folkefjerne, tildels chauvinistisk prægede konservative Kredse. For denne Fløj har Spørgsmaalet politisk Nydannelse næppe været noget Problem. For Hovedparten af disse Vælgere var det vel naturligt at slutte sig til Det konservative Parti.

»Det borgerlige Samarbejde« udsætter Afklaringen.

— Men den Fløjdeling, som Grænsestriden affødte, faldt jo ikke helt sammen med de partipolitiske Linier?

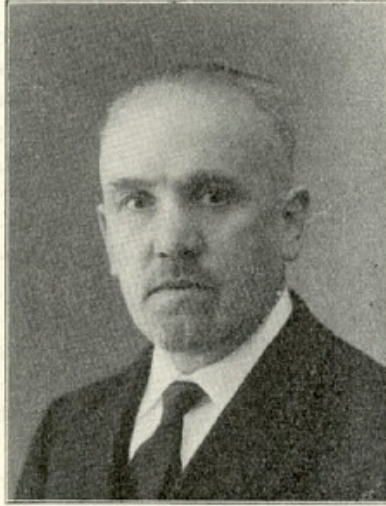
— Nej, Partilinen var ingenlunde klar. En Del af Flensborgfløjen sluttede sig ogsaa til Partiet Venstre, det saakaldte Flensborgvenstre. Værre var dog Aabenraafløjen stillet, den rummede nemlig foruden Aabenraaenstre en mindre Del af de Konservative, alle Radikale og alle danske Socialdemokrater. Man forstaar ogsaa paa denne Baggrund Ønsket om et særligt sønderjydske Parti, og man forstaar, at de fleste savnede Forudsætning for at tage personligt Stade i dansk Partipolitik. Det følte ganske simpelt som en Overrumpling, dette nye Problem, som kun faa havde haft Tid til at tænke paa i Forvejen. Det var derfor en overordentlig stor Lettelse for mange, da H. P. Hanssen omsider tog Stade i Venstre, og flere af hans nærmeste Venner lod sig opstille som Venstres Kandidater. Nu var der ingen Tvivl: hvor han førte an, kunde man trygt følge efter, og i hans Kølvand fulgte derfor en bred Strøm ind i Venstre, der saaledes i første Omgang vandt det store Lod i Vælgerlotteriet.

Afklaret var Stillingen dog ingenlunde. Hertil bidrog ogsaa »det borgerlige Samarbejde«, der vel kom som en Befrier for alle dem, der var i Tvivl, om de skulde stemme højre eller venstre. Nu kunde de udsætte Spørgsmaalets Besvarelse, eftersom det jo i Virkeligheden var ligegyldigt, hvilket af de to Partier, de gav deres Stemme. Man kunde maaske under saadanne Forhold have ventet en ringe Valgdeltagelse, men Sønderjylland var allerede ved det første Valg i 1920 paa Højde med det gamle Land. Det tjener den sønderjydske Befolkning til Ære, at den ikke af Partitvivl og Partistridigheder lod sig skræmme fra at møde frem og lade sig skrive i dansk Mandtal. Fra gammel Tid følte man det som en national Pligt at møde frem ved Valgurnen.

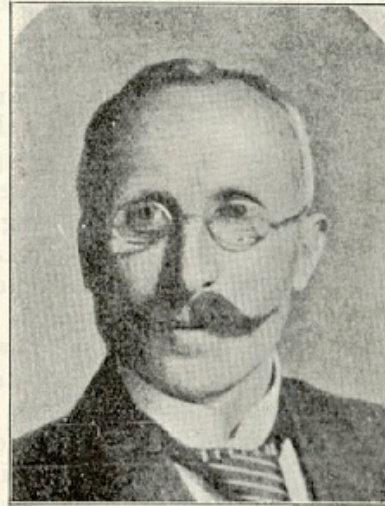
Det radikale Venstres Stilling i 1920.

— Hvorledes vil De karakterisere de nuværende Regeringspartiers Stilling i Sønderjylland umiddelbart efter Genforeningen.

— Mens der til Højre og Venstre som nævnt førte en bred Vej, var dette ingenlunde Tilfældet for Socialdemokratiet og Det radikale Venstre. Alt, hvad der hidtil havde kaldt sig

Gaardejer Hans Fink, Frørup

Nis Nissen

Socialdemokrati, var tysk, og store Dele af dette Parti følte sig derfor efter Genforeningen, nu, da det gjaldt at samle en national Opposition mod Danskheden, forpligtet til at gaa til Valg sammen med den tyske Borgerlighed. Socialdemokratiet maatte derfor ved de første Valg komme til at staa ret svagt.

Men vanskeligst var Situationen dog for Det radikale Venstre. Vel var der ogsaa Strømninger, der førte til vort Parti, men dets Stilling indenfor dansk Parlamentarisme og Grundlaget for Partiets Dannelse i 1905 var ikke almindelig kendt i den sønderjydske Vælgerbefolkning. Og den Opfattelse, man kunde faa gennem den Kætterforfølgelse, alle radikale var udsat for, en hadsk Smædekampagne, der trods alt er uden Side-stykke i Partiets Historie, skulde jo ikke opfordre nogen til at melde sig under vore Faner. Men det ligger dog nær at antage, at den væsentligste Grund til, at det store Flertal fulgte

de to nævnte Hovedveje ind i dansk Politik, var, at de Førere, som de var vant til at se hen til i afgørende Spørgsmaal, fulgte disse Veje; ingen af de mere fremtrædende Førere tog paa dette Tidspunkt officielt Stade i Det radikale Venstre.

Partiets Opbygning hernede var et stort og meget brydsomt Arbejde. Blandt Igangsætterne skal nævnes Landsorganisationens første Formand, Gaardejer *Hans Fink*, Frørup, der tillige som Kredsformand, Lokalformand og Rigsdagskandidat har gjort et stort og grundlæggende Arbejde for Partiet.

Der fandtes imidlertid i By og paa Land en lille tapper Gruppe af *H. P. Hanssens* Tilhængere i Grænsestriden, en forsprængt Flok af den store Arbejderbefolkning, som paa Grund af sit bevidste og aldrig svigtende danske Sindelag ikke havde kunnet slutte sig til det tyske Socialdemokrati, men som paa den anden Side følte at have sociale Særinteresser overfor Bondebefolkningen. Det var »Sønderjydske Arbejderforening«. Da dens Mænd søgte et Stade i dansk Politik, maatte det naturnødvendigt blive i Det radikale Venstre. Paa dette Grundlag startede vort Parti sin Politik i Sønderjylland, og det blev en af »Sønderjydske Arbejderforening«s Mænd, Faktor *Chr. Lageri*, der blev Partiets første Folketingsmand. Senere kom Partiets Landstingsmand, Trafikassistent *Hans Lausten*, fra samme Lejr.

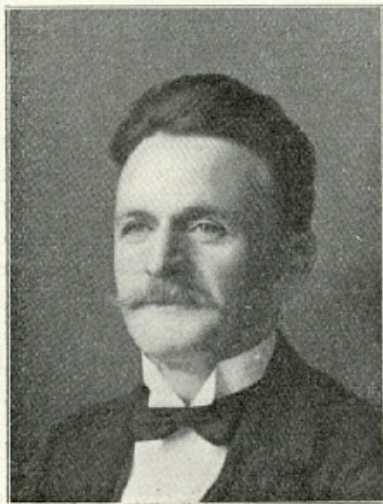
Det var dog som nævnt ikke i Byerne alene, at »Sønderjydske Arbejderforening« havde sine Tilhængere. Tværtimod, der var vel endda flest blandt Landarbejdere og Husmænd, hvilket under de daværende Landbrugsforhold i mange Tilfælde vilde sige det samme. Her opstod Tanken om Dannelsen af Husmandsforeninger efter dansk Mønster, og fra »Sønderjydske Arbejderforening« udgik Husmandsforeningernes ledende Mænd. Mange af disse stod dengang med deres Førstemand, Husmand *Jørgen Petersen*, Halk, i Spidsen og staar fremdeles som Det radikale Venstres trofaste og paalidelige Støtter og Fortalere.

Men vort Parti har altid været et Samfundsparti med Tilslutning fra alle Lag i Befolkningen. Og saaledes ogsaa hernede. Mange fra andre Samfundslag fandt deres politiske Stade i Det radikale Venstre og gik med i Kampen for Partiets Ideer. Maaske var Baggrunden herfor, at vort Parti mere end noget andet havde taget klar og utvetydig Stilling i Grænsestriden som *H. P. Hanssens* absolutte Tilhængere. Som Repræsentant for disse Kredse kan nævnes Førstesuppleanten i 5te Landstingskreds, Arkitekt *Jep Fink*, Aabenraa.

Paa det lunefulde Vælgerhav.

— De har, forstaar jeg, hermed skildret Grundlaget for Partiet ved det første Valg i 1920. Men dermed var Partiets Stilling vel ikke afklaret?

— Nej, vi har senere været i Søgang og har passeret et Bølgebjerg og en Bølgedal (paa Vælgerhavet, der ligesom andre Have kan vise sig saare lunefuldt). I 1924 skete det, at

Faktor Chr. Lageri, Haderslev

Trafikassistent H. Lausten, Haderslev

H. P. Hanssens nære Ven og Arbejdsfælle i den nationale Kamp, den præjsiske Landdags Benjamin, den ungdommeligt friske, skarpe Debattør og charmerende Folketaler *Nis Nissen*, lod sig opstille som Partiets Kandidat. Af Partiets Tilvækst ved dette Valg, over 40 Procent, havde maaske den overvejende Del ladet sig lede mere af personlige end af politiske Følelser. Ihvertfald var de ikke *valgfaste* for vort Parti, men fulgte andre Strømninger ved næste Valg, der bl. a. førte dem ind i Venstre, hvor den store Komet og Distanceblænder *Madsen-Mygdal*, nylig opdaget af Venstres politiske Astronom *I. A. Hansen* og kaaret af *Mads Gram* under Præmienavnet »Venstres Høvdning«, netop havde lagt sin straalende Bane om ad Sønderjylland. Ogsaa Retsforbundet, der havde faaet Støtte af gode sønderjydske Mænd, slog en Breche i vort Parti. Og Socialdemokratiet, der i demokratiske Kredse var begyndt at faa den Anerkendelse som nationalt dansk Parti, det havde Krav paa,

havde ogsaa gjort sin Høst i vore Rækker. Dette Frafald blev ikke uden Følger for vort Parti, som derved kom i Skred mod Bølgedalen, der langsomt naaedes ved Folketingsvalget den 16. November 1932. Ved Valget i 1935 var Stillingen holdt, og Valgmandsvalget i September 1936 viste en saa klart tilkendegivet Fremgang, at vi nu kan sige, vi atter er paa Vej opad. Og det skal nok vise sig, at vort Partis Vilje og Evne til positiv Indsats til Løsning af Tidens Spørgsmaal vil give os øget Tilslutning ved kommende Valg.

Da Kvinderne blev fuldmyndige Borgere.

— Kvinderne i Sønderjylland?

— Har jeg ikke omtalt Kvinderne. Ja, de har ikke staaet tilbage, hvad de vel sjældent gør, selv hvor brutal Vold søger at holde dem nede. I den tyske Tid maatte Kvinderne ikke deltage i politiske Møder, og hvilke Møder var ikke politiske dengang, ihvertfald naar de tyske Myndigheder skulde sige det. Men undertiden var der dog nogle af de modigste og mest interesserede, der overværede et politisk Møde i Forsamlingshuset. De sad paa Scenen bag det nedrullede Fortæppe med Strikkestrømpen, hvor de lod Fingrenes Flid skaffe Afløb for Energien og neddæmpe Lysten til at blande sig i Diskussionen. Fra denne tvungent tilbagetrukne Stilling til fuld politisk Ligeberettigelse gik de sønderjydske Kvinder ved Genforeningen, og det skal siges til deres Ros, at de ikke viste Ligegyldighed for den Gave, der herigennem blev dem givet. De har vist en beundringsværdig Valgdeltagelse ved alle politiske Valg siden Genforeningen. At det i første Række har været den nationale Pligtfølelse, der kaldte dem frem, og at de maaske i endnu højere Grad end Mændene har haft vanskeligt ved at tage Parti, er vel kun rimeligt og naturligt. Hvorvidt Kvinderne har en væsentlig anden Indstilling end Mændene overfor de politiske Partier er vanskeligt at bedømme, men det er næppe sandsynligt. De særlige Kvindeorganisationer hernede er ikke talrige, men de rummer naturligvis positivt indstillede Kvinder af alle Partier. Som en af de førende, der gaar ind for Det radikale Venstres Politik, skal nævnes H. P. Hanssens Datter, Fru *Ingeborg Refslund Thomsen*, Aabenraa.

Partiernes senere Skæbne.

— Hvordan er det gaaet de Partier, som en Tid tog Det radikale Venstres Stemmer?

— Retsforbundet har jo intet fornuftigt haft at bruge dem til og er maaske derfor ved at miste dem igen. Ihvertfald synes Partiet at have kulmineret og staar ventelig overfor en Nedgangsperiode. At Partiet selv har denne Opfattelse synes at fremgaa deraf, at dets Førstemand flygter fra Sønderjylland for at søge federe Græsgange.

Venstre, ja, det er egentlig et langt Kapitel, men lad os

Husmand Jørgen Petersen, Halk

Arkitekt Jep Fink, Haderslev

se paa det. Venstres Skæbne i Sønderjylland har været en fortsat nedadgaaende Kurve fra 1920 til nu. *Lebech* sagde dengang: »Der er ingen Tvivl om Resultatet, Sønderjylland er et Venstreland«. Og han fik Ret. Venstre, som i Sønderjydernes Øjne havde Historiens Nimbus over sig, fik ved første Valg i 1920 næsten 50 Procent af samtlige afgivne Stemmer, men ved Valget i 1935 kun 16 Procent, altsaa forholdsvis kun en Trediedel af sin daværende Styrke. Nedgangen er her dobbelt saa stor som i det øvrige Land. Hvor kan det nu være? Jo, Venstre har hele Tiden sejlet med Lig i Lasten. Først var der Grænsestriden, der som nævnt skilte Partiet i to skarpt adskilte Fløje. Ved det første Valg i 1920 valgtes 4 Venstremænd, alle af Aabenraafløjen. Ved Valget i 1935 valgtes kun een, og han tilhørte den anden Fløj. Samtidig med at Aabenraafløjen sejrede i den nationale Politik — alle maa nu, omend nødtvungent, indrømme Rigtigheden af H. P. Hanssens Grænsepolitik —

tabte den altsaa i den praktiske Politik. Men man har gjort alt fra Partiets Side for at skjule denne Kløft. F. Eks. opfandt de moderate Blade engang »den nordlige« og »den sydlige« Løgumklosterkreds for at dække over, at der var to indbyrdes stridende Venstrepartier i Folketingskredsen med hver sin Kandidat.

Men fremdeles sejler Venstre med Lig i Lasten. Nu er det L. S., der skærer den dybe Kløft i Partiet. Og igen prøver man det umulige: at bygge Bro mellem væsensforskellige Elementer, med det Resultat at Partiet trækkes længere og længere bort fra sin Oprindelighed. Men mest Skade har dog sikkert »Høvdingen« Madsen-Mygdal gjort. Med sine lukkede Møder, sine tomme Slagord og sin reaktionære Vi-alene-vide-Politik byggede han en kinesisk Mur omkring Partiet. Der blev for lummet for mangen god Venstremand, og da Madsen-Mygdal som Slut paa sin Gæsteoptræden lod sig fremkalde med Bent Holstein under Armen, blev hans Stemmetal — som rimeligt var — halveret. Han kommer næppe igen, men hans Orakelrøst lyder stadig. Eller er det kun et Ekko, Partiets nyeste Slagord, dets fattige og eneste Svar paa Spørgsmaalet om dets Stilling til Forfatningsændringen: »Der er ogsaa andre Opgaver«? Alt i alt kan man vist sige, at AabenraaVenstre, der er et demokratisk Parti, har følt sig ilde tilpas under den Venstreand, der har hersket siden Genforeningen. Man kendte jo kun det »historiske« Venstre, og det var det, man ventede at finde.

Jeg ønsker ikke Venstres Undergang i Sønderjylland, vi er trods alt beslægtede, men jeg vilde ønske, at Partiet maatte finde sine egne Ben.

H. P. Hanssens personlige Indsats i dansk Partipolitik har ikke sat Spor. Det var utvivlsomt en Skuffelse saavel for ham som for alle hans Venner, da han en kort Periode gik ind i Venstre som Rigsdagsmand. Han hørte ikke hjemme i en Partibaas. Men det skal siges, at denne Episode aldrig har gjort noget Skaar i H. P. Hanssens Position som Danskhedens Fører i Sønderjylland.

Socialdemokratiets Anerkendelse som nationalt Parti.

— Hvorledes forklares Socialdemokratiets overmaade stærke Vækst i Landsdelen?

— Socialdemokratiet har utvivlsomt taget mange Stemmer fra Det radikale Venstre, men da Partiet siden Genforeningen

er gaaet frem med mere end 20.000 Stemmer, nemlig fra 6.400 til 26.800, kan de jo ikke saa godt have taget dem fra os allesammen. Nej, Venstre er sikkert det Parti, der har maattet levere det største Kontingent. Det hænger utvivlsomt sammen med det nationale. I Øjeblikket er Socialdemokraten *I. P. Nielsen* Sønderjyllands eneste Repræsentant i Folketinget for *H. P. Hanssens* Nationalpolitik. Men ogsaa selve *Staunings* Navn har været et mægtigt Trækplaster for Partiet. Og er det egentlig saa underligt? Man behøver blot at tænke sig hans Vikingeskikkelse under Grønlandsstriden paa Talerstolen i Hamar i Norge, omgivet af Tusinder Nordmænd talende Dovre midt imod. Men disse Stemmer maa regnes mere som personlige end som partifaste Stemmer.

— Har Oprustningskravene betydet meget for de konservative?

— Det konservative Folkeparti har fordoblet sit Stemmestemmet siden 1920, og det har utvivlsomt en god Jordbund i Befolkningen. Man behøver blot at tænke paa Nabokredsen, Vonsild, der saa sent som i 1910 satte en Højremand ind i Folketinget. Det var vistnok paa det Tidspunkt den eneste Landkreds, der kunde præstere en Højremand, selv Hurupkredsen havde maattet give op. Ja, jeg tror, at medvirkende til den store konservative Tilslutning i Sønderjylland er den ret udbredte, men derfor ikke mindre fejlagtige Tro, at Landets Forsvar i Almindelighed og den hernede nødvendige Grænsevagt i Særdeleshed udvikles bedst i Hænderne paa konservative, militært indstillede Elementer. Det konservative Parti har sikkert ogsaa tjent paa »det borgerlige Samarbejde« baade før og efter dets Ophævelse.

L. S.'s politiske Udtryk, »Det frie Folkeparti«, vil derimod næppe faa nogen lang Levetid. Det er ihvertfald ikke før hændt, at et Bondeparti eller andet Erhvervsparti har kunnet bestaa her i Landet — hverken Agrarpartiet, Erhvervspartiet eller Landmandspartiet. Jeg ved vel, at der er Bondepartier i andre nordiske Lande, men jeg tror ikke paa deres Livskraft her i Grundtvigs Fædreland, det er galt nok med Venstre. Ganske vist er L. S. jo Slutstenen paa alle de »Bevægelser«, der, som Jep Fink sagde ved Landsmødet i Aabenraa i 1934, »som en Byge er draget op langs Vestkysten over Ringkøbing til Viborg og Randers«, hvorfra der altsaa er aabnet en Reeksport. Den eneste »Bevægelse«, der har Livskraft, er »den sundevedske Bevægelse«, det er »den, der begynder Kl. 4 om Morgenen og varer til Kl. 9 om Aftenen«.

Det slesvigske Parti eller Tyskerne maa vist have naaet deres Kulmination. Jeg tror, at de ved sidste Valg har faaet ogsaa »de stille i Landet« med, men jeg tænker ogsaa nok, at de ved Hjælp af deres enestaaende Organisation og Disciplin, og til Trods for at nogle af Grupperne lever som Hund og Kat, skal faa dem alle med ogsaa ved næste Valg.

Det radikale Venstres Fremtidsmuligheder.

— Til Slut: hvorledes bedømmer De Det radikale Venstres Fremtidsmuligheder i Sønderjylland?

— Vort Partis Fremtid hernede staar i Forhaabningens Tegn. Jeg tror, vi har Muligheder ved et kommende Valg. Vi har ganske vist som sædvanlig ikke Kandidatlisten i Orden for alle Kredse, men det skal nok komme, naar Tiden er inde. Vi har haft den Glæde, at *Nis Nissen* efter mange og gentagne Opfordringer har indvilget i at lade sig genopstille til det kommende Valg. Han har i de senere Aar ydet en fortrinlig Hjælp ved Vælgermøder rundt om i Landsdelen, men har altsaa først nu sagt Ja til Opfordringen om at stille sig. Det, der giver os de allerbedste Forhaabninger til Fremtiden, er dog, at vort Parti i de vanskelige Tider, vi har gennemlevet, stedse har vist baade Evne og Vilje til en positiv Indsats til Løsning af de til enhver Tid foreliggende Problemer.

Amtslandinspektør Lindhard slutter:

Men Overraskelser kan man altid komme ud for, saavel vort Parti som alle andre Partier. Rammerne er stadig ikke saa faste som i det gamle Land. Det er jo saadan, som det vel ogsaa fremgaar af, hvad jeg hidtil har sagt, at *det nationale* hos de allerfleste sønderjydske Vælgere ligger i Forgrunden, og den, der vilde lade haant herom, maatte trække det korteste Straa. Dernæst kommer *Personen* og først i tredje Række *Partiet*. Sønderjyllands politiske Historie siden Genforeningen viser dette, og saadan vil det blive ved med at være, saalænge Genforeningsgenerationen lever, og maaske langt længere.

Og det kan man kun glædes ved.

Grundlovsforslaget.

Af Johannes Christiansen.

Saaledes som det af Regeringschefen ved indeværende Rigsdagssamlings Begyndelse forelagte Grundlovsforslag er affattet, kan dets Paragraffer inddeles i

- a de rent formelle, der er en Følge af Landstingets Afskaffelse og ny Rigsdagsordnings Indførelse;
- b de mindre betydende samt saadanne, der særlig tager Sigte paa en ajour-Føring af Forholdenes Udvikling paa Samfundslivets forskellige Omraader; og
- c de principielle Ændringer, i Kraft af hvilke et helt nyt Rigsdagssystem indføres og det demokratiske Livssyns Landevindinger fæstnes i Forfatningen.

Jeg skal i denne Artikel intet sige om de under a og kun lidt om de under b anførte Ændringer; iøvrigt kan det her anføres, at ikke mindre end ca. 60 af den nuværende Grundlovs 94 Paragrafer gaar i alt væsentlig *uændret* over i den nye Forfatning.

Af de under b karakteriserede Ændringer skal følgende omtales: Paragraf 31 er for den Dels Vedkommende, som omhandler de mere formelle Regler for Valgrets Udøvelse, affattet i Overensstemmelse med Bestemmelserne i den ny kommunale Valglov.

I Paragraf 41, der handler om Bevillingsmyndighederne, er den Tilføjelse gjort, at i Tilfælde, hvor det efter Forholdene skønnes paakrævet at afholde en Udgift paa forventet Efterbevilling, kan Regeringen indhente Finansudvalgets Tilslutning. Hertil føjer sig saa iøvrigt en ny Paragraf (58), der bestemmer, at Finansudvalget forbliver bestaaende efter Samlin-

gens Slutning indtil næste Samlings Aabning; opløses Rigsdagen i Tidsrummet mellem to Samlinger, ophører Finansudvalget dog at bestaa fra og med Opløsningsdatoen. Lignende Beføjelse kan tillægges andre særlige af Den forenede Rigsdag nedsatte Udvalg.

En ændret Paragraf (75) afløser den nugældende Grundlovs § 78 (om Borgernes Forhold til Retsplejen). Meningen med det nye i denne Paragraf er kort og godt: Koncentrationslejre kan ingensinde oprettes i Danmark. Paragrafen lyder iøvrigt saaledes:

»Udenfor de i Strafferetsplejen omhandlede Tilfælde kan ingen dansk Borger, der hehørigt opfylder sin Pligt til at bidrage til eget eller andres Underhold, ved Øvrighedsforanstaltning underkastes Frihedsberøvelse, medmindre Loven paa Grund af hans unge Alder eller Mangler ved hans legemlige eller sjælelige Tilstand hjemler saadant.

Enhver, der tages i Forvaring som sigtet for en Lovovertrædelse, skal inden 24 Timer stilles for en Dommer. Hvis den paagældende ikke straks kan sættes paa fri Fod, skal Dommeren ved en af Grunde ledsaget Kendelse, der afgives snarest muligt og senest inden 3 Dage, afgøre, om han skal fængsles, og, hvis han kan løslades mod Sikkerhed, bestemme dennes Art eller Størrelse.

Den Kendelse, som Dommeren afsiger, kan af vedkommende straks særskilt indankes for højere Ret.

Ingen kan underkastes Varetægtsfængsel for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Bøde eller Hæfte.«

I den gældende Grundlovs § 91 (ny § 88) om Len, Stamhuse m. v., er Affattelsen sket i Overensstemmelse med, at Jordlovene af 1919 jo helt har ændret Forholdene her; Paragrafen lyder:

»Intet Len, Stamhus, Fideikommisgods eller andet Familiefideikommis kan for Fremtiden oprettes; det skal ved Lov nærmere ordnes, hvorledes de nu bestaaende Familiefideikommiser kan overgaa til fri Ejendom.«

Tyngdepunktet i Forfatningsforslaget ligger i de under c nævnte Ændringer om Rigsdagens Sammensætning og Beføjelser, Valgretsaldere og Folkeafstemningsprincipets Udvidelse.

I § 33 bestemmes, at Rigsdagen bestaar af 205 Medlemmer mod nu 225. De vælges — populært forklaret — paa følgende Maade:

Naar Valget er udskrevet og Partierne ganske som nu har Kandidatopstillingen i *Kredsene* fra Haanden, foretager de Partier, som i Henhold til ny Valglov kan deltage i Fordelingen af Tillægsmandater, en sideordnet Opstilling af Kandidater til en *Landsliste*, som derefter offentliggøres, forinden Valget finder Sted. Paa Landslisterne skal der ialt vælges 34, medens 169 vælges som Kreds- og Tillægsmandater; det giver 203, hvortil saa kommer 2, der vælges paa Færøerne.

Samtlige 203 Mandater fordeles paa Partierne ved Forholdstallet, saaledes at hvert Parti faar nøjagtig det Antal, der tilkommer det i Henhold til de Stemmer, det har faaet — altsaa ganske som Tilfældet normalt er ved et Folketingsvalg nu. Føjes hertil, at der kun bliver Tale om *een* Valgdag, og at hver Vælger kun skal sætte sit Kryds paa *een* Stemmeseddel, skulde det synes mere end vanskeligt at fastholde den Paastand, at det er en kunstig og indviklet Ordning, som her foreslaas. Det kan siges, at Paragrafens *Affattelse* er noget omstændelig; men den kan forenkles, hvis Parterne skønner det, og naar alt kommer til alt, er det dog ikke Paragrafens Form, men dens *Indhold*, der er det afgørende.

Naar Valget er endt, og Rigsdagen *snarest* derefter er traadt sammen, foretages en Deling. Den foregaar paa den Maade, at de 169, som indesidder med Kreds- og Tillægsmandaterne, plus den paa Færøerne Kredsvalgte, vælger ved Forholdstalsvalg af deres egen Midte 34 til sammen med de landslistevalgte plus den anden Færing at danne *Rigstinget*, medens Resten af Rigsdagsmændene, d. v. s. 136, danner *Folketinget*.

Fra visse Sider er dette kaldt Tokammer paa en anden Maade. Betegnelsen er urigtig. Ingen af de to Afdelinger tillægges saadanne Beføjelser, som f. Eks. det nuværende Lands-ting har. Delingen af den ny Rigsdag i et Folke- og et Rigsting ligger ganske paa Linje med, hvad der er Praxis baade i Norge og Island, der *begge* har Etkammersystem; det er en ren og skær *Arbejdsfordeling*, man sigter paa, idet Lovforslag kan forelægges snart i den ene, snart i den anden Afdeling, hvilket selvsagt har praktisk Betydning til Fremme af Arbej-

det, ligesom man jo da endelig ogsaa opnaar, at Forslagenes Behandling ikke med Rette vil kunne betegnes som enten overfladisk eller forjaget.

Det afgørende, det, der principielt adskiller denne nye Rigsdagsordning fra den bestaaende, er imidlertid, at der med det nye gennemført *ingensinde mere vil kunne opstaa saadanne parlamentariske Konflikter, hvorved et Mindretal hindrer Folkets Vilje i at ske Fyldest*. For det første vil der bestandig være samme Flertal i begge de to Afdelinger; for det andet bestemmer § 45, at *hvis en Kontrovers desuagtet skulde opstaa mellem de to Afdelinger og denne ikke paa anden Vis udjævnes, gaar vedkommende Sag til endelig Afgørelse i Den for- enede Rigsdag*.

Tænker man tilbage paa 70'ernes og 80'ernes opslidende Kampe mellem Folketing og Landsting og den »Visneperiode«, som deraf fulgte, og erindrer man den utaalelige Rolle, Landstinget har spillet saa sent som i Aarene 1929—36 ved Gang paa Gang at have hindret Folketingsvalgdagens Vilje i at slaa igennem paa store og betydningsfulde Reformers Omraade, hører der saavist ikke megen Fantasi til for at kunne forestille sig den uhyre, ja, afgørende Forskel i demokratisk-parlamentarisk Henseende, som kendetegner Rigsdagsordningen af 1915 og den, der nu er foreslaaet.

— — —

Af de øvrige principielle eller i alt Fald mere betydningsfulde Ændringer fra bestaaende Grundlov maa i første Række nævnes Valgretsalders Nedsættelse og Bestemmelserne om Adgang til Folkeafstemning i visse vigtigere Lovanliggender.

I § 31 fastslaas, at Valgret til Rigsdagen har enhver Mand og Kvinde, som har Indfødsret, *er fyldt 23 Aar* og har fast Bopæl i Landet. — Venstres Modstand her er uforstaaelig, og det turde dog maaske ogsaa være tvivlsomt, Partiet kan opretholde den. Ikke alene ligger denne Valgretsalder paa Linje med Norges og Sveriges — og allerede heri ligger en betydelig saglig Styrke — men naar Fuldmyndighedsalderen i Danmark indtræder allerede ved 21-Aars Alderen, er der *ikke* Hold i den Betragtning, at Valgretten først skal indtræde fire Aar senere.

Paragraf 59 indeholder *Folkeafstemnings-Bestemmelserne*; disse er med Lovtekstens egen Ordlyd følgende:

»Naar et Lovforslag er endelig vedtaget af Rigsdagen, kan to Femtedele af Rigsdagens Medlemmer i et Møde i Den forenede Rigsdag, der afholdes senest 3 Søgnedage efter Vedtagelsen af Lovforslaget, ved foretagen Afstemning begære Loven eller Lovforslaget prøvet ved Folkeafstemning. Meddelelse herom tilstilles snarest Statsministeren, og Folkeafstemningen iværksættes da tidligst 8 og senest 12 Søgnedage herefter.

Endvidere skal Folkeafstemning finde Sted, saafremt mindst en Trediedel af Rigsdagens Medlemmer paa samme Maade og indenfor samme Frist som foran anført fremsætter Begæring derom, og denne inden for et Tidsrum, der begynder senest 6 Søgnedage efter, at Begæringen er meddelt Statsministeren, og strækker sig over højst 6 Søgnedage, faar Tilslutning fra 15 pCt. af de Vælgere, der ved det nævnte Tidsrums Udløb er opført som valgberettiget paa Valglisterne. Folkeafstemningen iværksættes tidligst 8 og senest 12 Søgnedage efter Opgørelse af Vælgernes Tilkendegivelse.

Ved Folkeafstemningen stemmes for og imod Loven eller Lovforslaget. Til Lovens eller Lovforslagets Bortfald kræves, at et Flertal af de i Afstemningen deltagende Vælgere, dog mindst 35 pCt. af samtlige Vælgere, har stemt derfor.

Finanslove, Tillægsbevillingslove, midlertidige Bevillingslove, Normeringslove, Lønningslove, Indfødsretslove og Love om direkte og indirekte Skatter kan *ikke* undergives Folkeafstemning. Det samme gælder den i § 8, 1ste Punktum^{*)} omhandlede Lov saa vel som de i § 18^{**)} nævnte Beslutninger, der maatte være i Lovs Form, medmindre det for disse sidste ved særlig Lov bestemmes, at saadan Afstemning skal finde Sted. For Grundlovsændringer gælder Reglerne i § 91.

Saafermt en Lov eller et Lovforslag bortfalder i Henhold til Folkeafstemning, kundgøres dette af Statsministeren uden unødigt Ophold. Fra Kundgørelsesdagen er Loven eller Lovforslaget bortfaldet.«

Der er gjort den Indvending mod § 59, at Adgangen til at foranledige Folkeafstemning ikke er let nok. Dette kan maa-

^{*)} Regeringens Førelse i Tilfælde af Kongens Umyndighed, Sygdom eller Fraværelse.

^{**)} Erklæring af Krig, Fredsslutning, Indgaaelse eller Ophævelse af Handelsaftaler, Grænseændringer, Forandringer i statsretlige Forhold.

ske siges; paa den anden Side maa Venner af Parlamentarismen være klar over, at Folkeafstemningsprincipets Ide *ikke* er, at der derigennem skal kunne øves Sabotage overfor det lovligt valgte Flertal. Her har man nødvendigvis maattet betræde den gyldne Middelvej, og mon dette ikke ogsaa i det store og hele maa siges at være lykkedes. Som § er affattet, opfylder den i Principet Demokratiets Krav om, at der i Forfatningen lovfæstes en Garanti imod en Regerings eventuelle Misbrug af Magten.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Folkeafstemning i Forbindelse med Grundlovsændringer, bestemmes i en særlig Paragraf (91), at der lige som nu udkræves Tilslutning fra 45 pCt. af samtlige Valgberettigede. Denne Bestemmelse er det radikale Venstre saa langt fra tilfreds med, at vor Ordfører, Hr. A. M. Hansen, allerede under Forslagets Førstebehandling i Oktober Maaned gav klart Udtryk for Ønsket om, at Procenten sættes ned. Tilhængerne af, at de 45 pCt. bliver staaende, vil anføre, at det nu er en demokratisk, en ren Folkestyre-Forfatning, der gennemføres, og at den derfor ikke saadan uden videre bør kunne rendes over Ende. I denne Betragtning er der *nogen* sund Sans; paa den anden Side bør Politikerne af i Dag maaske dog betænke sig *to* Gange, inden de ved saadanne Bestemmelser lægger kommende Slægtled, som maatte ønske at ændre i Grundloven efter *deres* Overbevisning, større Sten i Vejen, end forsvarligt er. Det er nu engang ikke ret tiltalende — forresten vist heller ikke klogt — at det ene Slægtled søger paataget sig det totale Formynderskab overfor de kommende.

— — —

Til Fuldstændiggørelse af det Billede, man ved Hjælp af Lovteksten kan danne sig af den ny Rigsdagsordning, af Livet paa den Rigsdag, der vil fremgaa af den nu foreslaaede Forfatning, hører ogsaa Paragrafer som 35, 38, 40, 43, 44, 45, 46 og 54. Hovedbestemmelserne i disse Paragrafer er — udover hvad allerede er anført — følgende:

Rigsdagens Sammentræden vil fremtidig ske den første Tirsdag i November.

Udover, hvad der iøvrigt er fastsat i Grundloven, behandles i Den forenede Rigsdag *alene*: Forslag til Grundlovsændringer, Forslag ang. Regeringens Førelse i Tilfælde af Kon-

gens Umyndighed, Finanslovsforslag, Tillægsbevillingslov, midlertidige Bevillingslove, Statslaansforslag samt Statsregnskabet.

Ønsker Regeringen under ekstraordinære Situationer at forelægge vigtige Oplysninger eller Forslag, sker dette i Den forenede Rigsdag, hvor ligeledes Forslag til Misbilligelser, Dagsordner samt Forespørgsler behandles. Er saadanne Anliggender forelagt i en af Afdelingerne, kan denne ved alm. Afstemning og uden Forhandling bestemme, om Overvisning til Den forenede Rigsdag skal ske; Statsministeren eller vedkommende Minister kan altid bestemme, om saadan Overvisning skal finde Sted.

Ved hver ordentlig Rigsdags Aabning afgiver Statsministeren en Redegørelse for Rigets almindelige Stilling og de af Regeringen paatænkte Foranstaltninger. — Finansministeren giver en tilsvarende Redegørelse for Finanserne samt forelægger Statsregnskabet for det foregaaende Finansaar. Derimod forelægger han ikke som nu det ny Finanslovsforslag — *det fremsættes* først senere, dog senest den 15. Januar — men efter de saaledes forelagte Redegørelser finder der derpaa en alm. Debat om Rigets Anliggender Sted.

Almindelige Lovforslag kan forelægges i hver af Rigsdagens Afdelinger; i den Afdeling, Forelæggelse sker, gives Forslaget 3 Behandlinger; i den anden Afdeling kun to og Forslaget gaar her uden Forhandling straks enten i Udvalg eller direkte til sidste Behandling.

For saa vidt der opstaar Kontrovers mellem de to Afdelinger om et Forslag, gaar det med den krævede Ændring tilbage dertil, hvor det blev forelagt. Foretages her atter Ændring, gaar Forslaget paany til den anden Afdeling. Hvis Enighed da heller ikke opnaas, gaar Forslaget i sin oprindelige Skikkelse — eventuelt med de Ændringer, som den forelæggende Minister eller Rigsdagsmand har kunnet tiltræde, *til endelig Afgørelse i Den forenede Rigsdag.*

I den ordentlige Rigsdag kan — hvilket af alle er betegnet som et væsentligt Fremskridt rent praktisk set — Lovforslag ikke af Regeringen forelægges *senere end 15. Februar*, dog naturligvis med Forbehold af særlig presserende Forhold. — En anden særdeles praktisk Regel bestemmer følgende: Skønner Statsministeren, d. v. s. Regeringen, at *ufornøden Forsinkelse*

af et Forslags Behandling finder Sted i en af Afdelingerne, kan han paatale dette i Den forenede Rigsdag, og denne bestemmer da, at vedk. Forslag skal optages til videre Behandling i vedk. Afdeling eller i Den forenede Rigsdag.

— — —

Efter hvert ordinært Rigsdagsvalg vælger Rigsdagen *en juridisk Sekretær*, der for Rigsdagen skal behandle de til denne indgivne Andragender. Det paahviler ham dernæst at holde sig underrettet om Sager, der behandles af Domstolene, og som kan antages at være af Interesse for Rigsdagen.

Han afgiver inden hver Rigsdagssamlings Afslutning en Beretning til Rigsdagen om de Erfaringer, han har indvundet.

Præsidiets juridiske Sekretær kan ikke være Medlem af Rigsdagen. Hans Løn, Beføjelser og Arbejdsamraade bliver at bestemme ved Lov.

§ 70, der siger, at »Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov«, er *enslydende* med nuvær. Grundlovs § 73. Men i Kommissionsflertallets Betænkning blev der paa de Konservatives Foranledning skrevet, at »Lovgivning om Folkekirkens forfatningsmæssige Stilling ikke bør ske, uden at Lejlighed er givet de bestaaende kirkelige Organer til at udtale sig om denne Lovgivning.« — Fra enkelt Side er udtrykt en vis Ængstelse overfor denne Passus i Betænkningen, formentlig dog uden Føje, idet det i al Almindelighed jo kan siges, at næppe nogen Regering — med eller uden nævnte Passus — vilde skride til en for Folkekirken gældende Lovgivning, uden at den først vilde høre, hvad de kirkelige Myndigheder havde at sige dertil.

I Paragraf 77 (nugældende Grundlovs § 80) er der indsat et nyt 2. Stk. af følgende Ordlyd:

»Spørgsmaalet om en fastsat Erstatnings Størrelse kan forelægges Højesteret, saafremt Regeringen skønner, at der foreligger saadanne ganske særlige Forhold, at en yderligere Prøvelse maa anses for ønskelig. Finder Højesteret, at foreliggende Omstændigheder gør det tvivlsomt, om den fastsatte Erstatning er passende, udpeger Retten særlige sagkyndige og uvildige Vurderingsmænd, hvis Afgørelse derefter er endelig.«

Det øvrige i Ejendomsparagraffen er uændret.

Paragraf 82 (nugæld. Grl. § 85) har følgende Affattelse:

»Borgerne har Ret til uden foregaaende Tilladelse at danne Foreninger i ethvert lovligt Øjemed.

Foreninger, der virker for en Omstyrtning af denne Grundlov eller for at berøve Borgerne eller Grupper af disse nogen af de Borgerne personligt ved §§ 71, 74—75 og 81—83 tilsikrede Rettigheder, eller som virker ved eller søger at naa deres Maal ved Vold, Anstiftelse af Vold eller lignende strafbar Paavirkning af anderledes tænkende, kan af Regeringen kræves opløst ved Dom. Oplosningens Retsvirkninger bliver at fastsætte ved Lov.

Ingen Forening kan opløses ved en Regeringsforanstaltning. Dog kan en Forening foreløbig forbydes, men der skal da straks anlægges Sag imod den til dens Oplosning.»

Der har været ytret Tvivl om, *hvad* der egentlig mentes med første Linje i §'s 2. Stk. Naturligvis tager Ordene »Omstyrtning af denne Grundlov« ikke Sigte paa politiske Partier eller Organisationer, som under den ny Grundlov maatte sætte Kravet om Grundlovsændring paa sit Program. Ordet Omstyrtning er et juridisk Begreb, hvorved rettelig menes Ændring *ved voldelige Midler* saaledes som det ogsaa er §'s Mening; men da Udtrykkene altsaa kan misforstaas, rejste vor Ordfører ved Forslagets 1. Behandling Ønske om en saadan Tydeliggørelse, at al videre Tvivl kan falde, og da dette Ønske fandt Udtryk ogsaa hos andre af Ordførerne, vil Paragrafen utvivlsomt i Udvalget faa en tilstrækkelig klar Affattelse paa dette Punkt.

— — —

Saaledes som Forslaget til Danmarks ny Grundlov er skrevet, og som jeg i Hovedtrækkene har redegjort for her, maa man utvivlsomt indrømme, at den betyder et stort, ja, afgørende Fremskridt i demokratisk folkestyrepolitisk Henseende. Om den smukke Karakteristik, der er givet af den som *Verdens frieste Forfatning*, kan holde, bliver i nogen Maade en Skønssag. Men givet er det, at den i parlamentarisk Virke-maade, i sit forfatningsmæssige Princip og i sin klare, ubetingede Indrømmelse til Demokratiets gamle Krav, at Folkets Vilje skal være Lov i Landet, staar som en fuldgyldig Bekræftelse paa, at det nu endelig lykkes at grundlovssikre det fulde Folkestyre i Danmark.

Herom er der hos mig ingen Tvivl. Og jeg gad møde den, der med gode Grunde formaar at paavise Brist i denne Opfattelse.

Tjekoslovakiet.

Af Redaktør N. P. Jensen.

Verdenskrigen vendte op og ned paa mange Ting, men værst gik det ud over det gamle habsburgske Dobbelmonarki Østrig-Ungarn. Der blev efter Fredsslutningen kun to Stumper tilbage af det, Misfostret Tysk-Østrig med det alt for store Hoved til den alt for lille Krop og et lemlæstet og amputeret Ungarn, der havde maattet aflevere et Skaalpund Kød til hver af sine Naboer. Paa Ruinerne af Habsburgernes mægtige Rige skabtes saaledes det nye Storserbien, der fik Navnet Jugoslavien, det udvidede Rumænien og den helt nye Stat Tjekoslovakiet. Der var i denne Sønderlemmelse af Østrig-Ungarn nok en vis Retfærdighed, for saa vidt som Østrig vel maa betragtes som Hovedanstifteren af Verdenskrigen. Men i den haardhændede Behandling, som blev baade Østrig og Ungarn til Del, gemte sig ikke desto mindre Spiren til et kommende Opgør. Det er dette Opgør, som nu — 20 Aar efter — var paa Nippet til at kaste Europa ud i en ny Storkrig.

*

Blandt de nationale Mindretal, som havde lidt under Østrig-Ungarn Styre, var de to nærbeslægtede slaviske Folk Tjekkerne og Slovakkerne. Tjekkerne befolkede de to nordlige østrigske Provinser Bøhmen og Mähren, Slovakkerne de to tilstødende ungarske Provinser Slovakiet og Ruthenien, i hvilken sidste Provins de blandede sig med en tredje slavisk Stamme, Ruthenerne. Tjekkerne og Slovakernes Talsmænd, i første Række Professor T. G. Masaryk, Dr. Eduard Benes og Dr. Hodza, arbejdede før Verdenskrigen paa at faa Østrig-Ungarn om-

dannet til en Kantonstat efter schweizisk Mønster med et vist Maal af kulturelt Selvstyre for de forskellige Nationer, Dobbelmonarkiet omfattede Tyskere, Magyarer, Serber, Kroater, Tjekker og Slovakker. Men da Verdenskrigens Vægtskaal begyndte at hælde til Gunst for Vestmagterne, mente de, Tidspunktet var kommet til at kræve fuld Selvstændighed paa samme Maade som Polakkerne. Professor Masaryk drog følgelig til Amerika for at paavirke Præsident Wilson, medens Dr. Benes arbejdede for Sagen i Frankrig og England.

Det viste sig ikke vanskeligt at vinde Gehør for de tjekkoslovakiske Frihedskrav, for de sejrende Magter ønskede jo intet hellere end at beskære Centralmagterne det mest mulige. Og saaledes gik det til, at den nye Republik Tjekoslovakiet med de allierede Magters Billigelse blev proklameret samtidig i Washington, hvor Masaryk opholdt sig, og i Prag, hvortil Benes var vendt tilbage. Det skete allerede den 28. Oktober 1918, altsaa endnu inden Vaabenstilstanden, og den 14. November blev Professor Masaryk valgt til Præsident. Men endnu var den nye Stats Grænser ganske svævende.

*

Og her mødtes nu Sejrherrernes Ønske om at beklippe Centralmagterne med Tjekoslovakkernes egne lidt for chauvinistiske Bestræbelser for at gøre deres nye Stat saa omfangsrig og stærk som muligt. Ved Fredsslutningerne i St. Germain og Trianon (1919 og 1920) bestemtes Tjekoslovakiets Omraade som det, der omfattedes af Bøhmens gamle »historiske Grænser«, det vil sige, at Landet kom til at bestaa af de hidtidige østrigske Provinser Bøhmen, Mähren og østrigsk Schlesien og de hidtidige ungarske Provinser (Komitater) Slovakiet og Ruthenien, dog saaledes, at Ruthenerne skulde have et vist Selvstyre. Men yderligere berøvede man ved Versaillesfreden Tyskland det lille schlesiske Omraade Hultschin med 50,000 tyske Indbyggere og lagde det ind under Tjekoslovakiet, og i 1920 afgjordes ved Kompromis en Tvist med Polen om Teschen-Området, saaledes at Tjekoslovakiet fik det største Stykke, ialt 1269 Kv.-Km. med 286,000 Indbyggere af blandet Nationalitet. Helt kom Tjekoslovakiets Grænser først i Orden i 1924, da Folke-

forbundet tilkendte den unge Republik Javorina-Området, som Polen ogsaa gjorde Fordring paa.

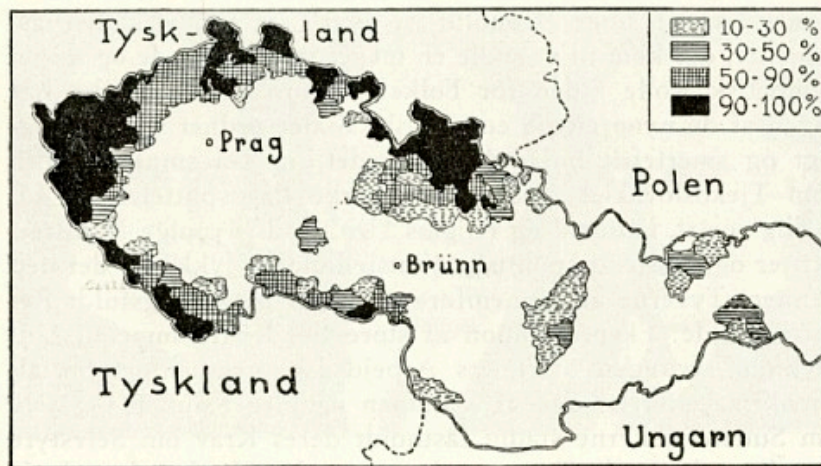
Tjekoslovakiet blev altsaa langt fra nogen ren tjekoslovakisk Nationalstat. Dets samlede Areal blev 140374 Kv.-Km. beboet af godt 14 Mill. Mennesker, men af disse godt 14 Mill. Mennesker var kun ca. 7 Mill. Tjekker og 2 Mill. Slovakker. Der var endvidere $3\frac{1}{4}$ Mill. Tyskere, 800,000 Ungarere, 400,000 Ukrainere («Karpatorussere»), mindst 100,000 Polakker, og Resten af Befolkningen bestod af Jøder, Rumænere og Zigeunere. Man kunde fra første Færd sige sig selv, at den nye Republiks Stilling paa Grund af denne stærkt blandede Befolkning maatte blive vanskelig baade indadtil og udadtil.

Det mest betænkelige var, at $3\frac{1}{4}$ Mill. Tyskere, de saakaldte Sudetertyskere, mod deres Vilje var bleven tvunget ind i det nye Rige. Disse Tyskere havde jo hidtil hørt til Østrig. De var imidlertid ikke Østrigere, men følte sig knyttet til deres tyske Naboer i Schlesien og Sachsen. Naar de blev lagt ind under Tjekoslovakiet, skyldtes det dels historiske, dels geografiske Grunde. De havde lige siden den tidlige Middelalder udgjort en Del af Bøhmen, og Bjergkæderne, i hvis Dale og paa hvis Skraaninger de for Størstedelen boede, Sudeterne, Erzgebirge og Böhmerwald, var ikke blot Bøhmens tusindaarige historiske Grænse mod Tyskland, men ogsaa den geografisk naturlige. Der kunde saaledes siges overmaade meget til Gunst for Fredstraktaternes Grænsedragning, men man kom jo ikke uden om det Faktum, at $3\frac{1}{4}$ Mill. Tyskere foruden næsten 1 Mill. Ungarere og en Del Polakker var bleven tvangsindlemmet i den nye Republik.

*

Præsident Masaryk og Dr. Benes, som fra første Færd blev Tjekoslovaikiets Udenrigsminister, var sikkert fuldkommen klar over Faren, og de havde da ogsaa forinden Republikens Dannelse afgivet mere end et halvt Løfte om, at Tjekoslovakiet skulde blive en Kantonstat med kulturelt Selvstyre for alle de nationale Mindretal. Hvis dette Løfte var blevet opfyldt, vilde alt muligvis have udviklet sig ganske anderledes. Men Vejen til Helvede er jo brolagt med gode Forsætter — Løftet gik i Glemmebogen og blev aldrig indfriet. Foreløbig var der jo

heller ikke noget at risikere fra det ydmygede og afvæbnede Tyskland saa lidt som fra det lemlæstede og afmægtige Ungarn. Tjekosloviets ledende Mænd kastede sig derfor foreløbig over den indre Opbygning af det nye Rige, og hermed gik det glat. For Tjekoslovakiet er et rigt Land. Bjergene rummer en Mangfoldighed af nyttige Mineraler, Kul nok baade til Dækning af det indenlandske Forbrug og til Eksport,

Det tyske Mindretal i Tjekoslovakiet

store Lejer af Jernmalm, Guld, Bly, Grafit, Kaolin og kostbar radiumholdig Uran. I Dalene og paa Sletterne i det indre af Landet er der saa frugtbart Agerland, at Tjekoslovakiet noget nær kan brødføde sig selv og desuden eksportere Sukker og Humle, Tobak, Vin, Uld og Fedevarer. Straks efter den nye Republiks Dannelse tog Industrien et mægtigt Opsving, og Tjekoslovakiet blev Storeksportør af Skotøj og Glasvarer, Handsker og Medicinalvarer, Kul, Jern og Jernprodukter. Allerede i sidste Halvdel af Tyverne stod Tjekoslovakiet da med en flot aktiv Handelsbalance, og den almindelige Velstand bidrog meget til at afdæmpe de indre nationale Modsætninger, selv om Bølgerne i det politiske Liv ofte gik højt.

Landet havde den 28. Febr. 1920 faaet sin nye Forfatning, der var gennemført demokratisk med lige og almindelig Valgret for baade Kvinder og Mænd fra 21 Aars Alderen, med

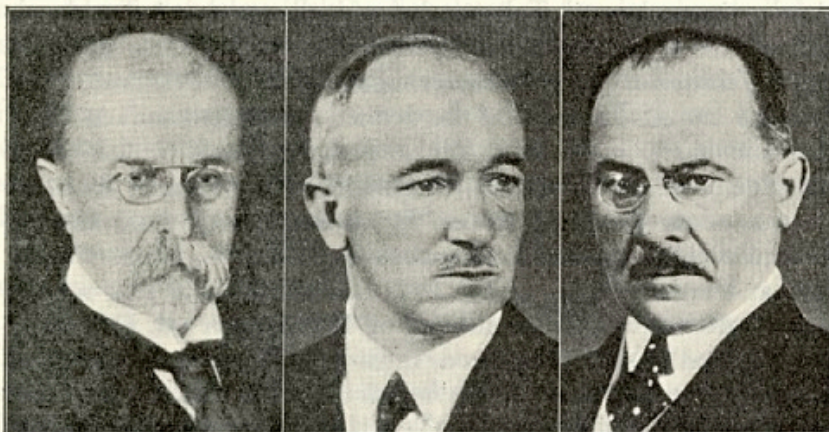
Parlamentarismen forankret i selve Grundloven, med udstrakte borgerlige Frihedsrettigheder for alle og traktatmæssige, af Folkeforbundet fastslaaede Garantier for de nationale Mindretal. Paa Basis af denne Forfatning udviklede Tjekoslovakiet sig i Løbet af et Tiaar til et af de mest udprægede Demokratier i Europa. Masaryk var et klogt og patriarkalsk, af hele Folket højt elsket Statsoverhoved, der ved sin Død for to Aar siden fulgtes til Graven med oprigtig Landesorg, og i Eduard Benes fik den unge Republik en dygtig og smidig Udenrigsminister, der kom til at spille en meget fremtrædende og meget sympatisk Rolle inden for Folkeforbundet. Overhovedet har ingen af de nyoprettede europæiske Stater ordnet sig saa dygtigt og smertefrit indadtil og hævdet sig saa smukt udadtil som Tjekoslovakiet. Trods den stærke Partisplittelse og adskillig social, national og religiøs Uro, trods hyppige Minister-skifter og vekslende politiske Konstellationer lykkedes det ned gennem Tyverne at gennemføre et meget betydningsfuldt Reformarbejde: Ekspropriation af store Landejendomme til Udstykning, tvungen 8 Timers Arbejdsdag, gennemført Socialforsikring, Betryggelse af Valutaen og meget andet. Og selv om Sudetertyskerne stadig fastholdt deres Krav om Selvstyre for de tysktalende Egne og det ungarske Mindretal ønskede Genforening med Ungarn, syntes der hen mod Tyvernes Slutning at tegne sig lyse Muligheder for en endelig Udsoning mellem Tjekoslovaskiets geografisk, historisk og erhvervsmæssig men ikke sproglig samhørende Folk. Men saa kom den økonomiske Verdenskrise og derefter Nationalsocialismens Opmarch og Sejr i Tyskland og kastede sin Brand ind i det hele.

*

Benes var naturligvis fra Begyndelsen klar over, at hans Land var omgivet af Fjender, og at den Dag kunde komme, hvor disse Fjender voksede sig stærke nok til at blive en Trusel for Landets Eksistens. Over for denne Fare valgte han to Udveje: at opruste saa stærkt, som Tjekoslovaskiets Økonomi og Befolkningstal gjorde det muligt, og at knytte en intim Alliance med den Magtgruppering i Europa, som for lange Tider maatte synes den stærkeste.

Oprustningen antog gigantiske Former. Takket være den

Omstændighed, at Tjekoslovakiet havde arvet Østrigs store Vaabensmedje, Skodaværkerne ved Pilsen, var det ikke vanskeligt at fremstille det mest moderne Krigsudstyr i tilstrækkelig Mængde. Der skabtes en veludrustet Hær paa $1\frac{1}{2}$ Mill. Mand med motoriseret Artilleri, Tusinder af Tanks og alt til Faget henhørende, et stort moderne Flyverkorps med befæstede Flyvepladser rundt om i Landet; der byggedes Bjerg-

Masaryk

Benes

Hodza

forter og Maskingeværreder langs Grænserne, og tilsidst blev der paa fransk Tilskyndelse lagt en »Maginot-linie« langs den tyske Grænse. I flere Aar anvendte Tjekoslovakiet op til 33 pCt. af sin samlede Statsindtægt til Rustningsformaal og opnaaede derved at blive den stærkest rustede af Europas sekundære Nationer. Man sammenlignede ofte det lille Bjergland med et af Pigge struttende Pindsvin.

Og samtidig knyttede Benes et helt Netværk af Alliancer. Som en Modvægt mod Ungarns Revisionskrav stiftede han »den lille Entente« mellem Tjekoslovakiet, Rumænien og Jugoslavien. Som en Modvægt mod Tyskland allierede han sig med Frankrig: de to Lande skulde af bedste Evne bistaa hinanden, hvis noget af dem blev angrebet. Gennem Frankrig opnaaede han ogsaa Føling med Polen, som paa det Tidspunkt var Frankrigs Allierede. Og endelig satte han Kronen paa Værket gennem sin Militæralliance med Sovjetrusland. Herefter skulde

Tjekoslovakiet vel kunne føle sig trygt! Men i Virkeligheden blev disse Alliancer Landets Ulykke.

*

Nationalsocialismens Sejr i Tyskland og Rigskansler Hitlers Erklæringer om at ville samle alle Tyskere til en Enhed vakte stærkt Røre blandt Sudetertyskerne. Selvstyrekravet rejstes nu med fornyet Styrke, og en stor Fløj af det sudetertyske Parti gjorde sig endog til Talsmand for Indlemmelse i Tyskland. Den første Fører for denne Bevægelse, Hans Krebs, blev sat under Tiltale for Landsforræderi og flygtede til Tyskland, hvor han fra nu af blev en af de ledende i Propagandaen mod Tjekoslovakiet. Hans Efterfølger, Konrad Henlein, var til at begynde med meget moderat i sine Fordringer, men han gik efterhaanden videre og videre. Hvad der bidrog til at skærpe Misfornøjelsen blandt Sudetertyskerne, var den Omstændighed, at Verdenskrisen, som i 1930 naaede Europa, slog mange af de sudetertyske Industriherrer og Fabrikanter ud. De manglede Kapital at staa imod med, fordi de i Tyvernes Begyndelse havde sat deres Penge overstyr ved overilede Markspekulationer. Og værre blev det, da Tysklands Selvforsyningspolitik lukkede af for det tyske Afsætningsmarked. Vreden over alt dette vendte sig mod Regeringen i Prag, og Sudetertyskerne anklagede nu Tjekkerne for økonomisk Forfølgelse. Disse Klager var — erklærer Professor *Anton Karlgren*, som nøje har studeret hele det sudetertyske Spørgsmaal — ganske ugrundede. Det er sandt, at Prag ikke havde indfriet alle sine Løfter til Mindretallene, men om Forfølgelse var der ikke Tale.

Tysklands Uvilje mod Tjekoslovakiet havde ikke blot sin Grund i Sudetertyskernes Stilling, men ogsaa deri, at Tjekoslovakiet gennem sin stærke Oprustning og sine Alliancer med Frankrig og Sovjet var begyndt at gaa Tyskland paa Nerverne. Her laa nu dette Land boret ind som et Horn i Siden paa det tyske Rige. Kunde det ikke i givet Tilfælde bruges som et Springbræt af Tysklands Fjender? Var det ikke som en spændt Pistol, Sovjetrusland rettede mod Tysklands Hjerter? Der maatte findes en Udvej til at uskadelliggøre dette Land. I den nationale Selvbestemmelsesrets Navn blev Tjekoslovakiet da sønderlemmet og gjort til tysk Vasalstat, uden at dets vældige

Militærberedskab hjalp det en Døjt, og uden at dets mange Allierede rørte en Finger for at komme det til Hjælp.

*

Benes' tilsyneladende saa kloge og forudseende Politik førte altsaa til det smerteligste Nederlag. Tjekoslovakiet led en dyb Ydmygelse, som det efter al Rimelighed kunde have undgaaet, hvis det 1) oprindelig havde nøjedes med at konstituere sig som en ren tjekoslovakisk Nationalstat og hverken havde ladet sig friste eller lokke til at inkorporere fremmede Mindretal, 2) havde afstaaet fra at spille en stor militær Rolle ved at iføre sig en Kæmperustning, som det ikke kunde bære, og som vakte Naboernes Ængstelse og Mistro, og 3) havde undladt at slutte sig til nogen af Magtgrupperingerne i Europa og i Stedet for søgt Forstaaelse og godt Naboskab til alle Sider.

Dette turde være den Moral, man kan uddrage af Tjekoslovaikiets triste Skæbne.

Nu maa det nødtvungent indstille sig paa at fortsætte sin Tilværelse som tjekoslovakisk Nationalstat i Forstaaelse med sine Naboer. Det vilde ganske sikkert have været bedre faren, hvis det lige fra Begyndelsen var slaaet ind paa denne Kurs. Nu har det af sørgelig Erfaring lært, hvad der kan komme ud af at ville spise Kirsebær med de Store og af at forløfte sig paa en Rustning, man ikke har Krop til. Tjekoslovaikiets Skæbne er tragisk, men lærerig.

LIMFJORDS-KREJLEREN OG FURBO-PIGEN

At Johan Skjoldborg.

Der kom en fladbundet Dæks-Kaag sejlene op gennem Virksund. Det var den unge Limfjords-Krejler, Jens Dahl. Ved Bette-Nielses Bro i Kvols havde han lastet sin Kaag med Træsko, der var hentet helt nede fra Himmelbjerg-Skovene. Og nu skulde han krejle rundt i Limfjordens mange Vige og Kroge for at afsætte Lasten til Høkere og Købmænd dér.

Vinden var rask. Det var herligt, saadan at ha' sin egen Skude. Han vrikkede med Rorpinden for at mærke Farten — den kunde skam godt endnu, den gamle Kaag. Han følte sig som en rigtig Skipper.

Ganske vist ejede han den ikke endnu — hvor skulde vel han, en fattig Karl, ha' faaet Penge baade til den og alt det, der stod i Handelen? Men han var bleven den betroet. Rige Kræn Peter derhjemme paa Hannæs havde Tillid til ham. Hans Mor, der nu var Enke, og hans mindre Søkende stolede paa ham. Alle Mennesker troede ham.

Og det gik vel ogsaa. Nu var det den anden Sommer, og der var ikke noget at klage paa. Men der maatte passes paa hver Øre. Han skulde ikke sidde og svire hos Kjeld Olsen i Thisted eller i Stougaards Beværtning i Løgstør eller ved Egholmerne i Vesteraas Kælder i Aalborg. Nej, han maatte passe sig selv. For de troede ham allesammen, saa ung han var. Og hans Mor og hans smaa Søkende havde ingen anden i Verden at holde sig til.

Han tog en frisk Skraa og spyttede i Vandet, kiggede paa Sejlene, Vinden gik nordligere, og han raabte til Drengen forude, at han

skulde hale Fokken tot . . . Nu var der Fart paa Kareten, ha, ha.

Der paakom ham en pludselig Lyst til at smutte hjem til Hannæs, han skulde ellers til Vestbyerne. Men bare lige lægge til Land med sin Skude derhjemme ved Øsløs Strand, saa de kunde se ham. Han havde for Resten en Pose Figener til de Smaa, og i Kisten havde han ogsaa en bette Ting til hans Mor.

Jo, det vilde han. Der kunde ikke gaa ret megen Tid til Spilde ved det.

Imidlertid tog Vinden til i Styrke.

Da han naaede Hvalpsund, maatte han rebe Storsejlet. Saa lagde han op forbi Rotholmene. Vinden gik stadig nordligere. Ude i Risgaard Bredning begyndte Søerne at dumre mod Boven Bump paa Bump og sprøjtede som en stødvis Styrtregn over Skanseklædningen.

Mon det her kan blive ved at gaa, tænkte han. Skibsdrengen, der var ny i Tjenesten, saa med ængstelige Blikke ud over de skumhvide Bølger, der væltede og væltede ind paa dem stærkere og stigende, han spejdede efter Udtrykket i den unge Skippers Ansigt, men han ytrede ikke et Ord til det, han forstod nok, at det kan en Sømand ikke være bekendt.

Der blev nok ingen Hannæsbesøg af det denher Gang.

Han skulde krydse nu, det blev ingenting til. Men de blev vasket ordentlig igennem, de to, de maatte kravle i Vand paa Dækket og holde sig fast ved alt opstaaende. Og da nu Bygerne blev ved at sætte ind fra det mørke Nordvest som naar en Sluse aabnes, saa var der tilsidst ikke andet for end at vende Skuden, hvormeget han end længtes efter den hjemlige Strand. Risgaards Bredning er ganske vist haard, men Livø Bredning, som han havde for sig længere ude, den er der hverken Naade eller Barmhjertighed ved saadan en Dag.

Saa søgte han i Læ ved Fur.

Aa—haa, hvor det endda var skønt at komme i smult Vande igen, saa fortumlede som de var.

Jens Krejler saa venligt hen til sin lille Medhjælper. Ved dette Blik lo Drengen nok saa kækt med sine hvide Tænder og rystede Vandet af sin Hue.

De kastede Anker tæt ved Land, og da Sejlet var beslaaet og de havde drukket Kaffe, gik de i Seng og sov i ét Træk til næste Formiddag.

Da han stak sit forsovede Hoved med Dun i Krøllerne op gennem Kahytskappen, mærkede han, at Stormen ikke var forbi endnu, det kogte derude i Bredningen. Naa, det vilde altsaa ta' tre Dage i det hele. Men han laa godt her i Læ. ... Han gabede ramsk — hvad mon det var for et gammelt Hus, som laa dør tæt ved Stranden?

Der boede da Mennesker, for det røgte op af Skorstenen. Naa, det var jo ogsaa lige meget. Han gav sig til at pudse lidt op her og dør, han skulde nok faa Skik paa Kaagen, nu var det hans egen. Han ordnede forskellige Grejer, og Tiden gik med det. ... Det var underligt, som det Hus dør trak hans Tanker til sig. Naa, der var jo ikke ret meget andet at lægge Mærke til. Det laa forresten saa storartet her lige ved Vandet, et rigtigt Skipperhus. Der kunde ogsaa nemt laves en Bro, hvor man kunde lægge til med sin Baad.

Der maatte være beboet, der var i al Fald et Kvindemenneske, for dør kom hun trækkende med en graabroget Ko. Og hun var ung, det kunde han se paa hendes lette Gang. Men der var vel ogsaa andre Mennesker?

Han tog en frisk Skraa og spyttede i Vandet. De her Par Dage kunde nok blive lidt lange. ... Bare det havde været muligt at naa over Livø Bredning, saa kunde han nu været hjemme i Stedet for. Det værste var, at Tiden gik, og at der skulde virkes. Han gik ned i Kahytten og tog frem af et lille Skab sin Tegnebog med Penge og Regnskaber, som han eftersaa. Han fandt paany, at det stemmede, jo, det var en god Sommer.

Til næste Aar skulde Kaagen males fra den ene Ende til den anden, og baade et nyt Storsejl og Ankerkætting tiltrængtes. Jo, der var saamænd nok at tænke paa, men det fik komme lidt efter lidt, for Kræn Peter, der havde troet ham saa godt, han skulde ha' først. Og hans Mors Hus var forsømt baade med Tag og Vinduer. ja, nu sad de derhjemme ved hverandre, og hans Mor kartede og spandt saa det snurrede, for der er ingen Ende paa alle de Hoser, som en Redefuld raske Unger kan slide. De skulde bare vide, at han laa her ved Fur, saa nær Hjemmet.

Naa, der var ikke noget at gøre ved det. Saa tog han Topsejlet frem og bødede paa det. Engang imellem løftede han Hovedet Ja, men se dør kom jo Pigen igen ned over Agrene mod Stranden

for at flytte den brogede. Det var hen paa Eftermiddagen, Græsset var stærkt grønt og svalt i Lyset. Hun var barhovedet og barbenet, ikke i ret mange Klæder, kun et blaat Liv og et rødt, kort Skørt.

Da hun havde banket Pælen i Jorden med sin Tøjrkølle, stillede hun sig med Hænderne i Siden og stirrede ud mod Kaagen. Han blev staaende i Kahytskappen og saa' ind mod hende — hvor kraftig hun stod der i Eftermiddagslyset, Ansigtstrækkene kunde han ikke opfatte, kun Skikkelsens Omrids.

De blev længe staaende saaledes, det var, som om de talte hemmeligt sammen. Som om de to var fælles om noget.

Endelig gik hun op ad Agren. Og da hun naaede Huset, blev hun staaende lidt ved Gavlen.

Den Nat sov den unge Krejler ikke nær saa godt som den forrige.

Tidligt næste Morgen sprang han ud af Køjen. Pigen havde allerede været ude og fæste den brogede Ko, han saa hendes kraftige Skikkelse skride op mod Huset, og der blev efter hende en mørk Stribe i det duggede Græs. Hun standsede og vendte sit Blik ud mod Kaagen. Han dukkede sig, men holdt uset sine Øjne fæstede ved denne mærkelige Pige, som stod der i Morgenskæret med Lyset over sig.

Det stormede endnu ude omkring, men her i den fredelige Vig var der lunt. Vinden viftede kun med hendes korte, røde Skørt.

Hun gav sig til at trille Gødning ud af Stalden. Var der da ingen Mand der i Huset? Var hun virkelig alene? Hvordan hængte det sammen?

Hvad Ærinde kunde han gøre sig derop? — Ja, han kunde i alt Fald købe en Flaske Mælk, det var da meget naturligt.

Op ad Dagen pyntede han sig lidt og roede i Land med Jollen.

I Forbigaaende kiggede han lidt paa Koen, der ivrigt ruskede til sig af det saftige Græs, saa det praasede i Mundkrogene, den ænsede ikke ham. Det var en rigtig Malker, sikke Yver, den havde. Og se, hvor velplejet, der var kælet for den, kunde han se.

Naa, han nærmede sig Huset og saa et Kvindeansigt bag Ruderne. . . . Hvad vilde han egentlig her? Jo, det var sandt, han vilde jo købe en Flaske Mælk.

Saasnart han aabner Døren, ser han Pigen staa ved Nederenden

af Langbordet med et forundret Udtryk i sine brune, blanke Øjne. Det slaar ham, hvor hendes Tænder skinner hvide mellem hendes røde Læber.

Saadan en Pige har han aldrig set før. Hvad skal han sige?

Da opdager han paa Stolen ved Siden af Ovnens en ældre Kvinde, Moderen. Han faar saa sagt det med Mælken.

Moderen er svagelig, ser han, da hun rejser sig og støttet til en Kæp rokker frem mod ham. Hun ser med missende Øjne vist paa den fremmede Karl. Jo, han kan godt faa en Flaske Mælk, og hun beder Datteren hente den.

Konen betragter Krejleren nøje og fortæller saa, at Manden er død, og at Datteren er saa flink og god at blive hjemme. »Ja, det er næsten Synd nu i hendes Ungdomsaar — men a kan jo ikke være alene, kan du nok forstaa.« — Pavse. — »Og det er da vort eget Hus, et dejligt bette Hjem. Det skal Anna jo ogsaa ha' engang. Bare vi havde en Mand.«

Krejleren ser sig omkring. Det er en pænt holdt, gammeldags Stue med Omhængsgardiner, Bilægger og Slag-Klokke.

Da Datteren atter viser sig, siger Moderen, at hun skal lave en Taar god Kaffe til den fremmede Karl. Og han spørger hun, om det er hans egen Kaag. Han svarer, at den er bleven ham betroet. Moderen iagttager ham paany. »Saa er du nok en flink Karl.«

Datteren ser saa mærkelig paa ham med sine blanke Øjne, at han bliver hed i Kinderne.

Mens Datteren er ude, fortæller han, at han er fra Hannæs, og at han skal forsørge sin Mor og sine mindre Søsken.

De drikker Kaffen i Tavshed. Det er kun Moderen, der snakker, de to Unge siger ikke et Ord.

Han giver Haanden til Farvel, for han maa absolut røre ved den Pige. Hendes Haand er varm og fast i Trykket.

»Se herind en anden Gang, naar du sejler her forbi,« siger Moderen. Og han kan se paa Pigen, at hun mener det samme.

Da Ankeret var lettet, Sejlet hejst, og han stod med Rorpinden fast i sin Haand, vendte han sig og saa op mod Huset. Hun stod der ved Hushjørnet.

Saa strøg han for Godvind nord over Bredningen. Han lagde ind

østen under Holmtunge, der strækker sig ud for Hannæs som en skærmende Arm for Kaagene i Vestenvind.

At sætte sin Fod her paa den hjemlige Strand, det var bedre end fremmed Land, det var alligevel bedre end Fur. Dør laa Øsløs Kirke mægtigt og højt paa Bakken. Og her gik han over Kærene, der duftede af Pors som ingen andre Steder. Her har han vogtet Kvæget de lange Sommerdage. Her er Viber og Maager og Hjejler. Her er alligevel Ens Hjemmen Og dør ved Gavlen af hans Mors Hus staar minsandten de smaa, barhovede Søsken og venter paa ham, ha, ha. Ja, naturligvis, de har set, han er kommen til Land; de kender hans Kaag.

— Næste Foraar, da han for blid Bør kom sejlene ind til Fur, var Pigen i Færd med at kalke Huset — okkergult med sort, sodet Fod.

Han gik straks i Land, og dør stod hun overstrittet med Kalkekosten i Haanden og lo lidt. »A troede, a skulde være bleven færdig, inden du kom.«

Han traadte tilbage for at beundre hendes Værk. »Det er du skam kommen godt fra.« Hun smilede, og de talte lidt om det.

»Da har du nok ogsaa faaet dit Fartøj gjort pænt iaar«, sagde hun og saa' ud over Vandet. De stod hos hinanden og betragtede det Baand af rødt og grønt og hvidt, han havde malet langs Kaagens Sider.

Han sluttete: »Enhver Ting ser godt ud, naar det bliver vedligeholdt.«

De fulgtes ind. Moderen var glad for at se Krejleren igen. Hun rokkede hen til Bordet og saa' missende paa ham med sine svage Øjne. Og saa spurgte hun ud om, hvordan det gik med Handelen iaar, og om han nok kunde klare de Béter, han havde taget sig paa.

Han blev der om Eftermiddagen. Kvinderne lavede Sødsuppe og Pandekager til ham, for som Moderen sa'e: »I faar ingen ordentlig Føde ombord.«

Da de havde spist, foreslog Moderen, at Datteren skulde vise Krejleren deres Jord, ogsaa det lille Mosestykke, som ganske vist laa noget afsides, men det gav god Ilding, og det var mange Penge værd.

Mens de Unge gik den Tur, sad den gamle og grundede og tænkte

paa, hvordan mon Fremtiden vilde skævt sig for dem her i Huset. —

Næste Sommer besøgte han atter Fur. Saa snart Ankeret var i Bunden, pulsed Røgen op af Skorstenspiben paa Strandhuset — ligesom en Velkomsthilsen til ham.

Da han gik op over den lille Strandeng, som hørte til Huset, lagde han Mærke til, at Græsset var ved at gaa i Jorden igen i Tørken. Det bebrejdede han Moderen.

»Jamen, bette Jens, a véd det godt,« sa' hun, »men vi har jo ingen Mand her i Huset.«

Saa kastede han Trøjen, fik fat i den rustnede Høle, der hang med sit Krumblad over en Bjælke i Laden. Datteren trak Hvæssestenen for ham, og da Eggen var blank og hvas, gik han straks igang med at slaa Hø.

Moderen sa' til Datteren, at hun skulde rive Hovedet af en Kok og lave Høsekødssuppe. Den Krejler var da et dejligt, ungt Menneske.

Sent Eftermiddag sad de sammen om Kaffekanden. De var helt fortrolige nu. Denne Gang spurgte Konen, hvordan hans Mors Helbred var, hvor gamle hans Søkende var, og saadan noget.

Inden han gik, lovede han at komme igen ved den Tid, Rugen var moden til at høstes. Nu havde han travlt, for han skulde østerpaa til Utrup efter en Ladning Gryder, Krukker og andre Pottemager-Varer, som han ogsaa handlede med.

En Sommer spurgte han Furbopigen, om hun ikke havde Lyst til at se hans Hjem. De fulgtes ad op paa et Højdepunkt og saa' langt nord over Bredningen Øsløs By, der laa lavt langs Fjorden, medens Kirken paa Bakken bagved løftede sit mægtige Taarn mod Skyen. Han udpegede Moderens Hus som en lille, hvid Plet i Landsbyen. De stod længe og saa' paa det.

Han sa', at der var kønt at bo derovre.

Men hun svarede, at hun var vis paa, at der ikke var saa skønt som her paa Fur.

— Hver Sommer besøgte Krejleren Furbopigen. Aarene randt stille hen. De blev begge to ældre. Furbokonen og Hannæsbokonen blev gamle. Krejlerens smaa Søkende voksede til.

Da den sidste var konfirmeret, sa' hans Mor en Dag til ham, at hun syntes, han skulde forandre sin Stilling.

Han trak noget paa det.

Hun tilføjede: »Men hvad skal du med en Furbopige? et Kvind'-menneske saa langt henne fra, en som vi slet ikke kender. Der er da Hannæsbopiger nok.«

Han gav ingen Besked, men tændte sin Pibe og sad og grundede.

Da han kort efter kom til Fur, sa' Gammelmo'ren dér, at nu var den mindste af hans Søkende jo konfirmeret, og saa var han vel fri?

Men det var han ikke, sa' han, for hans Mor var saa svagelig nu, at han maatte holde en Lillepige til hende, naar han ikke selv var hjemme. »For Resten er Huset fikset godt op nu, kan I tro, nyt Tag med Teglstensrand over Sufjelene, ny blaamalede Vinduer, tre Stuer nedenunder og Gæsteværelse paa Loftet .. og en Have med Æbler og Pærer og Ribs og Stikkelsbær foruden naturligvis Timian og Merian og Løg og den Slags.«

Furbokonen rystede paa Hovedet: »Herregud, bette Ven, det er jo alligevel ikke andet end et jordløst Hus. Men her — her er Mark og en god bette Eng, her er baade Ko og So, Lam og Kalv kan vi ogsaa ha' — ja, vi kunde saamænd godt holde to Køer, hvis vi havde en Mand.... Se, det er alligevel noget andet, bette Ven — og saa er her saa skønt i Læ lige ned mod Fjorden,« føjede hun lokkende til.

De to gamle Koner levede mange Aar. Hver Sommer besøgte han Pigen paa Fur og hendes Moder. De talte fortroligt sammen om det daglige Livs Forhold. De to Kvinder ventede med at tage Bestemmelse om mange Ting, til de fik snakket med Jens om det.

— Endelig døde Furbokonen, og Jens var med til Begravelsen, var med til at ordne og hjælpe. Hans Kaag laa for Anker i Vigen flere Dage i Træk i den Anledning; den var fin nu, og et Navn, et Kvindenavn, en Furbopiges Navn, var malet paa Agterstavnen med en stilfærdig, næsten undselig Skrift.

Da Begravelsen var overstaaet, spurgte Pigen, hvordan hans Mor havde det. »Hun er simpel,« svarede han, »hun trænger til en Kvinde til Hjælp.«

Hun vendte sig og saa' ud over Fjorden, over til Sallinglands frugtbare Banker og vester op gennem Sundet. Saa sa' hun: »A tror ikke, a kan flytte herfra.«

»Du kan tænke over det.«

Og da han en Tid efter kom igen, sagde hun lige ud til ham: »Nej, bette Jens, a kan ett løw andre Steder.«

Da saa h a n s Mor var jordet i det sydøstre Hjørne af den gamle Kirkegaard, der ligger saa højt, at den ses over Land og Strand og Øer og Holme, da prøvede han sig selv, om han kunde rive sig løs.

Men den Tanke kunde han ikke leve med. Han kunde ikke.

Det sa' han ærligt og redeligt til hende, da han længere hen paa Sommeren lagde til i Vigen ved hendes Hus.

Da hun hørte dette, stod hun længe tavs og stille. Længe. Hun skulde tage Afsked med en Tanke, en Drøm, der gennem mange Aar havde haft Hjem i hendes Bryst.

Han forstod hende godt. Han blev siddende paa det grønne Dige i Ro, hun skulde have Tid.

Det var stille nu ved Aftentid. Kaagen spejlede sig i Vandet. Det blomstrende hos hende var falmet, men hendes Skikkelse stod endnu stærk i Solfaldets Lys.

Endelig svarede hun stille: »Saa faar det vel være.«

Han blev ved at se ned mod Jorden en Tid, men tilsidst sa' han i en Tone, som om der er saa meget i Livet, man maa finde sig i: »Ja, vi er kanske nok begge to bleven for gamle til at flyttes.«

»Men derfor behøver du da ikke at sejle min Dør forbi, Jens.«

»Det gør a heller ikke.«

Arbejdsløshed, Beskæftigelse og Ungdomsforanstaltninger.

Af Fuldmægtig, Landbrugskandidat P. Veistrup.

1. Afspærringspolitiken skaber Vanskeligheder.

Ved Bedømmelsen af Beskæftigelsesmulighederne i Danmark maa man tage i Betragtning, at Landets naturlige Rigdomme i Hovedsagen er begrænset til den danske Jord.

Denne Ensidighed spiller en mindre Rolle, naar Kapital, Arbejdskraft og Færdigvarer kan bevæge sig nogenlunde frit over Grænserne, og der er stabile Forhold i Verden.

Vi kan da indføre de til Produktionens Opbygning og til selve Produktionen nødvendige Raavarer, og ved Eksport (+ Skibsfart) tjene de fornødne fremmede Betalingsmidler.

Endelig har de ikke beskæftigede Arbejdere den Mulighed at udvandre.

Vort Folk har tidligere udnyttet begge Muligheder: Vi har oparbejdet en stor Udenrigsomsætning og havde før 1930 en Udvandring paa omkring 6000 aarlig.

Men saa satte Afspærringen og Prisfaldet paa Landbrugsprodukterne ind. Dette stillede os overfor store Vanskeligheder saavel m. H. t. Afsætning som i Henseende til Indkøbet af de nødvendige Raavarer.

Samtidig gik Udvandringen praktisk talt i Staa (ned paa o. 400 aarlig).

Den stadige verdenspolitiske Uro har desuden vanskeliggjort mange Dispositioner paa langt Sigt og dermed besværliggjort beskæftigelsesfremmende Nydannelser indenfor Erhvervslivet.

Til disse udefra kommende Vanskeligheder maa føjes, at Tilgangen til de »produktive« Aldersklasser netop i disse Aar var særlig talstærke (Fødselshyppigheden særlig stor omkring 1920), og dette sker i en Periode, hvor Landbrugets Vanskeligheder fører til en øget Vandring til Byerne.

Enhver uhildet Iagttager maa derfor erkende, at det i disse Aar har været langt vanskeligere at skaffe produktiv Beskæftigelse til den voksende Befolkning end før 1930.

2. Arbejdsløsheden før og nu.

Det er vanskeligt at faa et sikkert Billede af Bevægelserne i Arbejdsløsheden!

Ved Opgørelserne regner man med 1) Antal arbejdsløse Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne og 2) De til Arbejdsanvisningskontorerne personlig tilmeldte.

Den sidste Kategori omfatter oftest omkring en halv Snes Tusinde, og dette Tal svinger ikke meget.

Større Interesse har Tallene for de arbejdsløse Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne.

Fra Oppositionens Side fremhæves almindeligvis den store Arbejdsløshed under denne Regering, og Angrebene vil antagelig blive særlig kraftige, naar Foraarets Valg nærmer sig.

Det har derfor Interesse at fastslaa, at der ved Opgørelsen i Begyndelsen af Marts 1929 — kort før Nedskæringsregeringen Madsen Mygdal faldt — var 83,000 eller ca. 30 % af de 276,000 Arbejdsløshedskassemedlemmer uden Beskæftigelse.*)

Ved Bedømmelse af Tallene maa erindres, at Antal Kassemedlemmer er steget stærkt, saaledes at det nu (1. November 1938) er oppe paa ca. 463,000.

Dette skyldes dels Tilgangen til Arbejderklassen, men ogsaa, at Fagene nu er langt mere gennemorganiseret end før.

Disse tilkomne Medlemmer maa antages at have samme Risiko for Arbejdsløshed som det tidligere mindre Antal forsikrede.

Derfor vil nævnte Udvidelse af Omraadet for Tællingerne selvfølgelig i sig selv forøge Antallet af optalte Arbejdsløse. En Del af den konstaterede Stigning er saaledes »statistisk« og ikke reel.

Herfra stammer det, at Oppositionen under Forhandlingerne i Marts kunde tale om de 125,000 arbejdsløse Medlemmer, som et stort Tal i Forhold til Tilstanden i den forrige Regerings Tid, medens Ing. Rager med Rette paapegede, at nævnte Tal udgjorde 28 % af de forsikrede (445,000) medens Arbejdsløshedsprocenten o. 1. Marts 1929 var 30.

*) Oplyst af Ingeniør Rager i Folketinget den 16. Marts 1938.

3. Befolkningstilvækst og Beskæftigelse.

For at bedømme Stillingen rigtigt er det ikke nok at se paa, hvor mange der *ikke* er beskæftiget.

Det maa ogsaa undersøges:

- 1) Hvor stor den beskæftigelsesmæssige Opgave: d. v. s. Tilgangen til de produktive Aldersklasser har været og
- 2) hvor mange af disse, der har faaet Beskæftigelse.

Om dette Spørgsmaal har Socialministeriets statsvidenskabelige Konsulent, cand. polit. Jørgen Dich, foretaget en Undersøgelse, hvoraf følgende skal gengives:

Tilgangen til de produktive Aldersklasser, d. v. s. Gruppen 15—65 Aar, i Perioden 1930—38 regnes at være ca. 165,000 (heri ikke medregnet gifte Kvinder uden Selverhverv).

Landbrugets Arbejdskraft er i denne Periode formindsket med ca. 30,000 (imod en Forøgelse paa ca. 15,000 i Perioden 1922—30).

Dette betyder, at saafremt Stigning i Arbejdsløsheden skulde undgaas, maatte Erhverv udenfor Landbruget i 1930—38 optage 195,000 Personer eller ialt 24,400 aarlig imod 19,000 aarlig i Perioden 1922—30, altsaa 5,400 flere om Aaret i sidste Periode end i første.

Dette maatte naturligvis volde store Vanskeligheder.

Der er ikke for den tilsvarende Periode foretaget Opgørelse over, hvor mange der er kommet i Beskæftigelse; men for Perioden 1930—37 (et Aar kortere) regner Jørgen Dich (afrundet) med en Tilgang paa 175,000 Personer (heri indregnet de fra Landbruget bortvandrede).

Af disse regnes ca. 100,000 at have faaet Beskæftigelse som Arbejdere, Funktionærer eller Husassistenter og ca. 40,000 som »selvstændige Hovedpersoner«.

Stigningen i Beskæftigelse udenfor Landbruget fra Højkonjunkturen 1930 til 1937 skulde saaledes være ca. 140,000 og Stigningen i Arbejdsløshed ca. 35,000.

Disse Tal kan vel være behæftet med mindre Fejl, men giver dog et langt sandere Billede af Udviklingen end Opgørelser, der udelukkende baseres paa Stigningen i Antallet af arbejdsløse Kassemedlemmer. (Efter sidstnævnte Opgørelse skulde »Stigningen« siden Højkonjunkturen i 1930 være 55,000; men Jørgen Dich regner med, at o. Halvdelen af denne »Stigning« kan skyldes, at nye Omraader og Personer er organiseret og dermed kommet ind under Optællingen siden 1930).

Naar Tidens store Vanskeligheder og den stærke Tilgang tages i Betragtning, kan der ikke med Rette tales om Regeringens store Forsømmelser.

Havde Regeringen fulgt Venstres Parole: Ikke at *rationere* de knappe fremmede Penge til fortrinsvis Brug for Varer af handelspolitisk Betydning og Raavarer, ja, saa vilde Arbejdsløsheden antagelig have været langt større.

4. Tyskland og Sverrig.

Det er almindeligt, at Tyskland og Sverrig føres frem som Eksempler paa Lande, hvor Arbejdsløsheden næsten er afskaffet.

Disse Sammenligninger er af ringe Interesse.

Tysklands Tilgang til de produktive Aldersklasser har (iflg. Jørgen Dich) forholdsmæssigt været under Halvdelen af Tilgangen har i Landet (den lave Fødselshyppighed under Krigen). Den andrager siden 1930 godt 1 Million. Med dette Tal er Beskæftigelsen steget, hvilket er forholdsvis langt mindre end Stigningen her. Samtidig har Militærvæsenet og den tvungne Arbejdstjeneste optaget 1,2 Millioner.

Om man vil kalde dette sidste at skaffe *produktiv* Beskæftigelse kan saa være en Smagssag.

For os, der ikke har store militære Opgaver at løse, vil en tilsvarende dansk Løsning være en *Camouflering*, men ikke en *Løsning* af Beskæftigelsesproblemet.

Sammenligningen med Sverrig er ligesaa uholdbar, fordi de to Landes Forhold er vidt forskellige.

Sverrig er et alsidigt udstyret Land, hvis Eksportvarer (Jern og Træ) har været dyre, medens vore har været billige. Svenskerne har nu en Valutareserve paa en Milliard, vi er glade over nu at have 100 Millioner.

De fleste andre Lande staar ikke bedre i det end Danmark m. H. t. Arbejdsløsheden. Vi er blandt de Lande, der siden 1930 har haft størst Stigning i Produktion og Beskæftigelse, og som har kunnet bevare en forholdsvis høj Levestandard for den almindelige Befolkning.

5. Fremtiden.

Ser vi paa Fremtiden, indebærer den visse Lyspunkter!

Den vigtigste Betingelse for Fremgang i Rentabilitet og Beskæftigelse er Fred og Samarbejde mellem Folkene. Hermed synes der at være sket visse Fremskridt i den senere Tid.

Vor Økonomi — herunder navnlig Landbrugets Vilkaar — er bedre end tidligere Aar efter 1931—32 og Valutareserven større.

Dette i Forbindelse med en fortsat fornuftig Erhvervspolitik skulde give Betingelser for øget Fremgang i Beskæftigelsen.

Endelig vil Tilvæksten i de produktive Aldersklasser i de nærmeste Aar blive mindre stærk. Om dette paa længere Sigt er heldigt, kan diskuteres, men det vil antagelig i de nærmeste Aar lette Beskæftigelsessituationen.

Disse Forhold synes mig at være de dominerende Faktorer.

Ved Siden heraf vil Regeringen fortsat stimulere Igangsættelsen af private Arbejder — navnlig af Byggeri og Grundforbedringer — og iværksætte offentlige Arbejder.

Disse har naturligvis en Grænse, saasandt som Overdrivelser kan føre til Skade for det private Erhvervsliv.

Men hvis Midlerne tilvejebringes paa rette Maade, vil de dog ofte kunne føre til langt mere produktiv Beskæftigelse, end hvis Regeringen undlod at foretage sig noget.

Ved Opgørelse af Bekostningen maa man erindre 1) at fradrage den sparede Understøttelse, 2) at Samfundet faar Værdier: Broer, Veje, Huse o. s. v. for Pengene og 3) at der vindes store immaterielle Værdier — mange Menneskeskæbner bedres — ved at Arbejde træder i Stedet for Understøttelse.

Et særligt Afsnit fortjener Lovgivningen om Ungdomsarbejdsløsheden, idet der her er sket betydningsfulde Nydannelser i Aarets Løb.

Men lad os først se lidt paa, hvad der siges om Aarsagerne til Ungdomsarbejdsløsheden.

6. Indflytningen til Byerne og dens Konsekvenser.

Fra Oppositionens — især Venstres — Side hævdes det, at de unge forlader Landbruget og vandrer til Byerne, hovedsageligt, fordi Understøttelserne her er større og Adgangen til dem for let.

Heroverfor skal det paapeges, at saavel Reglerne om den forsikringsmæssige Understøttelse som Reglerne for Socialhjælp er strenge, og udelukker arbejdssky Personer fra Understøttelse uden Fattighjælps Virkninger.

Socialhjælp kan normalt ikke overstige Invaliderentens højeste Beløb.

For unge Tilflyttere til Byerne, der er kommet i Trang, gælder endvidere, at de det første Aar efter Tilflytningen normalt ikke kan faa højere Understøttelse end Invalidere-
tens Beløb i *Landkommunen*.

Naar hertil kommer at Lønnen paa Landet nu ikke er lille, lyder det usandsynligt, at det skulde være Understøttelserne som tiltrækker Landboudommen.

Nej, de tager til Byen i Troen paa, at Chancerne her er større end paa Landet. L. S.s kraftige Udmalen af Landbrugets Elendighed og deres Overdrivelser om Byernes glimrende Vilkaar har sin Del af Ansaret.

En Hæmning af Indvandringen kan kun foretages ved fortsatte Landboreformer og ved en Videreførelse af Lovgivningen, der letter Landboudommens Adgang til Uddannelse og til kulturelle Goder.

Det har da ogsaa vist sig, at unge Tilflyttere fra Landet gennemgaaende opnaar Beskæftigelse. De unge Arbejdsløse er i stor Udstrækning Byernes Ungdom, der efter Konfirmationen har taget Plads som Bude, Arbejdsdrenge o. lign.

Naar de naar 18 Aars Alderen og skal have mere i Løn, bliver de ofte erstattet med andre.

Heraf følger, at Idéen om, at de unge Arbejdsløse skal tage Landbrugsarbejde, har sine Vanskeligheder; for manges Vedkommende vil der antagelig kræves en vis Tilvænnning og Oplæring i regelmæssigt Arbejde, før de kan gøre Fyldest, saa de selv og deres Husbond kan være tjent dermed.

Det samme gælder naturligvis ogsaa adskillige andre Arbejder.

Dette er da Hovedformaalet med Bestemmelserne vedr. Ungdomsforanstaltninger i Loven af 13. April 1938 (om Beskæftigelse af Arbejdsløse).

7. Forskellige Ungdomsforanstaltninger.

Selve Tanken om Undervisning af Arbejdsløse er ikke ny.

Den har med Støtte af Arbejdsløshedsfonden været drevet, siden denne Fond blev oprettet i 1921. I de senere Aar har omkring 5000 aarlig benyttet en kortere eller længere Ledighedsperiode til Deltagelse i Kursus eller Skole. Dette er meget værdifuldt; men en Del unge faar ikke tilstrækkeligt ud af den rent teoretiske Undervisning. De trænger mere til Oplæringen i regelmæssig nyttigt Arbejde, *suppleret med en vis*

Undervisning i Sundhedslære, Samfundslære og andet, som kan vække Interesser, være nyttigt og bidrage til at give nyt Livsmod.

Til Fremme af specielle Ungdomsforanstaltninger blev i 1933 gennemført en Lov om Ungdomsarbejdsløshed. Denne Lov lagde Hovedvægten paa Undervisning. Initiativet laa hovedsageligt hos Kommunerne, der imidlertid kun udnyttede Loven i ringe Omfang.

Loven er nu ændret i 1938. Hovedbestemmelserne er følgende:

Ungdomsforanstaltninger kan iværksættes af Kommuner, Foreninger og andre egnede Organer, samt af Staten.

Der er ikke sat bestemte Regler for Statstilskudets Størrelse. Det bliver fastsat i hvert enkelt Tilfælde, saaledes at de iværksættende Myndigheder kommer til at bære en passende Andel.

Deltagerne skal normalt beskæftiges i 48 Timer om Ugen ved en Blanding af *Arbejde, Undervisning og Sport*, heraf mindst 28 Timer ved Arbejde.

Til en Ungdomsforanstaltning kan henvises unge Arbejdsløse — normalt i Alderen 18—22 Aar —

- a) der selv ønsker at blive henvist,
- b) som har været uafbrudt ledige i over 4 Maaneder eller
- c) som ikke har haft Arbejde i 10 Maaneder i Løbet af de sidste to Aar, dog skal for disse som Regel være hængaet mindst 3 Uger siden sidste Arbejdsophør.

Der ydes Deltagerne et Arbejdsvederlag paa normalt 13—16 Kr. pr. Uge + Kost og Logi (eller 14 Kr. i Dækning herfor, for dem, der ikke bor paa Foranstaltningen). For Akkordarbejde er særlige Regler.

$\frac{1}{3}$ af Arbejdsvederlaget hensættes i en Sparekasse og udbetales først, naar Opholdet, der varer 6—9 Maaneder, er forbi.

Vægring ved at efterkomme Henvisning til en af Stat eller Kommune iværksat Foranstaltning medfører Tab af Understøttelse eller Tab af offentlig Hjælp uden Retsvirkninger.

8. Hvad der stiles imod.

Ved Udgangen af Juli Maaned var der ca. 4800 unge Mænd i Alderen 18—22 Aar (altsaa endnu ikke fyldt 22) uden Beskæftigelse. Men af disse var kun ca. 1200 langvarigt arbejdsløse (de under b og c anførte).

Der er fra Socialministeriets Ungdomsudvalg den 1. November givet Indstilling om Foranstaltninger for ca. 800 unge Arbejdsløse, hvilket tør siges at være ganske antageligt, da Loven først blev vedtaget i Foraaret. Af disse er ca. 300 i Gang (1. Novbr.), og Resten vil antagelig følge inden længe.

Der stiles imidlertid imod at faa iværksat Foranstaltninger for ialt ca. 2000, idet man maa regne med, at der ud over dem, der henvises, er en Del, der selv søger Optagelse.

Bevillingen er paa 2 Mill. Kr. aarligt.

De Arbejder, der vil blive udført er: Opdyrkning af Hede og Mose, Afvanding, Plantning samt større Jord- og Vejarbejder o. lign. Til flere Foranstaltninger er der knyttet Have- og Landbrug, saa en Del af Naturalierne frembringes paa Stedet. Ligesaa er der nogle Steder Værksted, saaledes at de fornødne Møbler laves og Reparationer eller Ombygninger og Opførelse af Barakker foretages af de unge — selvsagt under kyndig Ledelse.

Spørgsmaalet om den rigtige Ledelse er meget vigtigt. Der maa vises baade Forstaaelse og Fasthed. Her ligger en stor Opgave for interesserede.

Lykkes det at faa alle unge, der i nogen Grad er slaaget ud, ind paa en Foranstaltning i 6—9 Maaneder, faar de Muligheder for en ny Start, og det vilde sikkert være godt, om en Del kunde blive paa Landet.

Denne Lov giver ogsaa øgede Muligheder for at faa udsendt de egentlige Arbejdsuvillige, idet de vanskeligt efter et Ophold kan henvise til manglende Oplæring.

9. De daarligt udstyrede.

Sluttelig skal det Spørgsmaal rejses, hvor mange af de ca. 100,000 arbejdsløse, der i det hele taget er egnet til regelmæssigt Arbejde.

Professor Jørgen Pedersen udtalte i en Nytaarsoversigt i Berlingske Tidende i 1935, at Halvdelen af dem næppe kunde komme i Arbejde til normalt gældende Tarifer.

Paa Linje hermed har den svenske Økonom, Prof. Myrdahl fremhævet, at vi maa bort fra den Fiktion, at Menneskenes Arbejdsevne enten er 100 % eller slet ingen.

Hvor det drejer sig om nedsat Erhvervsevne paa Grund af Arbejdsløshed, vil Oplæring kunne hjælpe. Men den forstaar ikke, hvor det drejer sig om Folk, der fra Naturens Haand er daarligt udstyret.

Ingen kan med Rimelighed forlange, at Lønningerne for de egnede Arbejdere skal nedsættes til det Punkt, der kan bringe de mindre egnede i Beskæftigelse.

Det synes derfor rimeligt at tage op til Overvejelse, om der ikke kunne ske en Afgrænsning af visse Erhvervsomraader, hvor saadanne »mindre egnede« kunde finde Beskæftigelse.

Der kan vel rettes Indvendinger herimod; men hvis denne Tanke ikke er holdbar, bør eventuelle Kritikere overveje, hvad der da bør gøres, for Problemet er der, og det bliver næppe mindre med Aarene, efter hele den Udvikling, Teknik og Produktion tager.

Men Betingelsen for, at dette og de andre her rejste Spørgsmaal kan løses, er, at man ikke overlader det hele til Regering, Centraladministration og de sociale Udvalg. Alle samfundsinteresserede Borgere har Muligheder for at yde en Indsats ved at paapege Mangler og Misbrug og give nye Idéer.

Efterskrift: I omstaaende Oversigt er — som Supplement til Artiklen — givet en talmæssig Belysning af 1) Arbejdsløsheden blandt Arbejdsløshedskassernes Medlemmer, 2) Beskæftigelsen i Industrien og 3) Landbrugets Forrentningsprocent (d. v. s. den Procent Landbrugets Nettoudbytte udgør af den i de undersøgte Bedrifter bundne Kapital efter at alle Driftsudgifter, herunder Løn for fremmed og eget Arbejde, er afholdt). Til Belysning af Sæsonbevægelsen i Arbejdsløsheden er tillige anført de maanedlige Arbejdsløshedsprocenter fra Oktober 1937 til Oktober 1938:

Aar	Antal Medlemmer i Arbejdsløsheds- kasserne (1000)	Arbejdsløshed blandt Kasserne Medlemmer (Procent)	Beskæftigelses- est. for Industri- en (Ar- bejdstimer pr. Arbejdsdag (1000)	Landbrugets For- rentningsprocent (af den bdførte Værdi)	Arbejdsløshedsprocenten Oktober 1937— Oktober 1938	
					Maaned	Procenter
					1937	
1926	275	20,7	—	1,3	Oktbr.	19,2
1927	275	22,5	—	1,8	Nov.	23,5
1928	272	18,5	—	6,2	Dec.	34,6
1929	276	15,5	—	5,6	1938	
1930	289	13,7	—	0,6	Jan.	29,2
1931	295	17,9	962	÷0,5	Febr.	27,7
1932	314	31,7	881	2,9	Marts	22,1
1933	338	28,8	985	3,6	April	20,3
1934	370	22,1	1092	4,0	Maj	17,5
1935	386	19,7	1185	4,4	Juni	16,7
1936	408	19,3	1240	2,7 ¹⁾	Juli	16,9
1937	434	21,9	1283	4,2 ¹⁾	Aug.	16,9
1938	450 ^{*)}	(22,2)	—	—	Sept.	16,8
					Oktbr.	18,7

*) Gennemsnit for Jan.—Septbr.

¹⁾ Foreløbige Beretning.

Det tilføjes, at Forrentningsprocenterne er taget fra det landøkonomiske Driftsbureaus Beretninger (saaledes at Procenten for 1926 gælder Regnskabsaaret 1926-27 o. s. v.). De øvrige Tal er fra Det statistiske Departements Meddelelser og Efterretninger, Arbejdsløshedsprocenten for 1938: 22,2, er et foreløbigt Tal beregnet ud fra den Forudsætning, at der i Aarets sidste Maaneder vil ske samme sæsonmæssige Stigning som i de foregaaende tre Aar. Det er dog muligt, at Aarets Enderesultat vil blive lidt bedre end forudsat. Herpaa tyder bl. a. den Kendsgerning, at Arbejdsløshedsprocenten for Oktbr. 1938, 18,7, er lidt lavere end Procenten for Oktbr. i Fjor, der var 19,2.

P. V.

Udligningslovens Virkninger.

Af Folketingsmand, Redaktør Nøhr.

Loven om den fælleskommunale Udligningsfond havde som bekendt delvis Virkning allerede i Finansaaret 1937—38, men først i indeværende Finansaar, 1938—39, er den i fuldt Omfang traadt i Kraft. Et Overblik over Lovens Hovedvirkninger i indeværende Aar vil derfor have Interesse.

Paa Grundlag af Oplysninger indhentet gennem Indenrigsministeriet kan et saadant Overblik nu gives. Der skal forinden erindres om, at Udligningsfonden efter bestemte Regler giver direkte Tilskud til en Række sociale Udgifter og Skoleudgifter i saavel Landkommuner som Købstadskommuner samt direkte Tilskud til Sygehusudgifter i Amtskommuner og Bykommuner, og at Fonden desuden aflaster alle Kommuner for en Del af deres Bidrag til Arbejdsløshedskasser og nedsætter deres Tilskud til Socialreformens mellemkommunale Refusionsforbund, ligesom den endelig overtager en væsentlig Del af Polititudgifterne i By- og Amtskommuner. De enkelte Kommuners og Landsdeles Lettelser staar altsaa i Forhold til deres uafvendelige Grundudgifter til disse Formaal, saaledes at de forholdsvis fattige Landsdele, hvor navnlig Social- og Skoleudgifter nødvendigvis maa blive forholdsvis tyngende, modtager procentvis den største Lettelse. Endvidere virker Bestemmelserne om Tilvejebringelse af Udligningsfondens Midler yderligere i samme Retning, idet Pengene kommer ind ved en over hele Landet ensartet Ligning paa Ejendom, Indkomst og Formue, — for Ejendomsskatternes Vedkommende samfaldende med Reglerne for Statsejendomsskatter, for Indkomst- og Formueskatter bestemt af den særlige fælleskommunale Ligningsskala. *Udligningsloven tager altsaa de fleste Penge ind, hvor de største Indkomster og Værdier findes, men giver de fleste Penge ud, hvor Byrderne er tungest. Resultatet heraf*

maa med Sikkerhed blive en Flytning af Byrderne og en Udjævning af Skattetrykket. Virkningerne kan naturligvis blive tilsyneladende forflygtiget overfor den enkelte Skatteyder, hvis en Kommune samtidig med at være bleven lettet for betydelige Udgifter foretager Forhøjelser af sit hjemmekommunale Budget eller lader Udligningsfondens Tilskud blive liggende i Kommunekassen som en maaske tiltrængt og længe savnet Kassebeholdning i Stedet for at lade Lettelsen komme Skatteyderne tilgode direkte og omgaaende. Men herfor raaer jo de enkelte Kommuner selv, og hvor saadant sker, maa det forudsættes at være paakrævet efter de lokale Forhold. Derimod kan det selvsagt intet ændre i Bedømmelsen af Udligningsvirkningernes Betimelighed.

Nedenstaaende Opgørelse over Udligningslovens Virkninger i 1938—39 viser da ogsaa med fuldkommen Tydelighed den Byrdeflytning, der finder Sted.

Vi gengiver Tallene for den samlede Lettelse, Kommunerne har faaet dels gennem de direkte Tilskud dels gennem de forannævnte sparede Udgifter samt tillige de nye fælleskommunale Skatter, der er paalagt Borgerne, saaledes at en direkte Sammenligning kan ske mellem Lettelsen og de nye Skatter indenfor Hovedstadskommunerne og samtlige Amter, for Amternes Vedkommende igen adskilt fra By og Land.

**Lettelser og fælleskommunal Udskrivning 1938—39
i samtlige Landsdele.**

	Lettelse ialt Kr.	Fælleskomm. Skatter ialt Kr.	Heraf Ind- komstskat Kr.	Forøgelse (+) eller Lettelse (÷) Kr.
København	21,256,000	25,656,000	13,447,000	
Frederiksberg	3,006,000	7,576,000	4,660,000	
Gentofte	1,752,000	7,761,000	4,996,000	
Hovedstad ialt	26,014,000	40,993,000	23,103,000	Ca.+15,000,000
<i>Københavns Amt:</i>				
Sognekommuner*)	1,894,754	4,170,911	2,376,893	
Amtsfond	739,819	—	—	
Ialt	2,634,573	4,170,911	2,376,893	Ca.+1,536,000

*) bortset fra Gentofte Kommune.

	Lettelse ialt Kr.	Fælleskomm. Skatter ialt Kr.	Heraf Ind- komstskat Kr.	Forøgelse (+) eller Lettelse (÷) Kr.
<i>Roskilde Amt:</i>				
Køge	170,200	149,095	88,460	
Roskilde	360,180	452,278	268,173	
Sognekommuner	566,741	668,404	219,096	
Amtsfond	199,899	—	—	
Ialt	1,297,029	1,269,777	575,729	Ca. ÷ 27,000

<i>Frederiksborg Amt:</i>				
Frederikssund	82,035	80,407	49,151	
Frederiksværk	46,716	51,870	33,343	
Helsingør	387,490	395,422	239,744	
Hillerød	179,510	257,904	154,315	
Sognekommuner	1,235,785	2,393,784	1,131,013	
Amtsfond	445,123	—	—	
Ialt	2,376,669	3,179,387	1,607,566	Ca. + 802,000

<i>Holbæk Amt:</i>				
Holbæk	297,374	279,008	156,134	
Kalundborg	186,512	149,544	81,379	
Nykøbing, Sj.	73,344	58,970	36,694	
Sognekommuner	1,234,440	1,347,131	426,324	
Amtsfond	362,965	—	—	
Ialt	2,154,635	1,834,653	700,531	Ca. ÷ 320,000

<i>Sorø Amt:</i>				
Korsør	213,587	225,086	142,619	
Ringsted	150,756	146,973	82,700	
Skelskør	71,501	61,469	32,311	
Slagelse	358,957	347,062	199,331	
Sorø	92,119	81,306	50,596	
Sognekommuner	1,008,989	1,397,945	452,734	
Amtsfond	317,143	—	—	
Ialt	2,213,052	2,259,841	960,291	Ca. + 46,000

	Lettelse ialt Kr.	Fælleskomm. Skatter ialt Kr.	Heraf Ind- komstskat Kr.	Forøgelse (+) eller Lettelse (-) Kr.
<i>Præsto Amt:</i>				
Næstved	282,550	300,512	170,874	
Præsto	35,823	35,934	22,456	
Stege	57,852	56,178	35,230	
Storehedinge	52,733	48,970	26,785	
Vordingborg	152,372	118,294	62,192	
Sognekommuner	1,227,952	1,529,286	531,288	
Amtsfond	376,500	—	—	
Ialt	2,185,782	2,089,174	848,825	Ca. ÷ 96,000

<i>Bornholms Amt:</i>				
Aakirkeby	24,154	19,118	9,488	
Allinge-Sandvig	34,749	21,511	10,011	
Hasle	22,606	10,654	5,555	
Neksø	41,469	36,629	20,003	
Rønne	162,423	180,904	108,060	
Svaneke	19,567	8,889	4,825	
Sognekommuner	300,628	281,681	78,804	
Amtsfond	268,990	—	—	
Ialt	874,586	559,386	236,746	Ca. ÷ 315,000

<i>Maribo Amt:</i>				
Maribo	105,085	111,707	63,955	
Nakskov	353,497	270,454	158,504	
Nykøbing F.	344,986	404,152	222,838	
Nysted	45,454	28,430	10,909	
Rødby	64,014	37,497	17,436	
Sakskøbing	45,373	37,200	22,812	
Stubbekøbing	49,916	39,062	19,813	
Sognekommuner	1,173,958	1,776,175	616,506	
Amtsfond	368,142	—	—	
Ialt	2,550,425	2,704,677	1,132,773	Ca. + 154,000

	Lettelse ialt Kr.	Fælleskomm. Skatter ialt Kr.	Heraf Ind- komstskat Kr.	Forøgelse (+) eller Lettelse (÷) Kr.
<i>Svendborg Amt:</i>				
Faaborg	110,916	85,750	51,770	
Marstal	38,115	19,742	12,713	
Nyborg	220,472	164,326	103,157	
Rudkøbing	101,319	81,573	46,673	
Svendborg	428,702	520,375	301,081	
Ærøskøbing	27,188	17,071	10,017	
Sognekommuner	1,266,220	1,626,958	502,949	
Amtsfond	427,877	—	—	
Ialt	2,620,809	2,515,795	1,028,360	Ca. ÷ 105,000

<i>Odense Amt:</i>				
Bogense	72,198	37,463	21,206	
Kerteminde	74,574	55,839	34,300	
Odense	1,899,303	2,570,828	1,484,946	
Sognekommuner	888,703	1,148,845	362,793	
Amtsfond	322,087	—	—	
Ialt	3,256,865	3,812,975	1,903,245	Ca. + 556,000

<i>Assens Amt:</i>				
Assens	112,402	86,107	42,861	
Middelfart	170,473	126,388	72,155	
Sognekommuner	529,453	650,616	215,920	
Amtsfond	153,851	—	—	
	966,179	863,111	330,936	Ca. ÷ 103,000

<i>Vejle Amt:</i>				
Fredericia	507,757	411,814	245,949	
Kolding	571,851	593,144	329,372	
Vejle	621,833	546,143	297,232	
Sognekommuner	1,365,906	1,433,168	500,266	
Amtsfond	474,084	—	—	
Ialt	3,541,431	2,984,269	1,372,819	Ca. ÷ 557,000

	Lettelse ialt Kr.	Fælleskomm. Skatter ialt Kr.	Heraf Ind- komstskat Kr.	Forøgelse (+) eller Lettelse (÷) Kr.
<i>Skanderborg Amt:</i>				
Horsens	733,959	552,645	307,846	
Silkeborg	313,539	251,432	143,610	
Skanderborg	104,314	63,037	33,960	
Sognekommuner	877,616	729,484	201,948	
Amtsfond	247,464	—	—	
Ialt	2,276,892	1,596,603	687,364	Ca. ÷ 680,000

<i>Aarhus Amt:</i>				
Aarhus	2,583,258	2,489,028	1,296,444	
Sognekommuner	996,809	1,205,922	516,297	
Amtsfond	288,258	—	—	
Ialt	3,868,325	3,694,950	1,812,741	Ca. ÷ 173,000

<i>Randers Amt:</i>				
Grenaa	111,048	107,532	64,054	
Hobro	160,926	93,053	50,893	
Mariager	23,371	13,381	6,294	
Randers	791,613	655,536	346,447	
Ebeltoft	47,854	21,969	13,829	
Sognekommuner	1,433,967	1,265,430	357,353	
Amtsfond	424,288	—	—	
Ialt	2,993,007	2,156,901	838,870	Ca. ÷ 836,000

<i>Aalborg Amt:</i>				
Aalborg	1,305,082	1,129,257	572,732	
Løgstør	68,912	43,052	25,544	
Nibe	44,122	25,209	13,837	
Nørresundby	182,800	143,499	86,100	
Sognekommuner	1,762,534	1,549,669	599,434	
Amtsfond	483,451	—	—	
Ialt	3,846,901	2,890,686	1,297,647	Ca. ÷ 956,000

	Lettelse ialt Kr.	Fælleskomm. Skatter ialt Kr.	Heraf Ind- komstskat Kr.	Forøgelse (+) eller Lettelse (-) Kr.
<i>Hjørring Amt:</i>				
Brønderslev	137,917	77,496	43,046	
Frederikshavn	213,825	170,064	96,984	
Hjørring	258,245	186,031	106,636	
Skagen	92,979	65,019	40,764	
Sæby	54,251	28,616	15,661	
Sognekommuner	1,427,063	1,008,071	294,956	
Amtsfond	461,769	—	—	
Ialt	2,646,049	1,535,297	598,047	Ca. ÷ 1,110,000

<i>Thisted Amt:</i>				
Nykøbing M.	195,692	120,713	68,907	
Thisted	200,606	152,811	79,890	
Sognekommuner	861,012	757,503	219,178	
Amtsfond	221,750	—	—	
Ialt	1,479,060	1,031,027	367,975	Ca. ÷ 448,000

<i>Viborg Amt:</i>				
Skive	255,339	167,009	94,156	
Viborg	399,128	288,405	166,713	
Sognekommuner	1,560,069	1,201,788	364,334	
Amtsfond	456,224	—	—	
Ialt	2,670,760	1,657,202	625,203	Ca. ÷ 1,013,000

<i>Ringkøbing Amt:</i>				
Herning	256,239	263,050	157,889	
Holstebro	242,398	193,326	116,671	
Lemvig	109,924	80,302	46,674	
Ringkøbing	84,291	69,909	41,903	
Struer	134,258	76,292	44,155	
Sognekommuner	1,601,511	1,305,844	401,915	
Amtsfond	422,920	—	—	
Ialt	2,851,541	1,988,723	809,207	Ca. ÷ 863,000

	Lettelse ialt Kr.	Fælleskomm. Skatter ialt Kr.	Heraf Ind- komstskat Kr.	Forøgelse (+) eller Lettelse (÷) Kr.
<i>Ribe Amt:</i>				
Esbjerg	742,546	577,813	338,119	
Ribe	135,025	99,060	58,604	
Varde	156,866	119,608	66,945	
Sognekommuner	1,451,432	1,157,793	412,739	
Amtsfond	421,189	—	—	
Ialt	2,907,058	1,954,274	876,407	Ca. ÷ 953,000
<i>Haderslev Amt:</i>				
Haderslev	351,903	363,291	213,637	
Kristiansfelt	11,907	11,467	6,374	
Sognekommuner	666,461	638,363	138,804	
Amtsfond	205,602	—	—	
Ialt	1,235,873	1,013,121	358,815	Ca. ÷ 223,000
<i>Aabenraa Amt:</i>				
Aabenraa	220,008	239,956	134,534	
Sognekommuner	451,554	341,195	96,518	
Amtsfond	91,688	—	—	
Ialt	763,250	581,151	231,052	Ca. ÷ 182,000
<i>Sønderborg Amt:</i>				
Sønderborg	273,075	265,344	142,021	
Augustenborg	22,673	16,971	10,671	
Nordborg	17,701	9,780	4,993	
Sognekommuner	363,621	319,004	63,352	
Amtsfond	97,462	—	—	
Ialt	774,532	611,099	221,037	Ca. ÷ 163,000
<i>Tønder Amt:</i>				
Tønder	135,648	108,352	67,331	
Højer	20,591	14,175	7,114	
Løgumkloster	36,111	14,015	7,196	
Sognekommuner	419,618	336,784	61,913	
Amtsfond	111,994	—	—	
Ialt	723,962	473,326	143,554	Ca. ÷ 251,000

Det kan anbefales alle skatteinteresserede flittigt at studere denne Opgørelse. Som man vil se, betyder Udligningsloven en økonomisk Fordel for alle Amter (Byer og Landdistrikter under eet) undtagen København, Frederiksborg, Sorø, Maribo og Odense Amter. For Københavns, Frederiksborgs og Odense Amters Vedkommende gælder det jo, at der indenfor disse Amters Grænser ligger meget velstaaende Kommuner, saaledes Hørsholm i Frederiksborg Amt og Odense By i Odense Amt. Forøgelsen i Udskrivningen falder, som det vil ses, i overvejende Grad paa den velstaaende Del af Hovedstadsområdet. Endvidere er det værd at lægge Mærke til Virkningerne indenfor de enkelte Amter. Medens saaledes Odense Amt som Helhed har faaet Paalæg, har Amtets Landdistrikter faaet Lettelse, idet hele Nettopaalæget falder paa Odense By. I alle Amter undtagen fire har Landdistrikterne (Sognekommuner og Amtsfond) faaet Lettelse, og i en Række Amter naar Lettelsen op imod 1 Mill. eller derover. Interessant er det at se Virkningen af Udligningsloven i en udpræget Velstandskommune som Gentofte, der kun faar en Lettelse paa 1,7 Mill., men maa udrede 7,7 Mill. i Udligningsskatter! Alene i dette Eksempel kan man aflæse Lovens demokratiske Karakter.

Med denne Opgørelse ved Haanden vil Dokumentation af Udligningslovens retfærdige Virkninger være en let Sag. Men yderligere maa det jo erindres, at ligesom Loven flytter Byrder fra de svagest stillede Landsdele til de bedre stillede og da navnlig til Gentofte og Frederiksberg, medfører den naturligvis en tilsvarende Overflytning i det enkelte Amt fra daarligt stillede Kommuner til bedre stillede og endelig en ændret Fordeling af Byrderne paa den enkelte Kommunes Skatteydere, idet Ligningsreglerne for de fælleskommunale Skatter er forholdsvis gunstige for Smaafolk og for smaa Ejendomsbesiddere som Følge af de store Fradrag.

Foruden de i den her gengivne Opgørelse anførte Lettelser for Kommunerne, udreder Udligningsfonden 1 Mill. Kr. aarlig, der af Indenrigsministeriet fordeles til særlig vanskelig stillede Kommuner. Heraf plejer ca. de $\frac{2}{3}$ at tilfalde Sognekommunerne og $\frac{1}{3}$ Købstadskommunerne. Endvidere udredes af Udligningsfonden, i Henh. t. Lov af 13. April 1938 om Beskæftigelse af Arbejdsløse, 30 pCt. af de Beløb, der anvendes til Beskæf-

tigelse af langvarigt arbejdsløse. Dette Beløb vil i indeværende Finansaar formentlig andrage ca. 3 Mill. Kr., som jo ogsaa indirekte kommer Kommunerne til Gode. Formentlig vil Udligningsfonden efter Udredelsen ogsaa af disse Beløb samt af Udgifterne til Fondens Administration give et mindre Overskud. Dette Resultat har kunnet naas samtidig med, at den fælleskommunale Indkomstskats Satser ved Finansaarets Begyndelse nedsattes med 20 pCt., idet det skønnedes, at Erhvervs- livets stigende Indkomster gjorde dette muligt.

OVE RODE

I Overværelse af Tusind Mennesker afsløredes 19. Oktober et storslaet Mindesmærke for Krigstidens Indenrigsminister, Ove Rode, paa den smukke Plads ved Borgmester Jensens Allé, som Københavns Magistrat har givet Navnet: Ove Rodes Plads. Vi bringer hosstaaende en Gengivelse af Monumentet, hvis smukke Symbolik taler for sig selv. Dets Skaber er Billedhuggeren *Adam Fischer*, og det var Rodes mangeaarige gode Ven og nære Arbejdsfælle, fhv. Statsminister *C. Th. Zahle*, der holdt Hovedtalen, før Dækket faldt. Zahle udtalte:

Da Ove Rodes Mor blev gift anden Gang, tog hun Sønnen med til Norge, hvor hun kom til at leve fem Aar, der rummede Norges nationale og demokratiske Gennembrud. I nogle »Barndoms- og Ungdoms-erindringer« har han skildret, hvorledes han som 13-aarig dansk Dreng stod i Stortingets Presseloge og »oplevede for første Gang, hvad Politik var, og til hvilke Højder den kunde stige«. Det var Kampen mellem Stortingets Venstreflertal og den svenske Unionskonge, det drejede sig om. Ove var begejstret for Sverdrup, Føreren i den norske Selvstændighedskamp; og han var ikke mindre grebet af den norske Kunst: Bjørnson, Ibsen, Kjelland, Lie og Garborgs Værker var ham lige saa fuldt en Indvielse til Livet som de heftige Brydninger i norsk Politik; men naar han efter Læsningen af et Hyldestdigt, som Bjørnson skrev til Sverdrup, udbryder: »Hvilken Glans bliver der ikke over Politiken, naar den saaledes bestraales og forgyldes af Poesien«, faar man det Indtryk, at Politik allerede da for ham var Hovedsagen.

I Norge blev han til Studentereksamen var overstaaet, men efter en kort Udenlandsrejse tog han som en Selvfølge fast Ophold i Danmark, der for ham var *Fædrelandet*.

Og hvad bød Danmark ham?

Politisk mødte han en Bevægelse, som under *Hørups* Førerskab i

Kampen mod Provisorismen og Militarismen ikke var mindre fast og modig end den Sverdrup'ske Selvstændighedspolitik, men som i Vilje til demokratisk Rejsning af de hidtil undertrykte Folkelag gik langt dybere end Venstre i Norge.

Litterært fremkaldte den Brandes'ske Bevægelse et aandeligt Genembrud, der var egnet til at gribe og begejstre en kamplysten Ungdom.

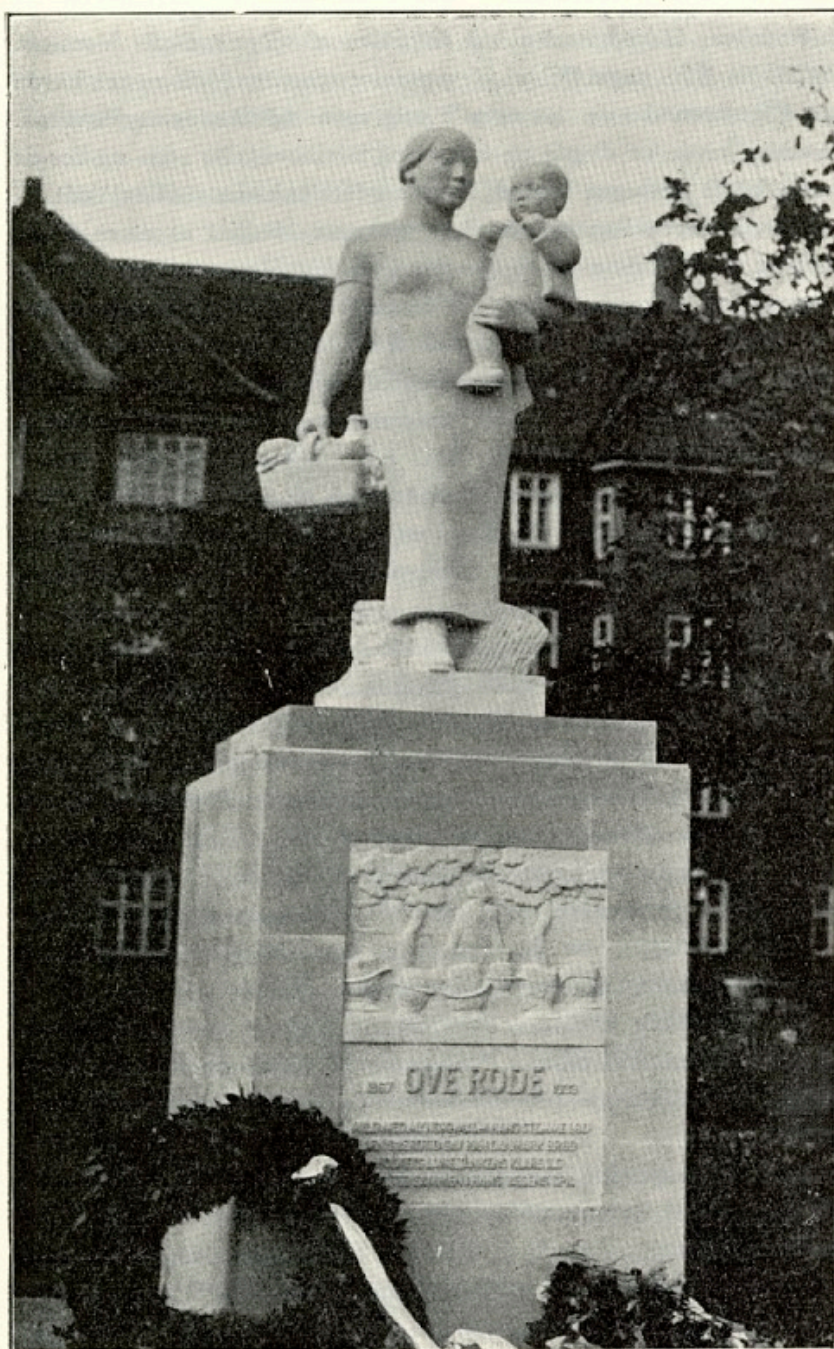
Som Bien, der suger Honning af mange Planter, sværmede Rode et Par Aar. Den, der saa hans smukke, lidt vagt fremtrædende Pageskikkelse, vilde snarere spaa ham en Fremtid som Digter end som Politiker. Den, der gjorde hans nærmere Bekendtskab, blev bestyrket i denne Opfattelse.

Rode havde oprindelig større Anlæg for at skrive end for at »tale«. Som Skribent havde Rode af Naturen en glimrende Form; som Taler havde han derimod uhyre Begyndervanskeligheder at overvinde, men han følte vistnok en slægtsbestemt Dragning mod Politik.

Orla Lehmann, den beundrede Morfar, var hans Forbillede, som han sikkert aldrig troede at have naaet, uagtet han overgik ham baade i Talent og mandig Fasthed.

Og da Rode havde valgt Politiken, gav han sig helt og udelt til den i Erkendelse af, at Politiken, som spænder over alle Spørgsmaal i den menneskelige Tilværelse, kræver sin Mand uden Forbehold.

Rode meldte sig derfor i den Hørup-Brandes'ske Lejr som en ubetinget Officersaspirant. Ja — han begyndte næsten som en Hærfører paa egen Haand straks; thi kun godt 20 Aar gammel var han Bladudgiver, først af »Piraten« og kort Tid efter af Dagbladet »København«. I 1898 stillede han sig paa Møn mod Frede Bojsen. Der var ingen Mulighed for, at han kunde slaa »Kongen paa Møn« ved Valget; men Rode brugte ham til at øve sig paa, hvilket vel kan siges at være en dristig Streg. Rode stod paa Møn som Kandidat for Venstre-reformpartiet, og siden han i 1892 havde overdraget Bladet »København« til andre og selv var gaaet til »Politiken«, havde han gjort dette Parti store, politiske Tjenester, som Partiets Formand, J. C. Christensen, værdsatte højt og gerne havde lønnet stort, men Ove Rode vilde ikke frem ad Genveje. Han var tværtimod blandt de allerførste, der brød med J. C. Christensens Politik, og han blev den, der med størst Virkning bekæmpede ham.

Rode var Hovedmanden ved Stiftelsen af »Det radikale Venstre« i 1905. En ikke ringe Del af Venstrereformpartiets Medlemmer havde paa Rigsdagen dannet sin egen Partigruppe: »Folketingets Venstre«. Samtidig havde en dygtig og ivrig Ungdomsbevægelse rejst sig for at drive Politik paa egen Haand. En Hovedbestemmelse i deres Vedtægter var, at ingen Rigsdagsmand maatte være Medlem af deres Organisation. Rode viste sin politiske Modenhed ved at sætte sig ud over dette og søge Samarbejde med Folketingets Venstre, og det var derfor ham, der banede Vejen for, at Det radikale Venstre kunde dannes i Odense baade som et Rigsdagsparti og et Vælgerparti. Det andet kunde naturligvis ikke føre til noget. Vælgerne skal jo gøre sig gældende gennem deres Rigsdagsmænd.

I 1905 blev Rode politisk Redaktør af »Politiken«. I 1907 blev han Borgerrepræsentant, og hans store Arbejde bl. a. for Københavns Forskønnelse faa sin Løn derved, at denne Plads er stillet til Raadighed for Rejsning af hans Monument.

Da det radikale Venstre i 1909 dannede Ministerium, nærde Rode ikke noget Ønske om at blive Medlem af det. Han havde paa det Tidspunkt blot lige kikket indenfor i Rigsdagen gennem et meget kortvarigt Mandat for Holbæk-Kredsen, og han vilde ikke være Minister, før han havde erhvervet sig det indgaaende Kendskab til det parlamentariske Arbejdes Vilkaar, som er meget nødvendig for en Minister. Rode stillede altid det Krav til sig selv helt at bemestre enhver Opgave, han paatog sig at løse. I 1910 valgtes Rode i Kalundborg-Samsø-Kredsen, og der genvalgtes han uafbrudt, indtil han af Helbredshensyn maatte trække sig tilbage i 1927.

Da det radikale Venstre i 1913 for anden Gang paatog sig Ansvaret for Ledelsen af Danmarks Politik, var der ingen Tvivl om, at Rode skulde med i Ministeriet som selvskreven Deltager i Grundlovsforhandlingerne.

Men Verdenskrigen fremkaldte pludselig en ny Situation, der satte hele Samfundets Organisation paa den haardeste Prøve. I denne Situation blev Scavenius, Munch, Brandes og Rode Grundpillerne i et enestaaende, omfattende, organisatorisk Samarbejde, der i Grænsespørgsmaalet satte et Resultat, hvorover alle Danske glæder sig i Fællesskab, og indadtil organiserede Befolkningens Forsyning med en saadan Fasthed og Orden, at ingen kom til at lide Mangel under Krigens lange

Varighed. Rode var Sjælen i hele denne Indenrigspolitik, ved hvilken Producenternes berettigede Interesser skulde bringes i Harmoni med Befolkningens naturlige Krav paa Forsyning uden urimelig Prisfor-
dyrelse.

Saa fuldkomment løste Rode sine Opgaver paa dette Omraade, at han den Dag i Dag først og fremmest mindes som Forsyningsministe-
ren, og det er intet Under, at det netop er denne Side af hans Virk-
somhed, der har inspireret Kunstneren, som paatog sig Udførelsen af
dette Mindesmærke. Men Ove Rodes politiske Virksomhed var mange-
sidig. Ogsaa paa Grundlovsforhandlingerne øvede han stor Indfly-
delse, og da Forslaget nær var strandet paa Spørgsmaalet om de
Kongevalgte, var det Rode, der fandt en Udvej, saa at Grundloven i
1915 kunde gennemføres, denne Grundlov, som gav Kvinderne politisk
Valgret og skabte Grundlaget for den Udvikling, som siden 1936 har
gjort Landstinget til en Institution, der er i højeste Grad forskellig fra
Landstinget af 1866.

Endnu 2 Aar efter at Rode i 1927 var traadt ud af Rigsdagen, øvede han
en afgørende Indflydelse, da Spørgsmaalet skulde afgøres, om Det
radikale Venstre skulde deltage i Dannelsen af Ministeriet Stauning i
1929. Rode holdt ved denne Lejlighed i Partiet en Tale, som viste, at
trods hans Legemssvagthed var hans Tankes Klarhed og hans politiske
Dømmekraft og Forudseenhed uformindsket. Den Tale blev afgørende
for Partiets Beslutning om at samarbejde med Socialdemokratiet, saa
langt Enighed kunde opnaas, uden at noget af Partierne svigtede deres
principielle Standpunkter.

Dette blev Ove Rodes sidste politiske Bedrift. Han levede længe
nok til at se, at han havde raadet vel, og til at glæde sig over det
gode Samarbejde inden for Ministeriet og Regeringspartierne. Dette
bidrog ogsaa til at gøre hans sidste Aar lykkelige. De blev desværre
ikke mange. 1933 døde Ove Rode.

— Zahle sluttede sin Mindetale med at citere det smukke Vers af
Digteren la Cour, som er indhugget i Monumentets Sokkel under en
Silhuet af Rode.

Mild med myndig Malm hans Stemme lød.

I en Sværdtid gav han Danmark Brød.

Folkets Lune, Tankens klare Ild

smelted sammen i hans Væsens Spil.

Statens Regnskab og Budget.

Af Indenrigsminister Bertel Dahlgaard.

Ved Rigsdagens Sammentræden aflagde Finansminister Buhl Statsregnskabet for Finansaaret 1937—38 samtidig med, at han fremlagde Finanslovforslaget for det kommende Finansaar 1939—40. Statsregnskaberne har herefter i tretten Aar været afgivet i Henhold til de nye Regnskabsprinciper, der fastlagdes i 1924, og Sammenligninger mellem de tretten Aars Resultater kan herefter paa de fleste Omraader foretages paa ensartet Grundlag.

Driftsregnskabet.

I de tretten Aar udviser *Statens Driftsbudget* (§§ 1—25) følgende Hovedtal, hvortil føjes de tilsvarende Tal for den gældende Finanslov og for det nu forelagte Finanslovforslag for 1939—40.

	Indtægter	Udgifter	Overskud
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Regnskabet 1925—26	382,7	381,6	1,1
Regnskabet 1926—27	368,7	361,7	7,0
Regnskabet 1927—28	338,0	332,2	5,8
Regnskabet 1928—29	312,1	323,0	÷ 10,9
Regnskabet 1929—30	336,1	324,1	12,0
Regnskabet 1930—31	343,0	317,4	25,6
Regnskabet 1931—32	332,7	332,6	0,1
Regnskabet 1932—33	335,3	327,5	7,8
Regnskabet 1933—34	376,5	393,0	÷ 16,5
Regnskabet 1934—35	410,9	392,7	18,2
Regnskabet 1935—36	418,9	405,4	13,5
Regnskabet 1936—37	488,5	461,1	27,4
Regnskabet 1937—38	544,6	521,1	23,5
Finansloven 1938—39 ...	516,8	514,2	2,6
Finanslovforsl. 1939—40 .	517,9	513,9	4,0

Som det vil ses, er *Statsregnskabet* 1937—38 afsluttet med et Driftsoverskud paa 23,5 Mill. Kr., hvilket er betydeligt gunstigere end forudsat i Efteraaret 1937, hvor det i nærværende Aarbog anførtes, at Finansloven for 1937—38 var vedtaget med et Overskud paa 4,1 Mill. Kr. Denne Forøgelse af Overskudet skyldes, at Skatterne er indgaaet med ca. 16 Mill. Kr. mere end budgetteret, medens Udgifterne indenfor de forskellige Forvaltningsgrene har været ca. 6 Mill. Kr. mindre end beregnet.

Med Hensyn til de større Skatteindtægter maa det erindres, at Erhvervslivet som Helhed er gaaet frem i Indtægter siden det vanskelige Kriseaar 1932, da Afspærringspolitikens Virkninger for Alvor satte ind.

Fra 1932 til 1936 er de skatteansatte Indtægter her i Landet steget med ialt 760 Mill. Kr.

Af denne Stigning falder 258 Mill. paa Hovedstaden, 162 Mill. paa Provinsbyerne og 340 Mill. Kr. paa Landkommunerne. Fra 1936 til 1937 viser Skatteligningen, at der atter har været en Stigning, nemlig med 158 Mill. Kr.

Som det omtaltes i Aarbogen for 1938, skyldes ca. 30 Mill. Kr. af den Stigning, der ses i Statsregnskabets Indtægts- og Udgiftsbudgetter fra 1935—36 til 1936—37, nogle formelle Omposteringer paa Statsregnskabet, saaledes at den virkelige Stigning af Udgifterne kun var 26 Mill. Kr.

Fra 1936—37 til 1937—38 vil det ses, at der er foregaaet en yderligere Stigning af Udgifterne med 60 Mill. Kr.

Denne Stigning skyldes en Række Udgiftsposter af *ekstraordinær* Karakter, som i nogen Grad stod i Forbindelse med de for Landbruget uheldige Følger af den daarlige Høst i 1936.

Af de ekstraordinære Udgifter i 1937—38 skal nævnes:

6,5	Mill. Kr.	til Kornordningen,
8,5	» »	til Gældssanering og Rentetilskud,
2	» »	til Indkøb af Saasæd,
6	» »	som Tilskud til Smørordningen,
3	» »	til Grundforbedringsarbejder,
11	» »	til Fordeling af Oksekød, Svinekød og Sød- mælk,
5	» »	til Brændselshjælp,

- 1,5 » » til Fiskere og Afsætning af færøske Fiskeprodukter,
6 » » til Fremskyndelse af Anskaffelsen af det mindre Materiel.

Hertil slutter sig saa Virkningerne af den store Prisstigning paa Raastoffer, som satte ind, og som særlig har paavirket Statsbanernes Udgifter.

Til Dækning af disse ekstraordinære Udgifter er udskrevet ekstraordinær Indkomstskat og Merindkomstskat, saaledes som der gøres Rede for under Afsnittet om Skatterne.

Af Statsregnskabets Overskud paa 23 Mill. Kr. afsættes 7 Mill. Kr. til Tab ved Rentetilskud og Lempelser, der er ydet sønderjydske Landbrugere samt Haandværkere og Fiskere, 5 Mill. Kr. hensættes til Udgifter ved Bekæmpelsen af Mund- og Klovsygen og 3 Mill. Kr. afsættes til Imødegaaelse af Tab paa Haandværkerlaan og Fiskerilaan, idet der tilsigtes en lempeelig Afvikling af de til Haandværkere i 1933—34 ydede Krielaan.

Med Hensyn til *Finansloven* for indeværende Finansaar 1938—39, da er den, som det vil ses, vedtaget med en Indtægt paa Driftsbudgettet paa 517 Mill. Kr. og en Udgift paa 514 Mill. Kr., saaledes at der fremkommer et Driftsoverskud paa 3 Mill. Kr. Siden dens Vedtagelse er der dog vedtaget Udgifter paa Normeringsloven og Udgifter i Anledning af Sandflugten (ca. 1½ Mill. Kr.); men det maa anses for sandsynligt, at Balancen vil kunne holdes.

Paa *Finanslovforslaget* 1939—40 vil det ses, at saavel Indtægter som Udgifter er budgetteret til omtrent de samme Beløb som i indeværende Aar.

Indtægterne.

Indenfor Driftsbudgettets Indtægtsside (§ 1—7) er den for Finansaarets Resultat afgørende Post § 5 *Skatter og Afgifter*.

Skatteindtægterne i de her behandlede Finansaar fremgaar af følgende Oversigt. Det maa erindres, at den ordinære Arveafgift, der normalt indbringer ca. 13 Mill. Kr., ikke opføres paa Driftsbudgettet, men paa Formueregnskabet til Nyanskaffelser og Afdrag paa Gæld. Den midlertidigt gældende For-

højelse af Arveafgiften opføres derimod, som det vil ses, paa Driftsregnskabet.

	Statsregnskaberne				Finans- loven	Finans- lovforsl.
	1934—35 Mill. Kr.	1935—36 Mill. Kr.	1936—37 Mill. Kr.	1937—38 Mill. Kr.	1938—39 Mill. Kr.	1939—40 Mill. Kr.
Ejendomsskatter .	11,7	12,1	12,5	13,6	13,2	13,6
Indkomstskat ...	69,2	82,5	106,3	139,0	132,4	130,0
Formueskat	33,7	37,0	38,2	41,1	39,5	39,5
Midlertidig Afgift af Arv	5,1	3,2	2,3	3,9	2,6	2,6
Omsætnings- og Forbrugssk. samt Gebyrer	315,0	305,6	321,5	336,5	322,9	325,8
Ialt	434,7	440,4	480,8	534,1	510,6	511,5

Det paa *Regnskabet 1937—38* opførte Beløb for Indkomstskatten 139 Mill. Kr. fordeler sig med 92 Mill. Kr. paa den ordinære Indkomstskat, 5,6 Mill. Kr. til Dækning af Nedsættelsen i Amtsskatterne i Henhold til den Konjunkturregulering af disse Skatter, som gennemførtes ved Kriseforslaget i 1933, 6,9 Mill. til Dækning af Udgifterne ved forskellige Landbrugsordninger og endelig 34,7 Mill. Kr. paa den overordentlige Tillægs- og Merindkomstskat (heraf Merindkomstskatten 21 Mill. Kr.).

Tilskudet til Nedsættelsen af Amtsskatterne er i indeværende Finansaar 1938—39 8,4 Mill. Kr., idet Landbrugets Forrentningsprocent i det foregaaende Aar som Følge af den daarligere Høst i 1936 gik betydelig ned.

For *Finanslovforslagets* Vedkommende er der regnet med, at Merindkomstskatten og de midlertidige Told- og Afgiftsbestemmelser holdes i Kraft gennem hele Finansaaret, idet den store Skattekommission ikke vil kunne afslutte sin Virksomhed saa betids, at den samlede Skattereform, der forberedes, vil kunne komme til at danne Grundlag for dette Finansaar.

Udgifterne.

Med Hensyn til Budgettets Udgiftsside (§§ 8—25) henvises saavel for Statsregnskabets som for det forelagte Finanslovforslags Vedkommende til det foran under Afsnittet *Driftsregnskabet* anførte.

Fra og med Aaret 1936—37 opføres paa Statsregnskabets Udgiftsside *Statsvirksomhederne*, naar disse tilsammen viser Underskud, medens saadant Underskud tidligere opførtes med Minus paa Indtægtssiden. Paa Regnskabet 1937—38 udviste Statsvirksomhederne et samlet Underskud paa 18,3 Mill. Kr. Dette Statsvirksomhedernes Underskud fremkommer saaledes (idet Overskud betegnes med +):

	Statsregnskaberne				Finans- loven	Finans- lovsforsl.
	1934—35 Mill. Kr.	1935—36 Mill. Kr.	1936—37 Mill. Kr.	1937—38 Mill. Kr.	1938—39 Mill. Kr.	1939—40 Mill. Kr.
Statsbanerne	19,4	17,1	14,5	20,5	21,4	25,5
Post- og Telegrafv. .	+ 2,5	+ 3,5	+ 3,6	+ 3,7	+ 2,3	+ 2,1
Statshavnene	1,9	2,0	2,0	2,2	2,3	2,3
Øvr. Virksomheder .	0,7	+ 0,4	+ 1,2	+ 0,7	+ 1,0	0,0
Underskud ialt	19,5	15,2	11,7	18,3	20,4	25,7

Statsbanernes Underskud ses paa *Regnskabet* at være steget med 6 Mill. Kr., og paa Finanslovsforslaget for 1939—40 har man endda maattet budgettere et yderligere Underskud paa 5 Mill. Kr. Gennem de to Aar er Underskudet altsaa steget med 11 Mill. Kr. Denne Stigning er fremkommet ved en Stigning af Udgifterne paa 14 Mill. Kr., medens Indtægterne samtidig kun er steget med 3 Mill. Udgiftsstigningen skyldes Reguleringstillæggets Forhøjelse og Prisstigning paa Brændsel, Olie m. v. Finansministeren betegnede ved Finanslovens Forelæggelse den skete Udvikling paa dette Omraade for egnet til at vække Betænkelighed.

For Regnskabsaaret 1937—38 har Renter og Afskrivninger for Statsbanerne i Henhold til den i 1933—34 gennemførte nye Ordning paa dette Omraade (se Aarbogen 1934, Side 116) udgjort ialt 13,1 og 6,9 Mill. Kr., saaledes at selve *Driften* altsaa for dette Aar næppe nok udviser Balance.

Post- og Telegrafvæsenets Overskud er, som det vil ses, omtrent som det foregaaende Aar. Det forelagte Forslag regner med et noget mindre Overskud.

Formueregnskabet.

Paa Statens Formueregnskab (§ 26) er de vigtigste ordinære Poster paa *Indtægtssiden* de paa Driftsregnskabet foretagne *Afskrivninger* paa *Statens Ejendomme* og *Anlæg, optagne*

Laan og Arveafgiften. Paa Udgiftssiden falder: Afdrag paa Statsgælden, Erhvervelse af Aktiver vedrørende Ejendomme samt Anlæg og Udlaan m. v.

De vigtigste Poster for Finansaaret 1937—38 skal her nævnes:

Statsarbejde er udført for 52 Mill. Kr., hvoraf 35 Mill. falder paa Statsbanerne. Heri er dog indbefattet Statsbanernes samlede Bidrag til Storstrømsbroen, 15,7 Mill. Kr., 5 Mill. paa de øvrige Statsvirksomheder og 12 Mill. paa den almindelige Statsforvaltning.

Udlaan direkte af Statskassen er givet til et Beløb af 21 Mill. Kr., heraf Grundforbedringslaan 4,5 Mill., Laan til Oprettelse af Land- og Havebrug 2,2 Mill., Laan til Boligbyggeri 2,8 Mill., Forskud til kommunale Vejarbejder 3 Mill. og Laan til Arbejdsløshedsfonden 3 Mill. Kr. Endvidere er der gennem Statslaanefonden og Jordfonden disponeret over henholdsvis 3,8 Mill. Kr. og 11,1 Mill. Kr.

Paa Indtægtssiden skal nævnes de fra Driftsregnskabet overførte Afskrivninger paa Statens Ejendomme og Anlæg 16 Mill., Arveafgiften 16 Mill. og Salg til Hypotekbanken af Bygelaansobligationer 2,8 Mill. Kr.

Det samlede Resultat af Bevægelserne paa Statens Status i Finansaaret 1937—38 er en Forøgelse af Sattens Nettoformue med 21 Mill. Kr.

Niaarsperioden 1. April 1929—1. April 1938.

En samlet Oversigt over de ni Aar, der er forløbet under den nuværende Regering, og hvorfor der foreligger Regnskab, viser, at der for de 9 Aar under et har været et Overskud paa Driftsbudgettet paa ca. 111 Mill. Kr. Der er i de sidste 9 Aar afdraget ialt ca. 302 Mill. Kr. paa den faste Statsgæld og optaget nye Laan paa ialt 173 Mill. Kr.

Paa Formuebudgettet (§ 26) er der i de ni Aar anvendt 382 Mill. Kr. til nye Kapitalanlæg og ca. 166 Mill. Kr. til Forøgelse af Statens Udlaan af forskellig Art samt afholdt de 129 Mill. Kr., hvormed Afdragene paa Statsgælden overstiger de nye Laans Beløb. Af disse ialt 677 Mill. Kr. er 125 Mill. Kr. dækket af Arveafgiften, 206 Mill. Kr. er dækket ved de paa

Driftsbudgettet opførte Afskrivninger samt ved Formueindtægter, og 111 Mill. Kr. er dækket ved det ovenfor nævnte Driftsoverskud. Endvidere er der frigivet 44 Mill. Kr. ved Overdragelse af Panteobligationer til Hypotekbanken. Tilbage bliver 191 Mill. Kr., der er dækket dels ved særlige Kapitalindtægter, dels ved Forbrug af Kassebeholdningen og ved anden Gældsstiftelse.

Specielt vedrørende Statsgældens Bevægelser i de ni Aar kan anføres følgende: Den faste Statsgæld udgjorde den 31. Marts i hvert af Aarene:

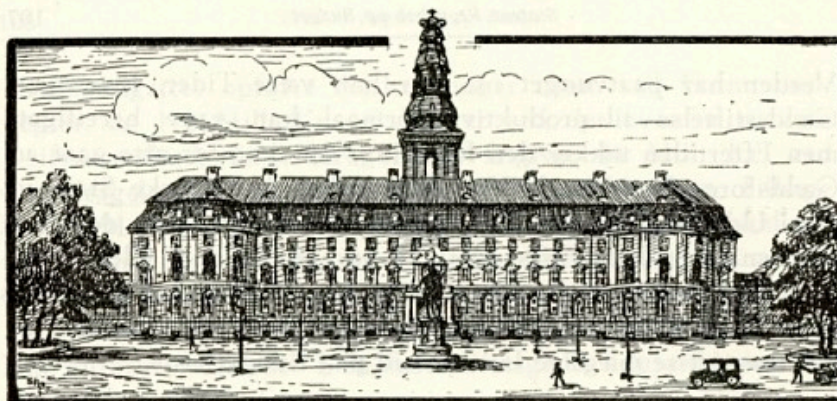
1929: 1373 Mill. Kr.	1933: 1216*) Mill. Kr.
1930: 1355 » »	1934: 1292 » »
1931: 1295*) » »	1935: 1251 » »
1932: 1255*) » »	1936: 1220 » »
	1937: 1229 » »
	1938: 1197 » »

Af den faste Statsgæld i 1938 er 542 Mill. Kr. indenlandsk og 655 Mill. Kr. udenlandsk. I Løbet af Aaret 1937—38 er der paa den indenlandske Gæld afdraget 18 Mill. Kr., paa den udenlandske Gæld er afdraget 14 Mill.

Statens faste og løse Gæld er da tilsammen praktisk talt den samme i 1938 som i 1929 ved den nuværende Regerings Tiltræden. Det er altsaa lykkedes at naa gennem disse svære Kriseaar med Hundreder af Millioner Kroners Udgifter til Kriseforanstaltninger, Udlaan og ny Anlægsvirksomhed uden nye Gældsstiftelser. Dette maa erindres, naar man ser paa Skat-ternes Stigning i disse Aar. Det er ingen Kunst at hindre Skat-testigning, naar man saa, hver Gang det kniber, forøger Sta-tens Gæld med mægtige Beløb, saaledes som det skete i Pe-rioden 1920—24 og 1926—29. Denne Gældsstiftelse til Indland og Udland maa vi nu drages med under den bundne Økonomi,

*) Af Nedgangen i Statsgælden 1930—31 er kun 40 Mill. Kr. egentlig Afbetaling, idet de 20 Mill. Kr. skyldes en Ompostering, hvorved Kongeriget Danmarks Hypotekbanks Grundfond ikke længere regnes for Statsgæld, for 1931—32 er kun 26 Mill. Kr. egentlig Afbetaling, Resten 14 Mill. Kr. skyldes forskellige Posteringsforandringer vedrørende paaløbne, men ikke forfaldne Renter, og for 1932—33 er ligeledes kun de 26 Mill. Kr. egentlig Afbetaling, idet Resten 12 Mill. Kr. er et Beløb, der er benyttet til Dækning af Kurstab, og som tidligere var opført paa Status som en Gældspost.

Verden har paatvunget os. Der kan være Tider, hvor øget Gældsstiftelse til produktive Formaaler kan være berettiget; men Eftertiden takker den Regering, der ikke for ofte gaar ad Gældsforøgelsens brede Vej. Den Tillid, den danske Stat nyder i Udlandet, bygges bl. a. op paa det Finansstyre, der gennem snart en halv Snes Aar har bevaret Balance eller Overskud paa Statens Driftsregnskab og hindret Statsgældens Stigning — alt mens en Række af Europas Stater fra Aar til Aar har maattet se mægtige Underskud paa Budgetterne.

FOLKETINGET

har 149 Medlemmer, 118 valgt paa Amtskredsmandater og 31 valgt paa Tillægsmandater, som tilfalder de Partier, der ikke ved Kredsvalgene har faaet det Antal Mandater, de har Krav paa i Forhold til deres Stemmetail.

	22. Oktober 1935		16. November 1932	
	Stemmer	Mandater	Stemmer	Mandater
Kommunisterne	27,135	2	17,179	2
Danmarks Retsforbund	41,199	4*)	41,238	4
Frie Folkeparti	52,793	5	—	—
Konservative Folkeparti	293,393	26	289,531	27
Radikale Venstre	151,507	14	145,221	14
Slesvigsk Parti	12,617	1	9,868	1
Socialdemokratiet	759,102	68	660,839	62
Venstre	292,247	28	381,862	36
Nationalsocialister	16,257	0	577	0
*) Den ved Dr. Dams Død indtraadte Svend E. Johansen er senere traadt ud, men er dog stadig i Valgruppe med de 3 øvrige Retsparti-medlemmer.				

Færø-Mandatet er ikke medregnet. Ved Valget i 1935 genvalgtes Samuelsen (Sambandsp.) med 2715 St. (1932: 3553) Selvstyrepardiet fik 2147 St. (2634) og Socialdemokratiet 1713 St. (675). Samuelsen er Medlem af Venstre.

I Tidsrummet mellem de to Valg udtraadte 3 af Venstres Folketingsmænd af Partiet, nemlig: Vald. Thomsen, Siegfredsen, Holstein, og Elbæk Jessen, som blev Medlem af Tinget ved Hans Jac. Sørensens Død, indmeldte sig i Frie Folkeparti.

Fortegnelse over Folketingets Medlemmer.

Parti- eller Gruppebetegnelser: DK. = Danmarks kommunistiske Parti; DR. = Danmarks Retsforbund; FF. = Det fri Folkeparti; KF. = Det konservative Folkeparti; RV. = Det radikale Venstre; SL. = Slesvigske Parti; S. = Socialdemokratiet; V. = Venstre; UG. = Uden for Grupperne. *)

Søndre Storkreds.		N. P. Nielsen	S.
Borgerrepr. Gerda Mundt	KF.	Typograf W. Willumsen	S.
Statsminister Stauning	S.	Hmd. Jens Sørensen Smørum	S.
Handelsmin. Johs. Kjærboel	S.	Forbundsform. H. C. Hansen	S.
Rodemester E. Friis	S.		
Redaktionssekr. Rasm. Hansen	S.		
Østre Storkreds.		Frederiksborg Amtskreds.	
Støberiær. Axel Larsen	DK.	Proprietær Victor Larsen	KF.
Grosserer William Prieme	KF.	Konsulent Aage Fogh	RV.
Kaptajn C. Westermann	KF.	Borgmester E. Retoft	S.
Ing., cand. polyt. K.E.S. Rager	RV.	Gdr. Mar. Jensen, Trønninge	V.
Partisekr. Hedtoft-Hansen	S.		
fhv. Minister J. Friis-Skotte	S.	Holbæk Amtskreds.	
Formand Chr. Jensen	S.	Parcellist N. P. Andreasen	RV.
Forst. f. Statens Lærerhøjsk.		Borgmester Fr. Andersen	S.
Vilh. Rasmussen	S.	Landsretss. Fr. Dalggaard	S.
Typograf Julius Schröder	S.	Gaardejer H. Clausager	V.
Vestre Storkreds.		Sorø Amtskreds.	
Professor, Dr. theol.		Redaktør Alfred Bindslev	KF.
J. Oscar Andersen	KF.	fhv. Minister H. P. Hansen	S.
Overinsp. f. Børneforsorgsorg.		Skovfoged N. Chr. Ælkær	S.
O. P. J. Skjerbæk	KF.	Lærer Arnth Jensen	V.
Gross. Valdemar Sørensen	RV.		
fhv. Forretningsf. I. P. Jønson	S.	Præstø Amtskreds.	
Hovedkass. O. E. Einer-Jensen	S.	Proprietær A. Chr. Hartel	FF.
Direktør J. Chr. Jensen	S.	Proprietær Johs. Ulrich	KF.
Forsvarsmin. Alsing Andersen	S.	Højskolelærer Kr. Nygaard	RV.
Driftsleder Victor Fornæs	S.	Borgmester H. P. Hansen	S.
Kontorass. Nina Andersen	S.	Journalist Viggo Nielsen	S.
		Husmand Carl Petersen	S.
		Sekretær, cand. polit.	
		Otto Himmelstrup	V.
Københavns Amtskreds.		Bornholms Amtskreds.	
Kontorch. Sv. E. Johansen	UG.**)	Red. Hans Rasmussen	S.
Redaktør, cand. polit.		Gaardejer Axel Koefoed	V.
Poul Drachmann	KF.		
Journalist Carsten Raft	KF.		
Fængselspræst Kr. Amby	KF.	Maribo Amtskreds.	
Undervisningsminister		Propr. J. L. Grønning	KF.
Jørgen Jørgensen	RV.	A. M. Hansen, Statsrevisor	RV.

*) Medlemmernes Rækkefølge inden for hver enkelt Amtskreds (Storkreds) er bestemt efter Partibetegnelsernes alfabetiske Rækkefølge (jfr. Bekendtgørelse fra Indenrigsministeriet af 13. Oktober 1935) og inden for Partierne efter den Orden, hvori Kandidaterne er erklæret for valgt.

**) I Tilslutning til Danmarks Retsforbund.

Sekr. Knud V. Jensen	S.	Gdr. Laust Nørskov	V.
Lektor Hartvig Frisch	S.	fh. Minister, Gdr. S. Brorsen	V.
Underdirektør P. Nørgaard	S.		
Proprietær N. C. Løje	V.		
Odense Amtskreds.			
cand. jur. Christmas Møller	KF.	Gdr., Sekr. J. S. Foget	FF.
Handelsgartner, Forfatter		Generalauditor V. Pürschel	KF.
I. C. A. Carlsen-Skiødt	KF.	Red. Magne Nøhr	RV.
Landmand Oluf Steen	RV.	Forretningsf. Gustav Petersen	S.
fhv. Minister C. N. Hauge	S.	Statshusm. M. F. Mortensen	S.
Statsrevisor L. D. Rasmussen	S.	Karetm. N. P. Nielsen (Mejlby)	S.
Gdr. L. M. Larsen (Bjerre)	S.	Gdr. Svend Nielsen	V.
Gdr. P. Fr. Jensen (Horsebæk)	S.	Gdr. Knud Kristensen	V.
Lærer Søren P. Larsen	V.		
Svendborg Amtskreds.			
Gdr. A. C. D. Petersen	KF.	Murerarbejdsf. Alfr. Jensen	DK.
Udenrigsminister, Dr. phil.		Landsretssagf. H. Hasle	KF.
P. Munch	RV.	Kommunelærer A. Sneum	S.
Borgmester J. J. Bjerring	S.	Journalist Holger Eriksen	S.
Redaktør P. Andersen	S.	Gdr. J. Kr. Jensen (Lillering)	S.
Godsejer A. C. Duborg	V.	Forretningsf. Leonhard Hansen	S.
Gdr. J. Chr. Jensen-Broby	V.		
Hjørring Amtskreds.			
ORS. H. F. Ulrichsen	KF.	Skanderborg Amtskreds.	
Forretningsf. Chr. Christiansen	S.	Ing. P. Korsgaard	KF.
Forretningsf. E. O. Levinsen	S.	kst. Hypotekbankdirektør	
Gdr. Hans Pinstrup	V.	Hans Nielsen	S.
Gdr. J. S. Vanggaard	V.	Min. f. off. Arb. N. Fisker	S.
Lærer E. M. Kjær	V.	Red. Albinus Jensen	S.
		Gdr. J. C. C. Kyed	V.
Thisted Amtskreds.			
Proprietær V. Fibiger	KF.	Vejle Amtskreds.	
Gdr. Marinus Sørensen	S.	Lærer P. Gregersen	DR.
Prop. J. E. Nørgaard	V.	Gdr. Valdemar Thomsen	FF.
		Gdr. Viggo Hansen	KF.
Aalborg Amtskreds.			
Red. Ole Bjørn Kraft	KF.	Redaktør Holger Larsen	S.
fhv. Minister, Direktør		Redaktør Richard Jørgensen	S.
J. Hassing-Jørgensen	RV.	Lærer J. A. K. Dalby	S.
Fabrarb. J. N. A. Strøm	S.	Maskinpas. Anton Christensen	S.
Red. C. Bollerup Madsen	S.	Fru Inger Gautier Schmit	V.
Gdr. Jens Sørensen (Sejlfjord)	S.	Gdr. Laurits Petersen	V.
Redaktør N. Elgaard	V.		
Statshusmd. Edvard Sørensen	V.	Ringkøbing Amtskreds.	
		Gdr. Jens Thomsen	FF.
Viborg Amtskreds.			
Indenrigsminister		Lærer A. Vesterager	KF.
Bertel Dahlgaard	RV.	Gaardejer M. P. Rasmussen	
Red. A. C. Mortensen	S.	(Gylling)	RV.
Lærer Th. Hauberg	S.	Landbrugsmin. Kr. M. Bording	S.
		Lærer Niels Yde	S.
		Gdr. Jens Sønderup	V.
		Direktør O. C. Krag	V.
		Landssekretær C. M. Julin	V.
		Ribe Amtskreds.	
		Oluf Petersen	DK.
		Gdr. L. Elbæk-Jesen	FF.

Dir. Chr. E. Boeck-Hansen	KF.	Redaktør A. Svensson	KF.
Læge I. K. Jensen (Gørding)	RV.	Forpagter P. Petersen (Røj)	KF.
L. J. Bomholt	S.	Præst Johs. Carl Schmidt	Sl.
Overportør M. K. Sørensen	S.	Bager I. P. Nielsen	S.
Gaardejer Erik Eriksen	V.	Arbejdsn. H. J. Hinrichsen	S.
Gdr. Einar Simonsen	V.	Maskinarb. P. H. Mortensen	S.
		Gdr. Jørgen Gram	V.
Haderslev-Aabenraa-		Færø Amtskreds.	
Sønderborg-Tønder Amtskreds.			
Gdr. Hans Hansen (Rørby)	DR.	Sysselmand A. Samuelsen	V.

LANDSTINGET

bestaar af 76 Medlemmer, hvoraf 19 vælges af Landstingets Medlemmer hvert 8. Aar forud for det ordinære Landstingsvalg. (Sidst 1936.) De øvrige 57 vælges ved Kredsvalg i 7 Kredse, nemlig 1. Kr. København (10 Mandater), 2. Kr. Sjælland og Lolland-Falster (12), 3. Kr. Bornholm (1), 4. Kr. Fyn (6), 5. Kr. Det sydlige Jylland (15), 6. Kr. Det nordlige Jylland (12), og 7. Kr. Færøerne (1). I 1., 4. og 6. Kr. var der Valg i 1932. I de øvrige Kredse var der Valg i 1936.

Efter Valget i 1936 er Partistillingen:

Regeringspartierne		Oppositionen	
Socialdemokratiet....	31	Venstre	22
Radikale Venstre	7	Konservative	15
Uden for Partierne ..	1		

Fortegnelse over Landstingets Medlemmer.

Landstingsvalgte.		1. Kreds.	
Mads Jensen-Aale	S.	Fru Lisbet Hindsgaul	KF.
Urmager Albert Jensen	S.	Dir. Halfdan Hendriksen	KF.
Red. J. P. M. Simonsen	S.	Red., Raadm. H. P. S. Stein	KF.
Hovedkass. A. Johansen	S.	Nationalbankdirektør	
Forretningsf. Johs. P. Nielsen	S.	C. V. Bramsnæs	S.
Sparekasserev. C. F. Sørensen	S.	Justitsmin. K. K. Steincke	S.
Borgm. C. E. Christiansen	S.	LRS. Ingeborg Hansen	S.
fhv. Min. C. Th. Zahle	RV.	Andrea Brockmann	S.
Proprietær Martin Sørensen (Peterslund)	RV.	Socialmin. Ludvig Christensen	S.
Gdr. H. Jøfsen Christensen	V.	Finansminister V. Buhl	S.
Kutterfører M. C. Jensen	V.	Forretningsf. Charles Petersen	S.
Konsul J. Villemoes	V.		
Byretspræs. Svenning Rytter	V.	2. Kreds.	
Gdr. M. Rasmussen Flemløse	V.	Tømrer Hans Hansen	S.
Overlærer S. C. Nørgaard	V.	fhv. Præs. Holg. Andersen	KF.
Fru Gudrun Vang Lauridsen	V.	Bankdir. J. P. Jensen-Stevns	V.
Overretssagf. C. J. F. Sven	KF.	Statshusm. Oluf Johansen	RV.
Fabrikant M. C. Schaumann	KF.	Forpagter J. I. Krarup	KF.
Proprietær J. R. Poulsen	KF.	Overlærer P. K. Thomsen	S.
		Fisker Severin Hansen	S.

Proprietær Johs. Clausen	V.	Gdr. S. Rasmussen	KF.
Smedem. Axel Christensen	RV.	Bogtrykker Jørgen Otsen	KF.
Købmand Axel B. Lange	KF.	Direktør Olaf Nielsen	KF.
Husmand A. P. Hansen	S.	Husm. I. P. Bækgaard	V.
Hovedkasserer A. Kantø	S.	Forpagter Jens Høyer	V.
		Gdr. Jens Rahbek	V.
3. Kreds.		Gdr. K. J. Pedersen	V.
Borgm. Niels Nielsen	S.	Red. Esther Malling Petersen	V.
4. Kreds.		6. Kreds.	
Trikotagefabrikant		Førstelærer S. Stegger Nielsen	V.
H. Chr. Petersen	KF.	fhv. Landbrugsskoleforstander	
Kommunelærer H. P. Johansen	S.	H. Hauch	V.
Gdr. Rs. Jørgensen	V.	Dir. Holger Unmack	KF.
fhv. Gdr. J. Vejstrup	RV.	Propriet. Chr. M. Korsgaard	KF.
fhv. Min. Johs. Stensballe	V.	Husm. N. Chr. Nielsen Mann	V.
Husmand P. C. Petersen	S.	Højskoleforstander	
5. Kreds.		J. Møller Nørgaard	V.
Jørgen Møller	S.	N. Gisselbæk	V.
Journalist Albert Andersen	S.	Gdr. N. K. Kristensen	V.
Kirkemin. Johannes Hansen	S.	Gdr. Gunnar Fog-Petersen	RV.
Redaktør H. R. Stumph	S.	Red. N. P. Josiassen	S.
Redaktør S. Chr. Grove	S.	Husejer Kr. Johansen	S.
Gdr. Fr. Kristiansen	RV.	Maskinarb. Laurits Knudsen	S.
Sogneraadsform., Karetmager		7. Kreds.	
O. J. Offersen	S.	Poul Sofus Niclasen	UP.*)

Amtsraadsvalgene i Marts 1935.

Af 858.970 Vælgere stemte 576,301 eller 67,4 pCt. Stemmetail og Mandater fordelte sig saaledes:

	Stemmer	Mandater
Konservative	85,808	40
Radikale	65,641	27
Socialdemok.	149,896	85
Venstre	217,375	124
Frie Folkep.	16,270	6
Retsforb.	15,408	1
Nazister	9,634	3
Kommunister	824	0
Slesv. Parti	4,737	6
Andre	10,715	7

*) I Valgruppe med Socialdemokratiet.

De kommunale Valg i Marts 1937.

Ved de kommunale Valg i Marts 1937 (plus de enkelte Valg, der udsattes i et Aar p. Gr. a. Indlemmelser) var der ialt 1,827,883 Vælgere (1933: 1,515,457). Ialt afgaves 1,417,557 St. (1,181,462) eller 79,0 pCt. (80,2). Stemmer og Mandater fordelte sig saaledes:

	1937		1933	
	Stemmer	Mandater	Stemmer	Mandater
Konservative	220,054	636	131,824	602
Radikale.....	120,239	1,007	101,447	1,078
Soc. Dem.	578,919	2,907	441,248	2,496
Venstre.....	152,318	2,163	151,842	2,374
Andre Partier	28,910	71	19,062	78
Borgerl. o. l.	111,207	1,471	151,326	1,234
Lokallister	108,542	1,655	107,744	1,824
Andre Lister	97,368	1,147	76,969	1,099
Fællesl. u. Afst.....		388		640
Valgte Mænd.....	11,325		11,290	
„ Kvinder	120		135	
Ialt Mandater....	11,445		11,425	

Programudtalelser.

Det radikale Venstres Landsmøde 28.—29. Maj 1938:

I de to Rigsdagssamlinger, der er forløbet, siden Regeringspartierne erobrede Landstingets Flertal, er gennemført omfattende Reforme i Overensstemmelse med de overfor Befolkningen givne Tilsagn. **Et Gennembrud af varig Betydning i vor Lovgivning er derved sket.**

Landsmødet udtaler sin Tilfredshed hermed og sin Glæde over, at det i disse Brydningstider lykkes de nordiske Demokratier at føre Udviklingen videre paa Folkestyrets Grund og med større sociale og folkelige Fremskridt end nogetsteds uden for Nordens Lande.

Over for den herskende Verdensuro maa størst mulig Tryghed for Danmark søges ved en Politik, der underbygger Tilliden til vor Upartiskhed over for de Magtgrupper, i hvilke Europa er delt. **Øget Sikkerhed kan ikke naas ved Oprustning.**

Landsmødet anerkender den økonomiske Politik, der er ført til Bekæmpelse af Verdenskrisens Følger for Danmark, og som gennem Handelsaftaler har banet Vej for Eksporten af Landbrugets Produkter til stigende Priser, saa Landets Indførsel og Udførsel nu nærmer sig samme Højde som i 1929. Mødet hilser med Tilfredshed de Lempelser i Handelsrestriktionerne, som Valutaforholdenes Bedring har gjort mulig, men samtidig med at yderligere Lempelser gennemføres, naar Forholdene gør det forsvarligt, bør det iagttages, at en **Regulering af Importen opretholdes i det Omfang, det er nødvendigt for de Aftaler, der sikrer Landbrugets og Fiskeriets Eksport og Landets Forsyning med Raastoffer.** Det maa paases, at Importrettigheder ikke udnyttes til urimelig Prisforhøjelse.

Demokratiet har fremdeles store Opgaver at løse.

Landsmødet forventer snarlig Gennemførelse af en ny Grundlov, der sikrer **det fulde Folkestyre.**

Landsmødet understreger, at det radikale Venstre som hidtil maa lægge Vægt paa alle Bestræbelser, der fremmer Adgangen til selvstændig Bedrift. For Landbrugets Vedkommende maa dette ske ved en

Tilpasning af Udstykningens Karakter efter de Vilkaar, hvorunder Landbruget nu virker, saaledes at Udstykning i større Stil muliggøres, ogsaa gennem Gaardbrugs Deling ved Arvefald.

For Haandværkets og andre tilsvarende Erhvervs Vedkommende tiltrænges der en nærmere Undersøgelse og Klarlæggelse af alle de Omraader, hvor det moderne Samfund giver den mindre Bedrift øgede Eksistensmuligheder, saa disse Bedrifter sociale og økonomiske Stilling kan underbygges paa rationelt Grundlag. I særlig Grad bør en Samvirken mellem Staten og Haandværkets faglige Sammenslutninger om mere formaalstjenlige Kreditformer tilstræbes.

Landsmødet fastslaa, at Landbruget ikke med de nuværende Afsetningsmuligheder kan bære de Gældsbyrder, der under andre Forhold er paadraget, og forventer derfor en snarlig Videreførelse af Landbrugets Gældssanering.

Over for den endnu store Arbejdsløshed anbefaler Landsmødet Fortsættelse af Bestræbelserne for at styrke det frie Erhvervsliv, herunder øget Støtte til Iværksættelse af et Boligbyggeri, svarende til den mindre bemidlede Befolknings Behov, Nedrivning af usunde Boliger og Bydele samt Opdyrkninger, Læplantninger, Bro- og Vejarbejder og lignende omfattende produktive Arbejder.

Øget Støtte maa ydes til det Husholdningsarbejde, der tager Sigte paa at forbedre Befolkningens Ernæringsforhold og styrke Hjemmenes Økonomi.

Den forestaaende Skattelovsrevision bør fortsætte Bestræbelserne for større Lighed i Beskatningen, videreføre Grundskyldsprincippet i Ejendomsbeskatningen og afløse indirekte Skatter paa almindelige Livsfornødenheder.

Da Tvistigheder mellem Erhvervsvirksomhedernes Indehavere og Lønarbejdere Aar efter Aar bringer Utryghed i vort økonomiske Liv med paafølgende Statsindgreb til Værn for Folkets fælles Interesser, maa Landsmødet fastslaa, at Tidspunktet er inde til at skabe en Arbejdets Grundlov, der kan bringe denne Utryghed til Ophør. Arbejdernes Interesse i Bedrifternes Trivsel maa fremmes og en Forstaaelse mellem Arbejdere og Arbejdsgivere om en fast Ordning til Afgørelse af Tvistigheder, der ikke løses ad Forhandlingens Vej eller ved Forligsmandens Mægling, tilstræbes.

Endelig maa Landsmødet fremhæve, at Folkestyret som Statsstyrelsens Grundlag stiller stigende Krav til Befolkningens Kundskaber og Indsigt i de sociale, økonomiske og politiske Bevægelser, der i den urolige Efterkrigstid gennemryster Landene. Det er et betydningsfuldt Led i Folkestyrets Udbygning at give Ungdommen Forstaaelse af Folkets Fællesanliggender. Kundskabsmeddelelse om Nutidens Samfundsforhold maa derfor gives inden for de forskellige Skoleformer, og

Landsmødet maa navnlig opfordre til Arbejde for en omfattende Udvikelse af Ungdomsskolen paa frivilligt Grundlag.

Byggende paa disse Synspunkter takker Landsmødet Rigsdagsgruppen for dens Arbejde i den forløbne Samling og opfordrer Vælgerne til energisk Arbejde til Fremme af Partiets Idéer.

Radikal Ungdoms Landsmøde 16.—18. Juli 1938:

— Vi betragter Resultatet af Forfatningskommissionens Arbejde som et Fremskridt, men agter fortsat at kæmpe for Gennemførelsen af Et-Kammer-System og 21 Aars Valgret.

Begrænsning af de grundlovssikrede Frihedsrettigheder ved Undtagelseslovgivning vender vi os skarpt imod, og enhver Tanke om at give Regeringen grundlovsmæssig Bemyndigelse til at forlange saadanne Foreninger eller Partier opløst, som ad lovlig Vej søger Folkestyret indskrænket, anser vi for at være uforeneligt med Kernen i Demokratiets Grundsynspunkter.

Vi fastholder vore principielle Synspunkter, at Danmark ikke kan løse militære Opgaver og advarer mod enhver Indrømmelse til Oprustningstilhængerne, idet Oprustningen vil kunne skabe falsk Tryghed og være en Fare for vor Neutralitet.

Militærvæsenet bør omdannes til et Vagtværn, udelukkende med Bevogtningsopgaver for Øje, og den tvungne Værnepligt afskaffes.

Arbejdsløsheden bør med alle Midler bekæmpes. Inden for alle Fag bør foretages Undersøgelser, der tilsigter en Nedsættelse af Arbejdstiden. Der bør aabnes Byungdommen rigelig Lejlighed til Oplysning om Landbruget og til Uddannelse som Landbrugere. Den urimelig lange Arbejdstid i Handels- og Kontorerhvervene maa nedsættes, først og fremmest gennem Indførelse af almindelig Weekend.

Den planlagte Videreførelse af Landbrugets Gældssanering bør snarest gennemføres. I Forbindelse med Landboungdommens faglige Uddannelse maa tilstræbes en ordnet Læretid, og gennem fortsat Udstykning, først og fremmest af vore Herregaarde, maa der skaffes Ungdommen Muligheder for selvstændigt Virke.

Alle Unge, der ikke paa anden Maade faar videre Uddannelse, maa have Adgang til Ophold paa en Ungdomsskole, der kan være en Formidler mellem de Unge og Samfundet. Ikke mindst i vor Tid er det tvingende nødvendigt, at Borgerne har Kendskab til de Krav, et demokratisk Samfund stiller til dem, og de Goder, det byder dem. Vi vender os mod enhver Tendens til tvungen Arbejdstjeneste. Den Mentalitet, der ogsaa har vundet Udbredelse herhjemme, og som gaar ud paa Tvangsopdragelse af den opvoksende Ungdom, skal vi af al

Magt bekæmpe som ungdomsfjendsk og stridende mod nordisk Tankegang.

Paa Baggrund af Lovgivningsmagts nødvendiggjorte Indgriben i de senere Aars Arbejdskonflikter finder vi det paakrævet, at der straks oprettes en permanent Voldgiftsinstitution, saaledes at fremtidige Konflikter ikke gøres til Genstand for Rigsdagens direkte Afgørelse.

Vi kræver, at Myndighederne behandler Emigrantspørgsmaalet i forstaaende human Aand i Overensstemmelse med den Konvention, Danmark har givet sin Underskrift.

Vi opfordrer til Kamp mod Tvang og Ensrettethed. Vi vægrer os mod enhver Sammenrotning mod Folkestyret og opfordrer til Samling om Radikal Ungdom.

Danmark.

AREAL- OG FOLKEMÆNGDE

Det egentlige Danmarks Areal er 42,931 km², hvoraf Øerne udgør 13,375 og Jylland 29,556 km². — Folkemængden udgjorde ved Opgørelse 1. Juli 1937 3.749.000. Bevægelserne i Folketallet i de senere Aar fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

Aar	Folketal	Tilvækst		Fødsels- overskud	Vandrings- overskud
		abs.	pCt.		
1. Juli 1933 .	3 633 000	33 000	0,91	27 000	6 000
— 1934 .	3 666 000	29 000	0,79	24 000	5 000
— 1935 .	3 695 000	27 000	0,73	25 000	2 000
— 1936 .	3 722 000	27 000	0,73	26 000	1 000
— 1937 .	3 749 000	28 000	0,75	29 000	÷1 000
— 1938 .	3 777 000				

5. November 1935 fordelte Befolkningen sig efter foreløbig Opgørelse saaledes: Hovedstaden 843,277. Provinsbyerne 867,384. Landdistrikterne 1,994,889.

PROVINSBYERS OG DE STØRRE STATIONSBYERS INDBYGGERTAL 5. NOVEMBER 1935

Provinsbyerne:	Holbæk	12,493	Nysted	1,601
Aabenraa 10,184	— m. Forst.	12,703	Næstved	12,229
Aakirkeby 1,560	Holstebro	10,658	— m. Forst.	16,229
Aalborg 48,132	Horsens	29,856	Nørresundby	7,148
— m. Forst. 66,190	Højer Flække	1,120	— m. Forst.	14,905
Aarhus 90,898	Kalundborg	7,620	Odense	76,116
— m. Forst. 114,875	Kerteminde	3,206	— m. Forst.	87,753
Allinge-Sandvig 2,216	Kolding	23,520	Præstø	1,401
Assens 4,827	Korsør	9,671	Randers	30,254
Augustenborg	Kristiansfeld		— m. Forst.	39,580
Flække 1,485	Flække	740	Ribe	6,207
Bogensø 3,022	Køge	6,952	Ringkøbing	4,000
Brønderslev 6,272	— m. Forst.	8,399	Ringsted	6,780
Esbjerg 30,714	Lemvig	4,626	— m. Forst.	7,376
— m. Forst. 37,032	Løgstør	2,953	Roskilde	16,104
Faaborg 4,547	Løgumkløster		— m. Forst.	23,514
Fredericia 21,463	Flække	1,672	Rudkøbing	4,191
Frederikshavn 10,500	Mariager	1,097	Rødby	3,060
— m. Forst. 14,931	Maribo	4,490	Rønne	10,898
Frederikssund 3,243	— m. Forst.	4,973	Sakskøbing	2,106
Frederiksværk 2,227	Marstal	1,971	— m. Forst.	3,353
Grenaa 4,995	— m. Forst.	2,745	Silkeborg	13,393
— m. Forst. 7,165	Middelfart	8,219	— m. Forst.	18,091
Haderslev 16,108	Nakskov	14,522	Skagen	4,590
Hasle 1,344	Neksø	2,817	Skanderborg	4,229
Helsingør 17,140	Nibe	2,019	— m. Forst.	4,960
— m. Forst. 26,525	Nordborg Flække	1,045	Skelskør	3,070
Herning 12,568	Nyborg	9,479	Skive	10,799
Hillerød 7,608	— m. Forst.	10,574	Slagelse	15,538
— m. Forst. 11,720	Nykøbing F.	14,801	— m. Forst.	17,650
Hjørring 11,714	Nykøbing M.	8,177	Sorø	3,010
Hobro 6,745	Nykøbing S.	4,224	— m. Forst.	6,205

Steger	2,449	Stationsbyer o. lign. med	Hadsund Ladepl.	2,736
— m. Forst.	3,543	over 1500 Indbyggere.	Hammel	2,179
Storehedinge	2,228	Aars	Haslev	5,302
— m. Forst.	2,700	Assens v. Mariager	Hedehusene	1,551
Struer	5,726	Bagsværd	Herlev	2,090
Stubbekøbing	2,067	Ballerup	Holte	7,964
Svaneke	1,212	Birkerød	Hørsholm	1,807
Svendborg	19,161	Bjerringbro	Ikast	2,250
Sæby	2,747	Brabrand	Kjellerup	1,907
Sønderborg	12,115	Bramminge	Langaa	1,696
— m. Forst.	13,060	Brande	Lyngby	13,178
Thisted	8,288	Buddinge i	Løkken	1,574
Tønder	6,415	Gladsakse	Odden	1,561
Varde	6,869	Dragør	Odder	4,528
Vejle	24,354	Fakse By	Ringe	1,928
— m. Forst.	29,910	Fakse Ladeplads	Skern	3,030
Viborg	17,344	Fjerreslev	Taarbæk	1,785
Vordingborg	6,501	Fredensborg m. v.	Taastrup	3 362
— m. Forst.	9,381	Gl. Taarnby	Usserød	2,077
Æbeltoft	2,037	Gilleleje	Vallerød-	
Ærøskøbing	1 303	Gladsakse	Pennehave	1,773
		Glostrup	Vamdrup	1,927
		Graasten	Vejen	3,283
		Grindsted	Vraa	1,680
		Hadsten	Ølgod	1,807

BEFOLKNINGENS VANDRINGER FRA LAND TIL BY
Fremgang eller Tilbagegang ved Til- og Fraflytning, fødte og døde:

	I Hovedst.	Hovedst. Forstæder	Provinsb.	Provinsb. Forstæder	Land- komm.
1937	11.115	4.468	6.875	209	÷ 22.667
1936	11.619	5.423	12.522	÷ 636	÷ 27.226
1931—35	76.462	19.662	76.468	÷ 469	÷ 146.900

UD- OG INDVANDRING

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Udvandring	9,598	8,282	7,500	8,146	8,878	9,760	9,500
Indvandring	16,274	13,608	12,150	12,434	11,730	10,871	9,971

I 1935 indvandrede 5,649 Udlændinge og udvandrede 4,044.

OVERSØISK UDVANDRING

1871—1880 gsn.	3858	1924.	6319	1932.	768
1881—1890 "	8162	1925.	4578	1933.	624
1891—1900 "	5051	1926.	5804	1934.	277
1900—1910 "	7342	1927.	7996	1935.	134
1911—1920 "	5160	1928.	7699	1936.	185
1921.	5309	1929.	6277	1937.	305
1922.	4095	1930.	3348		
1923.	7601	1931.	1186		

BEFOLKNINGENS FORDELING EFTER ERHVERV

	1930	1931
Landbrug, Skovbrug og Fiskeri*)	1,117,400	1,087,300
Haandværk og Industri	1,052,300	953,400

Handel og Pengeomsætning	386,200	325,700
Transport og Kommission	254,100	223,900
Immaterielle Erhverv	206,500	186,000
Husgerning*)	216,700	210,000
Personer ude af Erhverv	337,500	281,500

*) Landbrugets Husgerningstvende er i 1921 opført under Husgerning, men er i 1930 medregnet under Landbrug m.m.

BEFOLKNINGENS TILVÆKST I PROCENT

1801—1810	0,79	1931	0,76
1831—1840	0,64	1932	0,95
1861—1870	1,08	1933	0,83
1891—1900	1,10	1934	0,91
1901—1910	1,19	1935	0,79
1911—1920	1,19	1936	0,73
1921—1930	0,76	1937	0,73

Danmarks administrative Inddeling.

Købstæder, Flækker og Handelspladser	88
Sognekommuner og Købstad-Landdistrikter	1305
Kirkesogne i Byerne	178
Do. i Landdistrikterne	1800
Amtstuedistrikter	31
Skattekredse	83
Skyldkredse	46
Vurderingskredse	160
Amts- og Storkredse	23
Opstillingskredse	117

Den sociale Forsorg.

ALDERSRENTEN

	1936—37	1934—35	1933—34	1932—33
Aldersrentenydere (Hovedpersoner)	124,502	117,318	112,769	102,452
deraf i Alderdomshjem	8,300	7,831	7,335	6,700
Samlet Udgift til Aldersrente (Mill. Kr.)	83,3	77,9	68,7	62,4
Kommunernes Andel	35,7	33,4	28,9	25,9

INVALIDERENTEN

Antallet af Rentenydere var $81\frac{1}{3}$ 1937 34,688 (Aaret før 32,028).

Indtægter i Finansaaret:

	1936—37	1934—35
Præmier	Mill. Kr. 10,9	9,9
Arbejdsgivernes Bidrag	—	5,2
Statens og Kommunens Tilskud	—	10,1
Indvundne Renter	—	0,1
Ialt Mill. Kr.	26,3	21,8

Udgifter i samme Aar:

	1936—37	1934—35
Udbetalte Invalidereenter	Mill. Kr. 23,0	19,5
Lægeerklæringer	— 0,1	0,1
Til Sygebeh., Bandager, Oplæring, Arbejdsmaski- ner m. m.	— 1,6	0,8
Sygehjælp til Rentnydere.	— 0,7	0,6
Til Kontrol af Rentnydere	— 0,3	0,3
Administrationsgodtgørelse til Sygekasser o. l. . .	— 0,7	0,6
Ialt Mill. Kr.	26,4	21,9

SYGEKASSER

31. December 1936 var der 1600 statsanerk. Sygekasser (1933: 1644) med 2,108,159 ubem. nydende Medlemmer (1934: 2,106,095). Kassernes Reservefond 45,8 Mill. Kr. (1934: 41,7), Antal Sygedage i Aaret 13,3 Mill. (1934: 11,1).

Indtægter:

	1936	1935	1934
Medlemmernes Bidrag	Mill. Kr. 48,7	47,3	42,4
Statstilskud	— 18,3	17,7	15,9
Kommunetilskud	— 0,9	0,7	0,4
Frivillige Bidrag fra Kommuner	— 0,9	0,9	0,9
Andre Indtægter	— 2,5	2,5	2,2
Mill. Kr.	71,3	69,1	61,8

Udgifter:

	1936	1935	1934
Pengehjælp	Mill. Kr. 10,7	10,6	8,8
Sygehusbehandling	— 11,6	11,2	10,1
Behandling paa Tuberkulose-Sanatorier . . .	— 0,9	0,9	0,8
Behandling paa Sindssygeanstalter	— 0,6	0,6	0,5
Lægehjælp	— 24,2	23,3	21,1
Medicin	— 8,0	7,1	6,0
Andre Sygehjælpsudgifter	— 2,6	2,5	2,1
Barselhjælp	— 3,0	2,7	2,3
Administrationsudgifter	— 7,0	6,8	7,0
Andre Udgifter	— 0,8	1,0	0,8
Mill. Kr.	69,3	66,7	59,5

SÆRHJÆLP, KOMMUNEHJÆLP, FATTIGHJÆLP

I AARET 1936—37, 1935—36 og 1934—35

	1936—37 Antal	1935—36 Antal	1934—35 Antal
Særhjælp ydedes til.	82,565	76,998	79,530
Kommunehjælp	185,695	185,266	192,088
Deraf med Tab af Valgret	8,716	8,789	7,393
Fattighjælp.	4,688	5,359	6,041
	281,664	267,623	277,659
Desuden ydedes Kontingenthjælp til. . . .	122,335	126,129	128,543
Hjælp til Udlændinge og Danske i Udlandet	2,336	2,629	2,837

Adskillige faar mere end en Art Hjælp og tæller derfor med flere Gange.

BØRN UNDER TILSYN i Henh. til Socialloven: 1936: 51.000. 1935: 51.000. 1934: 50.775. 1933: 48.334.

Børn fjernet fra Hjemmet: 1936: 1311. 1935: 1484. 1934: 1200. 1933: 1006.

ENKEBØRNS-UNDERSTØTTELSE ydedes i 1936-37 til 11,212 Enker og Enkemænd med 25,089 Børn. Aaret før: 10.757 og 23.448.

SÆRFORSORG

	1935-36 Antal	1934-35 Antal	1935-36 Statens Udg.	1934-35 Statens Udg.
Aandssvage	8,101	7,498	6,968,000	5,934,000
Épileptikere	722	680	933,000	826,000
Vanføre	1,256	968	956,000	691,000
Talelidende	327	136	155,000	157,000
Blinde	338	331	794,000	731,000
Døvstumme	321	330	788,000	699,000
Sindssyge	10,918	9,300	11,047,000	5,476,000
	21,982	19,243	21,641,000	14,514,000

UDGIFTERNE I HENH. T. LOVEN OM OFFENTLIG FORSORG

	1936-37 1000 Kr.	1935-36 1000 Kr.	1934-35 1000 Kr.
Børneværn, Optagelseshjem	Kr. 7,857	7,449	7,640
Underholds- b. t. Børn i og udenf. Ægteskab	—	6,542	6,377
Enkebørnsunderstøttelse	—	3,803	3,681
Særhjælp og Særforsorg	—	32,904	32,502
Kommunehjælp uden Tab af Valgret	—	49,843	50,913
Kommunehjælp med Tab af Valgret	—	5,948	5,538
Fattighjælp	—	2,340	2,601
Arbejdsanstalter	—	2,024	1,436
Hj. t. Udlændinge og Danske i Udlandet	—	1,111	980
Administrations- og andre Udgifter	—	4,613	4,471

Kr. 116,989 115,256 111,257

I 1936-37 fordeltes Udgifterne med ca. 36,1 Mill. paa Staten og ca. 80,9 paa Kommunerne.

OPDRAGELSESHJEM

Af Opdragelseshjem fandtes i 1937: 351 med ialt 8.602 Elever.

Af Danmarks Statistik

i smaa Noter, ordnet alfabetisk efter Emnerne.

AKTIESELSKABER. Jan. 1938
var der i Dmk. 7.159 Aktieselskaber
(Aaret før: 7,166) med samlet Kapital
2120,2 Mill. Kr. (2040).

ALKOHOLFORBRUG pr. Ind-
bygger, omsat i Liter à 100 pCt.:

1931	2,50
1932	2,19
1933	2,23
1934	2,39
1935	2,44
1936	2,48
1937	2,53

Afgiften til Staten	1936 Mill. Kr.	1937 Mill. Kr.
Sprit	29,1	32,0
Frugtvin	1,2	1,2
Øl	39,0	39,9

69,3 73,1

ARBEJDSLØNNEN Den gen-
snitlige Timefortjeneste i Haand-
værk og Industri

	1937	1936	1935
Fagl. Arbejdere . .	163	157	155
Ufagl. — . .	137	131	129
Kvindl. — . .	90	88	87

ARBEJDSLØNNEN i Landbru-
get.
Det første Tal er for Somme-
ren det andet for Vinteren:

	1937-38	1936-37
Karle under 17	305	281
— 17-21	192	182
— 21-25	448	401
— Over 25	270	246
— Over 25	533	475
Forkarle	325	288
Forkarle	585	519
Foderestre m. Kost	356	315
Foderestre m. Kost	581	518
Piger u. 18	472	411
Piger u. 18	226	214
— o. 18	195	184
— o. 18	287	273
— o. 18	248	231

Daglejrlønnen er i det samme
Tidsrum steget ca. 30-40 Øre.

ARBEJDSLØSHEDSKASSER.

De statsanerkendte Arbejdsløsheds-
kasser havde den 31. Marts 1937
431,600 Medlemmer, og disse ind-
betalte i ordinært Kontingent 29,7
Mill. og i ekstraordinært Kontingent
0,6 Mill. + 0,4 Mill. i andre Bidrag,
ialt 30,7 Mill. Kr. Dertil kom Kontin-
gent til Fortsættelseskasserne 7,5 Mill.
Kr., saaledes at Medlemmernes sam-
lede Bidrag var over 38 Mill. Kr.

Statens Tilskud var ca. 29 Mill.

ARBEJDSSTANDSNINGER paa
Grund af Konflikt har medført føl-
gende Tab af Arbejdsdage:

1937:	21,000
1936:	2,946,000
1935:	14,000
1934:	146,000

BANKERNES INDLAAN

August 1938:	2,195 Mill. Kr.
— 1937:	2,133 — —
— 1936:	2,107 — —

Nationalbanken ikke medregnet.

BANKERNEE UDLAAN

August 1938:	2,080 Mill. Kr.
— 1937:	2,115 — —
— 1936:	1,996 — —

Nationalbanken ikke medregnet.

BESKÆFTIGELSESTAL for In-

dustrien (Antal Arbejdstimer pr. Ar-
bejdsdag):

1931	962,000
1932	881,000
1933	985,000
1935	1,185,000
1936	1,240,000
1937	1,295,000

BENZINFORBRUGETS
VÆKST

Naar Benzinformbruget i 1935 sættes
til 100, var det i 1936 107 og i 1937
111. I 1930 var det kun 77.

BETALINGSBALANCEN mel-
lem Danmark og Udlandet udviste i
1937 et Overskud paa 114 Mill. Kr.,
i 1936 et Overskud paa 5 Mill. Kr.
og i 1935 et Overskud paa 71 Mill. Kr.

I denne Opgørelse er der kun reg-
net med de løbende *Udgifter* og *Ind-*
tagter.

BOLIGBYGGERIET i Hovedsta-
den, dens 11 Forstadskommuner, Pro-
vinsbyerne og deres Forstæder samt
de 67 Landkommuner med større by-
mæssige Bebyggelser. Antal Lejlig-
heder opført i:

1933:	16,375
1934:	23,195
1935:	22,939
1936:	18,146
1937:	18,538
1. Halvaar 1937:	8,156
1. — 1938:	6,065

BRANDSKADEN i 1937 ved 2831
Brande paa Bygninger erstattedes
med 9,8 Mill. Kr., og ved de samme
Brande udrededes 7,8 Mill. Kr. i Er-
statning for brændt Løsøre.

BYGGEOMKOSTNINGERNE
for et Husmandsbrug har i de senere
Aar stillet sig saaledes:

1933:	9,973
1934:	10,344
1935:	10,554
1936:	11,067
1937:	11,970

Det sidste Tal er akkurat dobbelt
saa stort som det tilsv. Tal i 1914.

CHOKOLADESKATEEN. ($33\frac{1}{3}$ pCt. af Varens Værdi ved Afsætning til Detaillist) indbragte i 1937: 14,5 Mill. Kr. mod 14 Mill. i 1936.

DISKONTOEN.

1927: 5
1928: 5
1929: 5 — $5\frac{1}{2}$ — 5
1930: 5 — $4\frac{1}{2}$ — 4 — $3\frac{1}{2}$
1931: $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ — 6
1932: 6 — 5 — 4 — $3\frac{1}{2}$
1933: $3\frac{1}{2}$ — 3 — $2\frac{1}{2}$
1934: $2\frac{1}{2}$
1935: $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$
1936: $3\frac{1}{2}$ — 4

Siden Decbr. 1936: 4.

DØDSAARSAGER	1936:	1935:
Infektionssygdom	2,725	2,884
Lungebetændelse	3,615	3,706
Tuberkulose	1,736	1,899
Kræft	5,612	5,401
Selv mord	644	717
Ulykker	1,259	1,193
Andre Aarsager	25,328	25,016
	40,919	40,816

EJENDOMSSALG. Der blev i 1936 omsat ialt 48,000 faste Ejendomme (49,000) til en samlet Købesum af 715 Mill. Kr. (813). svarende til 5,2 pCt. (5,4) af den samlede Ejendomsskyld pr. 1. Januar 1936.

EMBEDSEXAMINER m. m.

I 1936—37 blev følgende Examinere bestaaet:

	Md.	Kv.
Teologer	75	
Jurister	127	10
Statsvidensk. Kand.	14	4
Forsikringsvidensk.	3	
Medicinere	126	14
Filosoffer	43	15
Matem.-naturvid.	27	5
Fabriksingeniører	24	6
Maskiningeniører	30	
Bygningsingeniører	62	1
Elektroingeniører	26	
Veterinærer	52	
Landbrugskand.	61	
Landinspektører	19	

Havebrugsex.	14	4
Tandlæger	30	29
Jordemødre		20
Farmac. Kand.	59	20
— Medhj.	44	34
Lærereksamen	231	160

EXAMENSSKOLERNE havde ved Udgangen af 1937: 36,376 Drenge og 34,172 Piger i Examensklasserne, ialt 69,146 (Aaret før 63,259).

I 1937 tog 1932 (1831) Studenterexamen, 5370 (4952) Realexamen, 82 (76) Pigeskoleexamen, 1705 (1602) alm. Forberedelsesexamen og 9,238 (8,897) Mellemkoleexamen.

Antallet af Lærere ved disse Skoler var 3435 (3311) og af Lærereinder 2015 (1972).

FAGFORENINGERNE. Ved Udgangen af 1936 fandtes ialt 3478 Fagforeninger med 490,000 Medlemmer — ca. 30,000 flere end Aaret før. Indenfor de samv. Fagforbund alene fandtes 3133 Afdelinger med 423,500 Medlemmer.

FOLKETALLET VÆKST i Danmark:

Aar	Folketal	Tilvækst
Udg. af 1931	3,587,500	31,700
— 1932	3,619,000	31,500
— 1933	3,649,300	30,300
— 1934	3,681,700	32,400
— 1935	3,709,900	28,200
— 1936	3,736,500	26,600
1. Juli 1937	3,749,000	27,000

I 1937 fødtes 67,440 levende fødte Børn, og Antallet af Dødsfald var 40,442.

FOLKEBIBLIOTEKER. I Danmarks 870 Folkebiblioteker er der ca. 2,5 Mill. Bd., og det aarlige Udlaan er ca. 9,7 Mill. De kommunale Tilskud er ca. 1,9 Mill. Kr., andre lokale Tilskud (Biblioteksforeninger o. l.) 0,3 Mill. og Statens Tilskud ca. 1,1 Mill. Kr.

FORBRYDELSER. I Aarene 1934, 1935, 1936 og 1937 anmeldtes aarligt ca. 80,000 Forbrydelser, hvoraf ca. 60,000 Tyverier og ca. 13,000 Bedra-

gerier. I de samme Aar dømtes henholdsvis ca. 6,000 Mænd og ca. 600 Kvinder.

Tilbagefaldsprocenten udgør efter Beregninger gennem mange Aar ca. 30 pCt. med nedadgående Tendens. Tilbagefaldsprocenten for Kvinder er 15—18 pCt.

I Statsfængslerne hensat 31. Decbr. 1937: 1274 Mænd og 28 Kvinder (1934: 1382 og 27, 1932: 1,304 og 22).

FORLYSTELSESAFGIFTEN udgjorde i 1936-37 ialt 9,5 Mill. Kr. (1935-36: 9,2). 1934-35: 8,7).

Koncerter og Oplæsning — 10% — gav 38,500 Kr. (34,000).

Teater- og Cirkusforestillinger — 20 % — gav 1,5 Mill. (1,5).

Biograf, Variete, Baller, Væddeløb m. m. — 40 % — gav omtrent 8 Mill. Kr., hvoraf Biograferne alene 7,4 Mill.

I 1937—38 udgjorde Forlystelsesafgiften ifl. foreløbig Opgørelse ca. 10,2 Mill. Kr.

FORMUER. I 1936 var der i Danmark 331.466 Formueejere med over 4000 Kr. i Formue (Aaretsfor 318,190). Deres samlede Formue var 9,990 Mill. Kr. (9,586). Stigningen er 404 Mill. Kr. eller 4,2 %. Stigningen er størst for Formuer mellem 100.000 og 500.000 og over 2 Mill. Kr. Antallet af Millionærer var 522 (485).

FORSIKRING. Omtrent 300 danske og 100 udenlandske Selskaber driver Forsikringsforretning. De danske Selskabers Præmieindtægt for egen Regning ligger omkring 290 Mill. Kr. om Aaret.

FREMMEDE STATSBORGERE i Danmark 1930: 35,900, hvoraf omtrent 10,000 er født i Dmk.

I de sønderj. Landsdele bor ca. 4000 fr. Statsborgere (hvoraf ca. 3000 Tyskere). Omtrent Halvdelen af dem er født i Landet.

FÆRDELSUHELD i 1937: 13,668 (1936: 13,667 1935: 14,039). Antal dræbte 278 (1936: 317, 1935:

294). Alvorligt tilskadekomne 3,295 (3,410 og 3,751).

FÆRØERNE havde 1935 ialt 25,744 Indbyggere. 1930: 24,200. 1901: 15,200.

GRØNLAND havde 1930 ca. 16,630 Indbyggere, 1805 var Tallet ca. 6,000, 1900 ca. 11,900.

HANDELSBALANCEN.

	Indførsel Mill. Kr.	Udførsel Mill. Kr.	Mer Indførsel Mill. Kr.
1937...	1,702	1,606	96
1936...	1,436	1,380	104
1935...	1,329	1,266	63
1934...	1,354	1,235	119
1933...	1,265	1,213	52
1932...	1,142	1,136	6
1931...	1,465	1,333	132
1930...	1,729	1,616	113

HANDELSFLAADENS

FRAGTINDTÆGT i 1937 af udenlandsk Fart udgjorde ca. 307 Mill. Kr. mod ca. 215 Mill. Kr. i 1936.

HUSDYRTÆLLING angivet i 1000 Stk.

	Juli 1937	Juli 1938
Tyre (over 1 Aar)...	64	63
Stude (over 1 Aar)...	80	80
Køer.....	1,573	1,601
Kvier (over 1 Aar)...	603	606
Kælve (under 1 Aar)	764	833
Svin ialt.....	2,795	3,017
Heste.....	551	
Faar.....	186	
Høns.....	26,333	

HUSHOLDNINGSSKOLER.

Antallet af statsanerk. Husholdningsskoler er 20. De besøgte i 1936—37 af 1558 Elever (de to foregående Aar henholdsvis 1543 og 1421). Høj- og Landbrugsskolernes Husholdningsafdelinger havde 289 Elever (249).

HUSLEJENS STIGNING fra Novbr. 1935 til Novbr. 1937 i:

Hovedstaden 6,8 %

Provinsbyerne 6,5 %

i Gennemsnit for Lejligheder af alle Størrelser.

HUSVILDE. I Juli 1929 var 3,101 Familier bestaaende af 15,359 Personer under kommunal Boligforsorg. I Juli 1934 var Tallene dalet til 1,298 Familier og 6,295 Personer.

HØJSKOLER. Antallet af statsanerkendte Højskoler er 58. Elevtallet var i 1936—37 6,035 (de to foregaaende Aar 6,366 og 6,773).

INDFØDSRET i Danmark bevilgedes i 1938 til 734, hvoraf omtrent Halvdelen var fra Sverige, Norge, Sønderjylland og Slesvig-Holsten.

INDTÆGTER. Befolkningens skattepl. Indtægter i 1936 udgjorde 3391 Mill. Kr. mod 3262 Aaret før, en Stigning paa 129 Mill. Fra 1932 til 1936 er der en Stigning paa 797 Mill. Den gennemsnitlige Indtægt i de forskellige Erhvervsgrupper stillede sig saaledes:

	1936	1935
Landbrug m. v.	1,595	1,593
Haandv. og Industri..	2,706	2,724
Handel.	3,619	3,508
Andre Erhverv	2,819	2,791

ISLAND havde ved Udgangen af 1936 116,880 Indbyggere. 1900 var Tallet 78,500 og 1800 47,000.

Over Halvdelen af Landets Befolkning er beskæftiget ved Landbrug og Fiskeri.

KAFFETILSÆTNING. I 1937 produceredes i Danmark 7,5 Mill. kg Kaffetilsætning — Maltkaffe o.l. medregnet — mod 7,2 Mill. kg aarlig i de to foregaaende Aar.

Forbruget svarede til 2 kg pr. Indbygger (1936: 1,9 kg).

Afgiften til Staten udgjorde i 1937: 4,7 Mill. Kr.

KAPITALBALANCE. Danmarks Nettogæld til Udlandet ved Udgangen af

1935:	1562 Mill. Kr.
1936:	1374 " "
1937:	1241 " "

Forbedringen i de to Aar er saaledes godt 300 Mill. Kr., hvilket navn-

lig skyldes Nedgang i Stats- og Kommunegælden (185 Mill.) og Stigning i forretningsmæssige Tilgodehavender (ca. 115 Mill.).

KOLONIAVER. I 1915 havde Danmark 42,450 Kolonihaver, i 1936: 67,050.

En Fjerdedel af Haverne findes i København.

KOMMUNER. Antallet af Kommuner 1. Jan. 1936: 1394. Deraf 88 Bykommuner, egentlige Sognekommuner 1,293 og 13 Købstad-Landdistrikter.

KOMMUNERNES FINANSER.

	Løb. Indt. Mill. Kr.	Løb. Udg. Mill. Kr.
1936-37	533,6	456,9
1935-36	504,4	436,7
1934-35	461,9	419,7
1933-34	425,3	397,5
1932-33	420,6	399,9
1931-32	422,0	366,3

KRONENS GULDVÆRDI.

1930:	100,00
1931:	93,07
1932:	69,48
1933:	55,50
1934:	49,92
1935:	48,37
1936:	48,93
1937:	48,90
1. Halvaar 1938:	49,20

**LANDBRUGETS FORRETNINGS-
NINGS-PROCENT** af den bogførte Værdi i 1931—32: 0,5. I 1932—33: 2,9. I 1933—34: 3,5. I 1934—35: 4,2. 1935—36: 4.

LANDBRUGETS VÆSENTLIGSTE ORGANISATIONER 1937:

Det kgl. Landhusholdningsselskab, 840 Medlemmer.

137 Landboforeninger med 109,000 Medlemmer.

1,275 Husmandsforeninger med 90,000 Medlemmer.

1,335 Kvægavlsforeninger m. 18,60 Tyre.

1,749 Kontrolforeninger m. 731,000 Køer.

LANDBRUGSAREALETS ANVENDELSE i 1937:

Korn	100 ha.
Rodfrugt	13,222
Frø, Havesager o. a.	5,157
Afgrøder	482
Brak	386
Grøntfoder- og Græsar. i Omdriften	7,073
Vedv. Græs	5,668

LANDBRUGSSKOLER. Antallet af statsanerk. Landbrugsskoler er 21. Elevantallet var i 1936—37: 2706 (de to foregående Aar 2606, 2593).

LANDEJENDOMSPRISERNE beregnet paa Grundlag af Indberetningerne til Overskyldraadet om indgåede Handeler:

	Actal Salg	Td. Htk.	Købesum f. Jord og Bygn. Td. Htk.	Købesum for Løse pr. Td. Htk.
Huse med 1/4-1 Td. Htk.			Kr.	Kr.
Aaret 1936 . .	2,322	1,247	21,282	8,525
1937 1. Kvart.	376	200	21,634	7,749
— 2. —	666	368	20,494	7,622
— 3. —	495	263	20,755	7,726
— 4. —	618	339	20,856	9,303
1938 1. —	520	277	21,498	8,478
Gaarde med 1 Td. Htk. og derover:				
Aaret 1936 . .	1,802	5,963	10,741	4,275
1937 1. Kvart.	281	965	10,484	3,689
— 2. —	508	1,623	10,667	3,800
— 3. —	392	1,408	10,447	3,856
— 4. —	485	1,604	10,844	4,486
1938 1. —	417	1,350	10,480	4,193

LOCKOUTEN 1936 varede 30 Arbejdsdage, omfattede 96,500 Arbejdere og betød omtrent 3 Mill. tabte Arbejdsdage.

LUFTFART. Det danske Luftfartsselskab udførte i 1937 5,100 Flyvninger (1936: 2,100) og befordrede 21,700 Passagerer (16,600).

Kastrup Lufthavn blev i 1937 trafikeret af ca. 7,300 ankommende og afgaaende Maskiner (1936: 5,500).

LÆRERE OG LÆRERINDER ved Stats-, kommunale og private Skoler:

	1934	1935
Lærerinder	6,951	6,944
Lærere	10,156	10,159

Deraf alene ved de kommunale Skoler ca. 8,300 Lærere og 5,300 Lærerinder.

MARGARINEFORBRUGET i Danmark.

	Mill. kg	pr. Indbygger
1937:	77,8	20,8 kg
1936:	78,3	21,0 "
1935:	78,1	21,2 "

Margarineproduktionen beskæftiger ca. 1100 Arbejdere og godt 200 Chauffører.

MIDDELLEVETIDEN var i Ti-aaret 1865—69 gennemsnitlig: For Mænd 43,6, for Kvinder 45,5 Aar. I Femaaaret 1931—35 var Tallet vokset til: For Mænd 62,0, for Kvinder 63,8. I de sidste 70 Aar er altsaa Middelevetiden for Danmarks Befolkning — det, man kalder en Menneskealder — vokset ca. 18 1/2 Aar.

MILLIONÆRER i Danmark: 1935: 481. 1936: 482.

MOTORBESKATNINGEN i 1937:

Vægtafgift	25,5 Mill. Kr.
Omsætningsafg.	9,3 " "
Benzinafgift	26,6 " "
do. t. Storstrømsb.	3,9 " "

Ialt ca. . . 65,3 Mill. Kr. som alle kommer Vejarbejder o. l. til gode.

Dertil kommer Tillægsafgift paa Benzin 19,3 Mill. Kr. Den samlede Motorbeskatning udgør saaledes omtrent 85 Mill. Kr.

MOTORKØRETØJER. I 1909 var der i Danm. 682 Biler. 1. September 1920: 17,657. 30. Sept. 1928: 88,898, 30. Sept. 1935: 130,599, 30. Sept. 1936: 135,467 og 1937: 143,028. Af Motorcykler fandtes i Sept. 1937: 28.128.

NATIONALINDTÆGTEN i 1936 udgjorde ca. 4,200 Mill. Kr., Aaret før ca. 4,050 Mill. Kr., kun ca. $\frac{3}{4}$ af Indkomsten — 3,391 Mill. — kendtes skattepligtig. Deraf faldt ca. 1,379 Mill. paa Hovedstaden, 831 Mill. paa Provinsbyerne og 1.181 Mill. paa Landkommunerne.

OBLIGATIONSRENTEN. Den effektive Rente af Obligationer, beregnet med Hensyntagen til Kursen og Fordelen ved Udtrækning er af Stat. Dep. beregnet saaledes pr. Maj 1937 sammenlignet med Maj 1936:

Kreditforeningsobl.	5,15
Hypothekforeningsobl.	5,83
Statsobl.	4,93

OVERFORMYNDERIET, der forvalter umyndiges Midler, har ialt et Indestaaende paa ca. 570 Mill. Kr.

OVERBEFOLKEDE LEJLIGHEDER. Af samtlige Lejligheder er følgende Procentdel overbefolkede, hvorved forstaas, at Lejligheden behøves af mere end 2 Personer pr. Værelse:

Hovedstaden	4,7 %
Hovedst.s Forstæder ...	6,4 "
8 større Provinsbyer ...	7,0 "
37 middelst. Provinsbyer	6,4 "
40 mindre Provinsbyer .	4,5 "
Provinsbyernes Forst. .	8,5 "
68 Stationsbyer	5,0 "
Gennemsnit for samtlige Kommuner: 5,7 %.	

PRISNIVEAUET. Et Husholdningsbudget, som i 1931 beregnedes til 3,100 Kr., beregnedes Juli 1936 til 3,485 og Juli 1938 til 3,636.

PRISTAL (1935 = 100).

	1936	1937	Sept. 38
Engrospristallet....	105	119	110
Importvarer.....	108	129	110
Eksportvarer ...	106	110	115
Hjemmemarkedsv..	104	113	110

PRISTALLET, m. Udgangspunkt Juli 1914 = 100:

Juli 1918	182
Juli 1920	264
Juli 1922	199
Juli 1928	176
Juli 1932	154
April 1934	165
Juli 1936	174
Juli 1937	180
Juli 1938	182

Tages Aaret 1931 som Udgangspunkt = 100, var Pristallet April 1934: 106, Oktober 1935: 111, Juli 1936: 112, Juli 1937: 116, Juli 1938: 117.

PRODUKTIONSTAL for Industrien:

1935	100
1936	104
1937	109
Aug. 1937	106
" 1938	107

RADIO. Licensbetalende Lyttere:

1934—35:	548,700
1935—36:	586,000
1936—37:	620,400
1937—38:	668,200

Radiospredningsfondens Indtægter udgjorde i 1937—38 ca. $6\frac{3}{4}$ Mill. Kr. Efter afholdte Driftsudgifter overførtes 1,7 Mill. Kr. til Fonden, som derefter udgør 11,8 Mill. Kr., hvoraf ca. 5,7 Mill. Kr. er anbragt i Radiotoni-bygninger og Stationer.

RENTEN. Bankernes gennemsnitlige Rente:

	Indlaan	Udlaan
30. April 1933...	3,75	6,35
30. Juni 1934....	2,86	5,40
30. Juni 1935....	2,88	5,38

SKILSMISSER gennem en Aarrække:

1896	366
------------	-----

1931	2,472
1932	2,514
1933	2,762
1934	3,032
1936	3,210
1937	3,344

SKOLEBØRN. Antallet af Børn i skolepligtig Alder:

1931.....	468,500
1934....	470,900
1935.....	460,100
1936.....	453,200
1937.....	445,700

Nedgangen ventes fortsat til 1943 (415,000), hvorefter der ventes Stigning (1944: 416,400).

SKOLESØGENDE BØRN.

	1936	1935
Statens Skoler	11,637	11,313
Komm. do. . .	437,457	443,044
Private do....	41,868	42,642

Ialt 490,962 496,999

Nedgangen falder hovedsagelig paa Landdistrikterne.

SKOVAREAL 1931:

Statsskove	85,500 ha
Kommuneskove.	10,900 "
Privatskove	251,200 "

SLAGTNINGERNE paa Eksport-slagterierne (Tallene angiver Tusinder);

	Svin	Stort Kvæg	Fede kalve	Spæde kalve	Faar
1931: 7,320	271	205	179	49	
1932: 7,841	231	242	221	59	
1933: 6,392	257	222	348	60	
1934: 4,898	278	206	375	65	
1935: 4,331	255	203	320	75	
1936: 4,308	250	203	357	77	
1937: 4,322	315	219	348	88	

SMØRFORBRUGET i Dmk.

	Mill. kg	pr. Indb.
1937:	30,5	8,1
1936:	33,7	9,1

SPAREKASSERNE havde ved Udgangen af August 1938 en Indskudskapital paa 2,223,3 Mill. Kr. (Juni 1937: 2,164,9).

SPÆDBØRNSDØDELIGHEDEN. (døde under 1 Aar i pCt. af levende-fødte):

1850-1900 gs.	13,4
1901-1910 -	11,1
1911-1920 -	9,2
1921-1930 -	8,0
1931	8,1
1934	6,4
1935	7,1
1936	6,7

STATSHUSMANDSBRUG 15. Juli 1937:

I. Efter Loven af 4. Oktober 1919.

Antal Ejendom. ca..	5,000
Areal	36,900 ha
Grundværdi	32,2 Mill. Kr.
Vurderingssum	69,5 " "
Besætningsværdi ...	9,9 " "
Inventarværdi	3,7 " "
Ialt Værdi ca. 83 Mill. Kr.	

II. Efter Lovene af 1899 m. fl.

Antal Ejendomme..	12,100
Areal	90,000 ha
Grundværdi	56,6 Mill. Kr.
Vurderingssum	129,0 " "
Besætningsværdi ...	21,2 " "
Inventarværdi	7,1 " "
Ialt Værdi ca. 157 Mill. Kr.	

Ialt ca. 17,000 Statshusmandsbrug til samlet Værdi ca. 240 Mill. Kr.

TOBAKSFORBRUGET i Danmark, beregnet efter Detailværdien udgjorde:

	Mill. Kr.	Pr. Individ
1937: 189,9		50,7
1936: 184,8		49,7
1935: 174,8		47,5
1934: 167,5		45,8

Den samlede indenlandske Afgift udgjorde i 1937: 42,9 Mill. Kr., der-af 10,1 paa Cigarer, 28,8 paa Cigaretter, 2,9 paa Røgtobak, 0,8 paa Skraa-tobak og 0,3 paa Snustobak.

Tobaksforbruget pr. Individ var: 122 Cigarer, 107 Cigarillos, 402 Cigaretter samt ca. 1 kg. Tobak.

Detailsalgs-Værdien af Tobaksforbruget er opgjort til 190 Mill. Kr. eller gns. 50,7 Kr. pr. Individ.

TURISME. Danske Turisters Forbrug i Udlandet ansloges i 1937 til 50 Mill. Kr. Udenlandske Turisters Forbrug i Danmark ansloges i samme Aar til 30 Mill. Kr.

22,001 fremmede Biler gæstede i 1937 Danmark (1936: 15,128 og 1935: 10,744). Altsaa mere end en Fordobling i to Aar.

Af de 22,001 var 9,248 svenske, 6,079 tyske, 1,089 norske og 861 hollandske.

TVANGSAUKTION OVER LANDEJENDOMME:

1931:	1,214
1932:	2,029
1933:	1,332
1934:	1,078
1935:	726
1936:	500

TYSKHEDENS STYRKE i Sønderjylland var ved Valget i 1920 14,5 pCt. af Landsdelens Vælgere, i 1926 16,5 pCt., i 1936 15,6 pCt.

VEJUDGIFTER i 1936—37:

	Mill. Kr.
Bykommunerne	20,3
Sognekommunerne	38,0
Amtskommunerne	29,2
	87,5

Heraf dækkes af Tilskud fra Vej-

fonden 8,6 Mill. og Andel i Motorafgifterne 39 Mill. + Tilskudene til særlige Vejarbejder 9,0 Mill, ialt 56,6 Mill. Kr.

VÆLGERTAL OG VALGDEL-TAGELSE. Ved Folketingsvalget i 1935 var der 2,044,997 mod 1,576,716 i 1920 — en Stigning paa næsten 30 % —. Valgdeltagelsen ved Folketingsvalgene under Grundloven af 1915 har været:

April 1918	75,4 pCt.
April 1920	80,6 —
Juli 1920	74,9 —
September 1920	77,0 —
April 1924	78,6 —
December 1926	77,0 —
April 1929	79,7 —
Novb. 1932	81,5 —
Oktober 1935	80,7 —

VÆRNEPLIGTIGES HØJDE i Gennemsnit ved Sessionen i 1938: 171,47 cm. I 1937: 171,22 cm.

ÆGTESKABER. I 1937 stiftedes i Danmark 34,130 Ægteskaber — 9,1 pr. 1000 Indbyggere (1936: 9,3) Antallet af borgerlige Vielser var 12,526, og disses Andel af samtlige indgaaede Ægteskaber udgjorde ca. 37 % mod ca. 34 i de nærmest foregaaende Aar.

Radiolyttere pr. 1000 Indbyggere.

U. S. A	243	Holland	125
Danmark	192	Belgien	122
Storbritannien	179	Schweitz	121
Sverige	171	Island	120
Tyskland	134	Norge	105

Grækenland ligger lavest af de europæiske Lande med tre Lyttere pr. 1000 Indbyggere.

angivet i Millioner 1936.

 q^*

Byer med over 1 Million Indbyggere.

London	8,474,900	Sydney	1,262,440
New York	6,930,449	Los Angeles.	1,238,048
Tokio	5,875,667	Kairo	1,196,400
Berlin	4,242,500	Warschawa	1,125,500
Moskva	3,641,600	Bombay	1,161,383
Chicago	3,376,438	Rom	1,192,800
Shanghai.	3,259,114	Barcelona.	1,148,129
Osaka	2,989,874	Hamborg.	1,129,307
Paris	2,829,746	Glasgow	1,124,300
Leningrad	2,740,000	Milano	1,124,000
Buenos Aires	2,214,702	Nagoja	1,082,816
Filadelfia.	1,950,981	Kioto	1,080,500
Wien	1,874,130	Budapest	1,051,804
Rio de Janeiro.	1,585,234	Madrid	1,048,072
Detroit.	1,568,662	Meksiko	1,029,068
Calcutta	1,485,582	Melbourne	1,028,300
Tientsin	1,387,462	Birmingham.	1,013,700
Peking.	1,297,718	Sao Paolo	1,006,407

Antal Indbyggere for hver Bil.

U. S. A.	4	Argentina	45
New Zealand	7	Svejts	45
Kanada	8	Tyskland	47
Australske Forb.	13	Italien	99
Frankrig	19	Rusland	322
Storbritannien.	21	Holland	460
Danmark	26	Japan	610
Sverige	33	Polen	926
Norge	36	Kina	9,200
Belgien	38		

Af Aarets Dagbog.

Oktober 1937.

1. Loven om Forbud mod Overarbejde træder i Kraft.
7. Magister H. V. Clausen dør.
— De amerik. Fagf. vedtager at boycotte japanske Varer.

November 1937.

8. Japanerne besætter Taiyuan, Hovedst. i Prov. Shansi.
9. Befolkningsskom. afgives Betækn. om Boligbyggeri for børnerige Familier.
— Ny dansk Luftfartsordning — et Konsortium tilskyder 2 Mill. Kr., og Staten forhøjer Subventionen.
— Fhv. engl. Premierminister Ramsey Mac Donald dør, 71 Aar.
— Kina opgiver Forsvaret af Shanghai.
19. Justitsmin. Steincke foreslaar en Appelret. Retsplejeraadet gaar mod Forslaget og finder det grundlovsstridigt.
— Lord Halifax mødes med Hitler i Berchtesgaden.
22. Ny dansk-tysk Handelsoverenskomst med Mulighed for 10 pCt. øget dansk Landbrugs-Exsport.
26. Dr. Schacht træder tilbage som Økonomiminister og afløses af Statssekretær Funk. Schacht fortsætter som Præsident for Rigsbanken.

December 1937.

3. Enighed mellem Landbrugsraadets Præsidium og Landbrugsministeren om den nye Smørordning.
9. Tolvmandsforeningernes Aarsmøde vedtager at prøve Kortordningens Lovlighed ved Domstolene.
11. Italien udmelder sig af Folkeforbundet.
13. Japanerne besætter Nanking.
16. Kbhvn.s Borgerrepræsentation vedtager enst. Forslaget om Ændr. i Kommunens Forfatning, hvorefter bl. a. der vælges en Overborgmester, der faar Kommunens finansielle Ledelse under sig.
— Landbrugsordningerne vedtages i Folketinget. Venstre og Kons. stemte ikke om Kornordningen og Kødordningen, Venstre og Frie Folkep. stemte ikke om Svinereguleringen og Smørordningen.
20. General Ludendorff dør, 72 Aar.
21. Fhv. am. Udenrigsminister Kellogg dør, 81 Aar.
30. Etatsraad H. N. Andersen dør, 85 Aar.

Januar 1938.

8. A/S Vølund rekonstrueres efter store Tab i Spanien, og Staten bliver Hovedaktionær.
14. Ministeriet Chautemps træder tilbage p. Gr. a. Uenighed indenfor Folkefronten om Regeringens Finanspolitik.
18. Nyt Ministerium Chautemps dannes uden Socialisterne.
20. Venstre afgiver i Forfatningskommissionen Erklæring om, at det ønsker Tokammerssystemet bevaret.
28. Præsident Roosevelt forelægger Kongressen et udvidet Flaadebygningsprogram, krævende en Merudgift paa ca. 800 Mill. Dollars.

Februar 1938.

4. Hitler ændrer Hærens og Udenrigstjenstens Ledelse. En Række Generaler afskediges. Han overtager selv Ledelsen af Forsvarsministerierne, v. Ribbentrop bliver Udenrigsminister, og den tidl. Udenrigsm. v. Neurath bliver Præsident for det nye udenrigspolitiske Geheimeraad.
8. Socialminister Ludv. Christensen fremsætter Forslag om en Ferielov. — Indenrigsm. Dahlgaard fremsætter Forslag om Laan til Boligbyggeri og Huslejenedsættelse for mindrebemidlede, børnerige Familier. (14 Mill. aarlig i 6 Aar). — Landbrugsmin. Bording fremsætter Forslag om Arbejderboliger paa Landet (6 Mill. aarlig i 3 Aar). — Bygningstømmer og nogle andre Varer, ialt til ca. 45 Mill. Kr., kommer paa Friliste.
12. Forbundskansler Schuschnigg mødes med Hitler i Berchtesgaden.
14. Englands Flaadestation i Singapore aabnes.
16. Schuschnigg omdanner den østr. Regering som Resultat af Samtalen med Hitler.
17. Venezuelas Regering foreslaar en organiseret Indvandring af danske Landbrugere.
20. Eden træder tilbage som Englands Udenrigsminister p. G. a. Uenighed med Chamberlain ang. Englands Politik overfor Tyskland og Italien.
24. Schuschnigg understreger i en Tale Østrigs uafhængige Stilling.
25. Lord Halifax udnævnes til engl. Udenrigsminister.

Marts 1938.

1. Generalfeltmarskal Göring antyder i en Tale de Opgaver, der venter det tyske Luftvaaben m. Henblik paa Beskyttelsen af de 10 Mill. Tyskere udenfor Rigets Grænser.
2. De saml. engl. Oprustningsudgifter i 1938—39 anslaaes i en officiel Hvidbog til 343 Mill. Pd. Sterl. (ca. 7.700 Mill. Kr., hvoraf godt $\frac{1}{4}$ laanes).
9. Schuschnigg kundgør, at der den 13. Marts vilde finde Folkeafstemning Sted om Østrigs Uafhængighed.
10. De østr. Nazister protesterer mod Folkeafstemningen. — Kons. Forslag om Nedsættelse af en Forsvarskommission afvises af Regeringspartierne.
11. Schuschnigg træder tilbage efter Krav fra tysk Side. Tyske Tropper rykker ind i Østrig.
13. Østrigs Indlemmelse i Tyskland proklameres.

- En fransk Ministerkrise afsluttes med Dannelse af en socialistisk-socialradikal Regering under Leon Blum (S.)
- 14. Hitler holder sit Indtog i Wien.
- 15. 18 anklagede i Moskvaproces, deriblandt Bukharin, Rykov, Jagoda og Krestinsky, henrettes.
- 16. Den svenske Rigsdag vedtager enst. Regeringens Militærbevilling paa 50 Mill. Kr.
— Venstre redegør i Komm. for sit Forfatningsprogram: Tokammerssystem, 25 Aars Valgret og suspensivt Veto for Landstinget.
- 19. Den mexikanske Regering overtager de udenl. (amer. og engl.) Olie-selskabers Ejendomme, Værdi ca. 400 Mill. Dollars.
- 31. Det norske Storting bevilger et Laan paa 52 Mill. Kr. overvejende til militære Formaal.

April 1938.

- 4. Mæglingsforslaget til Afværgelse af Storkonflikt vedtages af Arbejdsg. med 71,2 % og af Arb. med 82,1 % Jastemmer. Gælder 2 Aar og medfører Lønforhøjelse, mest for de lavest lønnede.
- 5. Finansmin. Buhl stiller Forslag om Opt. af indenl. Laan paa 50 Mill. Kr. til Tilvejebringelse af Statslagre af vigtige Varer og til Fremskyndelse af Militærordningens Nyanskaffelser.
- 7. Slagterierne forkaster med 65 St. mod 26 Mæglingsforslag i Slagterikonflikten, mens Arb. vedtager med stor Majoritet. Regeringen fremsætter Forslag om Lovfæstelse af Mæglingsforslaget.
— Under Flkts Behl. af Forsl. om Beredskabslaanet kræver V. og K. et udvidet Forsvar.
- 8. Min. Blum træder tilbage efter Konflikt med Senatet om de finansielle Forslag.
- 9. Trafikmin. Fisker forelægger i Finansudvalget Nyordningen af Telefonvæsenet, hvorefter Staten overtager Aktiemajoriteten i de fire Selskaber.
- 10. Daladier danner en Regering i Frankrig med Chautemps som Vice-ministerpræsident.
- 12. Landst. vedtager endeligt Ferieloven, Beredskabs- Statslaan og Love om Arbejderboliger paa Landet.
- 13. Landst. vedtager endeligt Loven om civilt Luftværn, Funktionærloven, Loven om Boligbyggeri og den nye Biograflov.
— En Nazist aflyrer i Flkt. Skræmmeskud mod Justitsminister Steincke.
- 15. Franco naar frem til Middelhavet ved Tortosa.
- 24. Henlein fremsætter Sudetertyskernes Krav: Fuldt Selvstyre og Ændring af Tjekoslovakiets Udenrigspolitik.
- 26. Engl.s Statsbudget for 1938—39 viser Udgifter til 944 Mill. Pd. St., hvoraf 234 til Militæret.
- 28. England og Frankrig aftaler militært Samarbejde.

Maj 1938.

- 3. Det am. Senat godkender Flaadebygningsprogrammet til 1156 Mill. Dl.
- 16. Engl. Luftforsvarsminister, Lord Swinton, træder tilbage p. G. a. Kritiken mod den langsomme Gennemførelse af Oprustningen.
- 19. Oldermænd Ejsing bliver Form. f. Arbejdsgiverforeningen.

21. Tjekoslovakiet indkalder ca. 100.000 Reservister til Tjeneste i Grænseomraaderne.
24. Danmark anerkender Italiens Erobring af Abessinien.

Juni 1938.

11. Den gule Flod gennembyder sine Diger og standser de japanske Hæres Fremmarch mod Syd.
12. Ved Kommunalvalgene i Tjekoslovakiet faar Henleins Parti ca. 90 % af de tyske Stemmer.
13. Statsmin. Stauning fremsætter i Forfatningskommissionen Grundlovsforslag med Tilslutning af Christmas Møller. Forslaget afvises af Venstre.
24. Den tyske Regering gennemfører tvungen Arbejdstjeneste for alle arbejdsdygtige Personer, uanset Beskæftigelse.
25. Det kons. Folkepartis Hovedbestyrelse tiltræder med 23 mod 3 St. det af Christmas Møller antagne Grundlovsforslag.
28. Forfatningskommissionen slutter sit Arbejde. Betænkningen indeholder en Fællesudtalelse fra S., R. og K. med Forslag til ny Grundlov.

Juli 1938.

8. England sender Forstærkning til Palæstina i Anledning af den tiltagende Uro.
12. Naziløberen Fritz Clausen afbryder Samarbejdet med L. S. og paabyder sine Partifæller at udtræde af L. S.
- 22.—24. Oslostaternes Udenrigsministres Møde i København afsluttes med en Udtalelse, der fastslaaer, at Folkeforbundets Medlemmer ikke længere er pligtige til at deltage i Sanktioner.
25. Lord Runciman overtager Hvervet som Mellemmand i Forhandlingerne mellem Tjekoslovaikiets Regering og Sudetertyskerne.

August 1938.

9. Fhv. Folketmd. A. C. Meyer dør, 80 Aar.
16. Den førende slovakiske Politiker Hlinka dør.
22. Forfatningskommissionens Betænkning offentliggøres.
26. Indførsel af Rug og Hvede standses
— Det sudetertyske Parti opfordrer sine Medlemmer til at sætte sig til Modværge mod Angreb.
30. Britisk Kabinetmøde i Anledning af den kritiske Situation i Tjekoslovakiet.

September 1938.

1. Alle Jøder, der er indvandret til Italien og dets Kolonier siden 1918, faar Ordre til at forlade Landet inden 6 Mdr.
2. Henlein mødes med Hitler i Berchtesgaden.
3. Der opnaas Enighed mellem en færøisk Lagtingsdelegation og Regeringen om en færøisk Finansplan, hvorefter Staten overtager en Række Udgifter og nogle store offentlige Arbejder besluttet udført.
5. Frankrig træffer ekstraordinære Foranstaltninger ved den tyske Grænse.
6. Hitler udtaler, at Tysklands Selvforsyning nu er saa fremskreden, at det ikke frygter Blokade fra andre Stater.

- Den tjekoslovakiske Regering fremsætter et nyt Tilbud om en Mindretalsordning, der i stort Omfang imødekommer Sudetertyskernes Krav.
7. Sudetertyskerne afbryder Forhandlingerne p. Gr. a. paastaaede voldelige Overgreb mod den tyske Befolkning.
 10. Præsident Benes' Radiotale om Forhandlingerne med Sudetertyskerne.
 12. Hitler kræver paa Partidagens i Nürnberg Selvbestemmelsesret for Sudetertyskerne.
 13. Standret indføres i nogle sudetertyske Egne for at holde Uroen efter Hitlers Tale nede.
 15. Chamberlain flyver til Berchtesgaden og møder Hitler, der kræver Sudeteromraadet forenet med Tyskland.
 16. Den tjek. Regering opløser det sudetertyske Parti og beordrer alle Vaaben i de tyske Omraader alleveret.
 17. Henlein forkynnder Dannelsen af sudetertyske Frikorps.
 18. Ministerpræsident Hodza afviser i en Radiotale en Ændring af Tjekoslovakiets Grænser.
 21. Den tjek. Regering accepterer under stærkt engelsk-fransk Pres Afstaaelse af de sudetertyske Omraader til Tyskland.
 22. Chamberlain mødes paany med Hitler — i Godesberg — og stilles overfor skærpede Krav.
— Ministeriet Hodza træder tilbage og afløses af et Ministerium med General Sirovy som Præsident.
 23. Forhandlingerne i Godesberg afbrydes p. Gr. a. Hitlers Krav om øjeblikkelig tysk Militærbesættelse af Sudeter-Omraadet.
— Alm. Mobilisering i Tjekoslovakiet.
— Frankrig indkalder nye Reserveaargange.
 26. Chamberlain sender Sir Horace Wilson til Hitler med et personligt Budskab.
— Hitler fastholder i en Tale, at Sudeteromraadet skal besættes af tyske Tropper inden 1. Oktober.
— Roosevelt appellerer til Hitler og Benes om at undgaa en voldelig Løsning.
 29. München-Konferencen mellem Hitler, Mussolini, Chamberlain og Daladier enes om Betingelserne for Overdragelserne af de sudetertyske Omraader til Tyskland.
 30. Den tjekoslovakiske Regering antager München-Overenskomsten.

Hvor bliver Kvinderne af?

Af Ingrid Koch.

Naar man tænker paa, at der til Sommer er gaaet 24 Aar, siden danske Kvinder fik Stemmeret, er det med nogen Beskæmmelse, man ser, hvor faa Pladser de indtager i de folkestyrende Forsamlinger, og hvor lidt deres Stemmer høres i det offentlige Liv og dér, hvor Folkets Levevilkaar bestemmes, og det til Trods for, at Kvinder har rejst mange af de Spørgsmaal, Samfundet arbejder med i Dag.

Der kan være to Hovedgrunde til den ringe Interesse:

For det første har Politikere og Folketalere ikke i tilstrækkelig Grad haft Evne og Vilje til at vække Kvinders Forstaaelse af, at ogsaa deres Evner skulde komme Samfundet tilgode, og at Politik er noget, som berører ogsaa Kvindens Livsinteresser.

For det andet har Kvinderne ikke selv i paafaldende Grad været opmærksomme paa, at der med Stemmeretten ogsaa følger en Pligt til selv at dygtiggøre sig til Samfundsarbejdet.

Baade af den ene og den anden Grund trænger vi i Dag til en Opvaagnen blandt Kvinderne, saadan som vi under Folkestyret har set en befriende Opvaagnen, først blandt Borgerne i Byerne, derefter i Landbostanden og sidst i Arbejderklassen.

Naar vi mindes den Opvaagnen, nødes vi til at indrømme, at den ikke fortrinsvis kom fra velstillede Mennesker, der havde særlig megen Tid til deres Raadighed — nej, den kom fra Mænd og Kvinder, der i Fællesskab arbejdede utrætteligt paa at skabe bedre Kaar for Slægten efter dem.

Det samme Ønske burde kunne lede Kvinden af i Dag ind i Samfundsarbejdet, ikke mindst fordi der nu er en fornyet Grund for Kvinder til at være vaagne og hævde de engang vundne Rettigheder, som er kommet os alle tilgode, ogsaa dem, der ikke rigtig ved af det.

Med dette lille Indlæg vilde jeg gerne bidrage mit til, at Kvinder skulde faa Lyst til at beskæftige sig med Politik og overvinde den gamle Overtro om, at Politik ikke er noget for Kvinder.

Det er næppe for meget sagt, at Politik ikke i nogen anden Tidsalder har grebet saa dybt ind paa alle Livsomraader, som den gør i vor.

I ældre Tider var Politik næsten énsbetydende med Krigsførelse, og derfor ansaa man ikke Politik for noget, Kvinder kunde beskæftige sig med.

Gennem flere Aarhundreders Tradition var det tillige blevet fastslaaet, at Arbejdet med at tilberede Mad, rengøre Boligen, sørge for Børnenes Tøj og ikke mindst for deres Opdragelse paahvilede Kvinden.

Og intet Samfund blandede sig dengang i de Opgaver. Trods Oprustning og Krige er Politik nu ikke mere begrænset til kun at omhandle Krigsførelse, heller ikke alene til Grundlovsændringer og Handelsoverenskomster.

I de moderne Samfund spiller Socialpolitikken en stadig større Rolle; ikke blot i de folkestyrede Stater, men ogsaa i Selvherskerstaterne indtager den en større og større Plads.

Socialpolitikken beskæftiger sig med Boligforhold, Ernæringslære, Sundhedspleje og Befolkningsproblem, kort sagt med alle de Omraader, som man tidligere mente var det, Kvinden først og fremmest havde Forstand paa, og som man derfor stadig henviste hende til som hendes rette Virkefelt.

Man skulde altsaa mene, at hun paa disse Omraader har nogle Aarhundreders nedarvede Erfaringer fremfor Manden.

Hvis man for 50—60 Aar siden havde kunnet se de Opgaver, Samfundet arbejder med i Dag, vilde man sikkert have

anset det for givet, at Kvinder til den Tid besatte mange flere Pladser, overalt hvor de Spørgsmaal behandles og forvaltes.

Man kunde maaske ogsaa have ventet, at man i højere Grad søgte Kvinders Raad og Medvirke, naar alle disse Spørgsmaal rykkede frem.

Det er imidlertid ikke sket i videre stor Udstrækning herhjemme.

Ser man paa de folkestyrende Raad, saa er der i Sogneraadene ialt: 11.371 Medlemmer udover Landet.

Deraf var der i 1929: kun 93 Kvinder, i 1933: 135 Kvinder, og i 1937 er Tallet dalet til 117.

Det kan hverken Kvinder eller Mænd være bekendt.

Med Hensyn til Byraadene fordeler Tallene sig saaledes:

	Mænd	Kvinder
København:	43	12
Frederiksberg:	16	3
Øerne:	4371	34
Jylland:	5740	22

Ikke engang de gæve Jyder har altsaa fordelt Arbejdet rimeligt imellem sig, og Bykvinder har ikke været mere vaagne end Landbøkvinderne, skønt Byernes Kvinder unægtelig har mere Tid, fordi de har langt flere Arbejdslettelser i det daglige Arbejde, end de Kvinder, der bor paa Landet, har. Tiltrods for, at det er 25—30 Aar, siden Elektriciteten indførtes i vore Boliger, findes den endnu ikke i alle Egne af vort Land, og derved afskæres mange Kvinder fra de simpleste Arbejdslettelser.

Et underligt Misforhold, naar man betænker, med hvilken Iver de tekniske Fremskridt er blevet udnyttet f. Eks. paa Krigsmateriellets Omraade!

Mange Mødre trænger endnu til Arbejdslettelser for at frigøres til Samfundsarbejde, og Samfundet trænger ikke mindst til Mødrenes Hjælp nu.

Fra mine Rejser, hvor jeg talte med andre Landes Kvinder, mindes jeg med særlig Glæde en ung czeckisk Mor, selv Læge,

som sagde: „Jeg vilde ikke føle, at jeg har gjort min Moderpligt helt, hvis jeg ikke faar opdraget min Søn til en god Demokrat.“

Danmark kunde ogsaa trænge til, at mange Mødre tænkte saadan og var med til at forhindre, at vi herhjemme faar en Ungdom, som er et modtageligt Bytte for enhver Agitation, der modvirker Demokratiets gamle Idealer om Respekt for hvert Menneskes Ret til Liv, Arbejde og Lykke.

Men skal Kvinder hjælpe Samfundet her — og det bliver sikkert nødvendigt at tage deres Hjælp — maa de selvfølgelig selv have den samme Ret til Arbejde og Selvfølgelig.

Den nordiske Kvindes Plads er i Arbejdet. Saadan har det altid været, for vore Livsvilkaar er ikke saadan, at Mændene ønsker Luksuskvinder.

Derfor bør baade Mænd og Kvinder være paa Vagt overfor enhver Strømning, ethvert Lovforslag, der kan blive en Fare for Kvindens Menneskeret og Arbejdsret. Ikke engang Forbedringen i Børnenes Kaar bør købes paa Kvindens Bekostning, hvilket heller ikke er nødvendigt. I en Tid, der mere end nogen anden trænger til, at alle gode Kræfter samles til Værn om Fred og Frihed, kan det ikke være klogt at skabe en utilfreds og tilsidesat Befolkningsgruppe af Kvinderne, som kunde blive Demokratiets bedste Hjælpere.

* * *

Ved de nylig stedfundne Valg i Sverige har svenske Kvinder fordoblet deres Pladser i Landstingene (Amtsrådene) og forøget deres Antal i de kommunale Raad med 72 pCt. Ogsaa i Norge er Kvinderne gaaet frem, og det var i høj Grad ønskeligt, at det samme vilde ske ved det kommende Valg i Danmark.

Det første lille Fremskridt vilde være, at enhver Kvinde dannede sig en selvstændig Mening om, paa hvilket Parti hun for sine Børns, sin egen og andre Kvinders Skyld bør

stemme — det er for sløjt, at der f. Eks. i København og Frederiksberg endnu er ca. 130,000 Kvinder, der slet ikke bruger deres Stemmeret. Kun ved at bruge denne Borgerret, der burde betragtes som en Borgerpligt, kan Kvinder skaffe Ørenlyd for deres Krav og være med til at tilføre Samfundet den Menneskelighed og Moderlighed, som vor Tid i saa høj Grad trænger til.

Stenlille, November 1938.

STATISTISKE OPLYSNINGER

Tabel a.

Statens Skatteindtægter 1921/22—1937/38.

	1921—22	1926—27	1929—30	1930—31	1931—32	1932—33	1933—34	1934—35	1935—36	1936—37	1937—38
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
<i>Skatter af faste Ejendomme:</i>											
Ejendomsskyld	11,4	4,5	4,5	4,6	4,7	4,7	4,8	4,9	5,0	5,2	5,2
Grundskyld	—	7,4	7,0	7,0	7,0	6,8	6,8	6,8	6,9	7,0	7,8
<i>Indkomstskatter</i>	191,3	87,4	67,6	69,3	88,6	94,3	84,3	69,2	82,6	106,3	133,6
<i>Formueskatter</i>	52,0	40,9	32,1	32,4	35,4	34,7	31,6	33,7	37,0	38,3	39,7
<i>Omsætningsafgifter:</i>											
Arveafgift	10,7	12,6	13,2	12,5	11,1	13,3	13,3	25,1	17,6	14,2	15,6
Stempelafgift	21,0	19,9	16,5	16,1	14,7	14,0	14,4	16,0	15,3	16,1	16,0
Børsskat	1,4	0,8	0,9	0,6	0,5	0,6	1,7	2,1	1,5	2,2	2,0
Omsætningsafg. ialt . .	33,2	33,1	30,6	29,2	26,3	27,9	29,4	43,2	34,4	32,5	33,6
<i>Forbrugsafgifter:</i>											
Indførselstold	55,8	88,2	102,0	108,0	105,2	83,0	98,4	104,7	104,6	108,5	108,0
Spiritusafgift	33,2	29,9	29,8	28,9	28,4	23,0	24,0	27,0	28,3	30,0	31,3
Ølskat	26,8	28,1	27,7	29,4	29,8	31,4	35,1	37,2	38,2	38,8	39,8
Indenl. Sukkerafgift . .	6,3	7,0	7,4	7,3	7,6	7,6	8,9	9,6	6,8	9,9	9,8
Tillægsafg. paa Sukker .	—	—	—	—	—	—	5,5	8,5	7,9	8,6	8,4
Cigar- og Cigaretafg. .	17,9	22,6	26,0	29,5	30,8	30,2	34,1	36,1	38,6	40,7	42,5
Afgift paa Vin (indenl.)	4,1	5,5	0,5	0,9	0,5	0,7	1,0	1,1	1,2	1,2	1,1
Forlystelsesskat	5,6	6,1	5,0	5,0	5,0	4,8	5,4	5,9	6,2	6,4	6,6
Kaféskat	—	10,2	15,7	1,5	—	—	—	—	—	—	—
Afgift paa Omsætnin-	—	—	—	7,7	8,2	7,5	7,0	7,5	8,3	8,5	8,7
gen af stærke Drikke .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Omsætningsafgift af	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chokol. og Sukkerv. .	—	10,6	10,0	10,1	9,7	10,0	11,5	12,3	13,3	14,2	14,4
Tillægsafg. paa Benzin .	—	—	—	—	1,4	11,1	15,0	16,5	17,7	18,5	19,0
Stempelafg. af Spillek.	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4
Afgift af Kaffesurroga-	—	—	—	—	—	1,5	3,9	4,3	4,6	4,5	4,6
ter	—	—	—	—	—	—	3,4	12,9	—	—	—
Afgift af Raavarer til	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Margarine.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Forbrugsafgifter ialt . .	154,4	208,6	224,5	228,7	227,0	211,1	255,0	285,6	278,0	292,0	296,2
Gebyrer, Sport- ler og Kendelser) . .	—	15,1	11,0	10,8	10,1	9,3	10,1	11,3	10,8	11,2	15,5
Ialt Skatter og Afgifter	442,3	397,0 ¹	377,3	382,0	399,1	388,1	422,0	454,8	454,8	492,6	532,0

¹ I Henhold til Lov om Valutaforanstaltninger af 20. December 1924 indkom desuden i Finansaarene 1924—25, 1925—26, 1926—27 og 1927—28 henholdsvis 0,9 Mill. Kr., 23,5 Mill. Kr., 23,0 Mill. Kr., og 2,6 Mill. Kr. eller ialt 50,0 Mill. Kr., heraf udgjorde Tillæg til Indkomstskatten 22,4 Mill. Kr., Omsætningsafgiften af Motorkøretøjer 18,4 Mill. Kr. og særlige Forbrugsafgifter 9,2 Mill. Kr.

Enkelte Afgifter af mindre finansiell Interesse er kun medtaget i Slutsummen, saaledes Jernbaneskylden og Grundstigningsskylden, der for 1937—38 udgør henholdsvis 0,03 Mill. Kr. og 0,44 Mill. Kr.; for Finansaaret 1921—22 dog ogsaa Afgift til Staten af Motorkøretøjer 4,5 Mill. Kr.

De egentlige Motorafgifter 1937/38: 61,1 Mill. Kr. er ikke medregnet, da de kun opkræves af Staten, men tilfalder Kommunerne (39,1 Mill.) eller særlige Formaal (22,0 Mill.)

Tabel b. Statsgælden 1914—38.

	Statsgælden var den 31. Marts						
	1914	1920	1922	1924	1926	1929	1931
Indenl. Gæld Mill. Kr.	88 _{,4}	671 _{,9}	667 _{,9}	672 _{,0}	672 _{,9}	650 _{,8}	583 _{,4}
Udenl. Gæld Mill. Kr.	272 _{,5}	254 _{,3}	534 _{,6}	544 _{,5}	507 _{,1}	722 _{,4}	711 _{,6}
Tilsammen Mill. Kr..	360 _{,9}	926 _{,2}	1202 _{,5}	1216 _{,5}	1180 _{,0}	1373 _{,2}	1295 _{,0}
	Statsgælden var den 31. Marts						
	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Indenl. Gæld Mill. Kr.	564 _{,8}	550 _{,9}	621 _{,9}	594 _{,6}	577 _{,2}	559 _{,8}	542 _{,4}
Udenl. Gæld Mill. Kr.	690 _{,7}	665 _{,5}	670 _{,3}	656 _{,3}	642 _{,8}	669 _{,3}	655 _{,1}
Tilsammen Mill. Kr..	1255 _{,5}	1216 _{,4}	1292 _{,2}	1250 _{,9}	1220 _{,0}	1229 _{,1}	1197 _{,5}

Arbejdsløsheden blandt organiserede Arbejdere i Danmark.

Tabel c.

Gennemsnitlig Arbejdsløshedsprocent i hele Landet		Maaned	Arbejdsløshedsprocenten i hele Landet ved Maanedens Slutning					Antal arbejdsløse ved Maanedens Slutning	
Aar	pCt.		1934	1935	1936	1937	1938	1937	1938
1913	7,5		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.		
1922	19,3	Januar . . .	34,4	29,5	28,1	33,0	29,2	140300	132500
1923	12,7	Februar . . .	31,3	28,3	30,4	31,4	27,7	133800	127200
1924	10,7	Marts	28,4	22,3	26,2	28,6	22,1	122700	102700
1925	14,7	April	21,6	18,3	19,5	17,5	20,3	74800	92900
1926	20,7	Maj	16,8	14,4	12,9	14,8	17,5	63300	80000
1927	22,5	Juni	15,5	12,6	11,3	13,9	16,7	60200	73900
1928	18,5	Juli	15,3	12,6	12,1	15,2	16,9	66000	77900
1929	15,5	August . . .	15,5	13,7	12,3	15,1	16,9	65900	74000
1930	13,7	September .	16,4	14,9	12,9	16,5	16,8	72400	76600
1931	17,9	Oktober . .	18,2	17,3	16,3	19,2	18,7 ¹⁾	84700	85500 ¹⁾
1932	31,7	November .	22,3	21,7	20,0	23,5		103900	
1933	28,8	December .	30,3	31,7	30,3	34,6		153400	
1934	22,1								
1935	19,7								
1936	19,3								
1937	21,9	Gennemsnit	22,1	19,7	19,3	21,9	—	95103	—

¹⁾ Foreløbige Tal

Tabel d. **Værdien af Vareomsætningen mellem Danmark og Udlandet, fordelt efter Varegrupper, i 1937 og 1936.**

	1937			1936		
	Samlet Indførsel	Udførsel af inden- landske Varer	Udførsel af uden- landske Varer	Samlet Indførsel	Udførsel af inden- landske Varer	Udførsel af uden- landske Varer
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Levende Dyr (undtagen Fisk o. lign.)	2 023	93 834	18	2 650	79 403	—
Flæsk, Kød og Slagteriaffald	3 755	404 905	1 070	3 516	379 261	1 038
Smør, Fløde, Mælk og Ost	100	381 657	217	404	344 340	270
Æg	46	129 779	43	55	112 286	57
Fisk, Skaldyr o. lign.	9 648	33 400	1 613	8 719	34 475	2 057
Andre Madvarer af Dyr	1 240	36 190	59	1 277	28 229	79
Kornvarer o. lign.	161 341	40 457	4 424	111 822	15 716	2 553
Andre Fødestoffer	110 532	24 794	836	99 099	19 740	681
Frø til Udsæd	3 154	11 393	864	4 494	11 005	1 387
Havesager m. v.	19 775	6 980	729	19 142	4 796	592
Gødningstoffer	47 132	730	755	48 472	326	446
Alkoholiske Drikkevarer . . .	9 339	4 673	72	8 765	4 017	54
Kolonialvarer o. lign.	59 107	5 239	4 603	54 610	3 157	4 065
Spindestoffer, Garn, Traad o. lign.	73 960	6 859	4 281	73 205	4 868	4 257
Forskellige Plantestoffer, Pa- pir og Arbejde heraf	158 472	5 724	1 117	138 062	3 998	1 046
Manufaktur og Beklædnings- genstande	151 819	6 832	9 403	145 077	6 369	7 638
Træ, ubearbejdet el. groft bearbejdet	41 783	1 570	628	42 361	1 189	864
Træ, forarbejdet	24 583	3 531	834	21 526	2 727	578
Metaller og Mineralier og Ar- bejder heraf	265 649	73 728	3 783	228 247	52 871	3 088
Skind, Huder, Talg, Olie og Arbejder heraf	170 523	104 704	16 894	151 279	85 512	11 517
Skibe, Vogne, Maskiner, In- strumenter og Ure	135 256	137 997	9 279	116 508	108 304	6 669
Mineralske Brændselsstoffer	185 927	4	164	140 715	4	504
Andre Varer	66 533	26 385	3 445	66 029	23 928	3 639
Tilsammen	1 701 697	1 541 365	65 131	1 486 034	1 326 521	53 079

Tabel e. **Prisnoteringer paa danske Landbrugs-
produkter m. v.**

Varer	Note- ring d. 27. Oktober 1938	Gennemsnitsnotering for			
		1937	1934	1932	1929
1 Smør, Kr. pr. 100 kg	243	225	161	178	302
2 Sød Mælk, Øre pr. kg	14,28	12,4	9,32	9,39	15,1
3 Sk. Mælk, Øre pr. kg	3,2	3,0	2,88	2,28	3,0
4 Æg, Øre pr. kg	170	111	103	101	160
5 Ost, 45 pCt., Øre pr. kg	140	116	96	104	—
6 Flæsk, Øre pr. kg slagtet Vægt . .	168	171	156	75	159
7 Slagtekvæg, Øre pr. kg lev. Vægt .	38,0	36,5	23,09	17	46
8 Handelsheste, Kr. pr. Stk.	1100	1040	802	639	716
9 Torvegrise, Kr. pr. Stk.	30,25	14,79	26,34	12,29	35,82
10 Hvede, Kr. pr. 100 kg	13,65	19,34	12,07	11,46	16,79
11 Rug, Kr. pr. 100 kg (tysk/polsk) .	14,00	19,43	—	9,82 ¹	15,64
12 Byg, 2 radet, Kr. pr. 100 kg . . .	11,40	17,99	12,92	12,77	16,14
13 Havre, Kr. pr. 100 kg	10,50	16,74	12,65	11,79	15,55
14 Foderblanding, Kr. pr. 100 kg . .	15,75	17,58	13,45	13,48	20,75
15 Majs, Kr. pr. 100 kg	15,75	14,92	13,00	9,57	16,71
16 Sukker, Øre pr. kg	36,0 ²	33,7 ²	33 ²	30	34
17 Kartoffler, Kr. pr. 100 kg	5,00	7,36	6,00	8,00	8,31
18 Havrehalm, Kr. pr. 100 kg	3,00	3,51	3,64	3,70	4,42
19 Hø, Kr. pr. 100 kg	7,00	6,97	7,75	6,32	9,64
20 Superfosfat 18 pCt., Kr. pr. 100 kg	6,30	6,45	6,27	5,73	6,03
21 Chilesalpeter, Kr. pr. 100 kg . . .	16,50	16,66	16,18	16,77	17,72
22 Kaligødning 40 pCt., Kr. pr. 100 kg	12,95	13,49	12,69	13,51	—

¹) Gennemsnit af Sept.—Okt. ²) + 5 Øre i Skat.

Tabel f. **Udførsel af danske Landbrugsvarer,
procentvis fordelt paa Lande (Vægt).**

Udført til:	Smør			Ost			Æg			Bacon og Flæsk		
	Eng- land	Tysk- land	Andre Lande	Eng- land	Tysk- land	Andre Lande	Eng- land	Tysk- land	Andre Lande	Eng- land	Tysk- land	Andre Lande
Aar	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1913	91	2	7	1	53	46	95	3	2	97,9	1,3	0,8
1929—33	75	18	7	4	86	10	77	21	2	98,6	0,4	1,0
1931	72	18	10	6	81	13	85	13	2	98,9	0,6	0,5
1933	84	11	5	3	85	12	70	23	7	96,4	0,2	3,4
1934	83	13	4	5	60	35	67	22	11	98,1	0,3	1,6
1935	79	18	3	8	60	32	66	22	12	98,6	0,6	0,8
1936	75	23	2	16	55	29	69	24	7	98,9	0,9	0,2
1937	76	23	1	12	52	36	75	22	3	98,4	1,2	0,4
¹) 1938	76	23	1	11	55	34	74	24	2	99,5	0,5	—

¹) $\frac{1}{1} - \frac{30}{10}$ 1938.

Tabel g. **Maanedsgennemsnit af Københavns Vekselkurser.**

	Svenske Kroner	Norske Kroner	Sterling	Dollars	Tyske Mark	Pariser Francs
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Nominel Guldparitet. .	100,00	100,00	18,16	220,39	88,89	—
1937						
Januar, gennemsnitlig .	115,65	112,70	22,40	457,51	183,53	21,45
Februar, — .	115,65	112,70	22,40	458,74	184,05	21,45
Marts, — .	115,65	112,70	22,40	459,55	184,28	21,22
April, — .	115,63	112,70	22,40	456,87	183,34	20,65
Maj, — .	115,65	112,70	22,40	454,53	182,34	20,43
Juni, — .	115,65	112,70	22,40	454,98	182,06	20,35
Juli, — .	115,65	112,70	22,40	452,14	181,56	17,33
August, — .	115,65	112,70	22,40	450,62	181,07	17,00
September, — .	115,65	112,70	22,40	453,22	181,66	16,13
Oktober, — .	115,65	112,70	22,40	453,10	181,76	15,27
November, — .	115,65	112,70	22,40	449,58	181,26	15,35
December, — .	115,62	112,70	22,40	449,31	180,85	15,36
1938						
Januar, gennemsnitlig .	115,65	112,70	22,40	448,98	180,66	15,09
Februar, — .	115,59	112,70	22,40	447,45	180,69	14,79
Marts, — .	115,54	112,70	22,40	450,52	180,99	14,19
April, — .	115,60	112,70	22,40	451,06	181,08	14,05
Maj, — .	115,64	112,70	22,40	451,92	181,30	12,84
Juni, — .	115,65	112,70	22,40	452,83	182,13	12,71
Juli, — .	115,65	112,70	22,40	455,31	182,77	12,71
August, — .	115,65	112,70	22,40	459,94	184,20	12,68
September, — .	115,65	112,70	22,40	467,76	186,54	12,69

Tabel h. **Forholdstal for Aktie- og Obligationskurser.**

Kurserne 1935 = 100	Gennemsnitlig									
	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Aktier:										
Banker	97,3	97,3	94,3	87,1	73,1	83,7	101,5	100,0	101,5	98,8
Rederier	136,8	141,4	126,3	87,4	57,9	68,6	92,9	100,0	130,9	165,5
Industrielskaber . .	95,9	101,3	95,2	86,4	75,8	84,1	97,4	100,0	107,0	110,5
Andre Selskaber . .	82,7	77,1	77,5	71,7	66,7	83,3	95,9	100,0	105,9	102,5
Ialt Aktier	98,9	100,3	95,5	82,2	69,7	82,7	97,2	100,0	108,7	113,2
Obligationer	95,0	95,8	99,9	96,8	87,0	98,7	103,4	100,0	99,2	96,3
	1938									
	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.
Aktier:										
Banker	100,6	100,2	99,5	99,9	100,4	100,3	101,3	101,5	99,6	101,5
Rederier	140,7	137,0	136,6	134,0	127,3	122,4	127,8	129,6	128,5	127,6
Industrielskaber . .	107,1	108,4	107,9	108,5	104,5	104,6	105,5	107,7	107,3	109,8
Andre Selskaber . .	96,4	95,5	94,5	90,3	89,7	91,8	94,0	96,7	95,7	96,2
Ialt Aktier	106,7	106,2	105,5	103,8	101,5	101,7	103,8	105,7	104,7	105,9
Obligationer	99,2	98,7	98,0	98,2	98,6	99,2	99,9	100,1	99,8	101,0

Tabel i. Landbrugets Prioritetsgæld efter Ejendomsstørrelse.

	1927						1909	
	Antal Ejendomme	Vurderings-sum ¹⁾	Samlet Pante-værdi ²⁾	Samlet Behæftelse	Behæftelse i pCt. af		Behæftelse i pCt. af	
					Vurderings-sum	Pante-værdi	Vurderings-sum	Pante-værdi
Gaarde		Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
12 Td. Hartkorn og derover	2236	496,8	625,2	342,2	68,9	54,7	77,2	62,3
4—12 Td. Hartk.	25540	1452,0	1964,2	887,7	61,1	45,2	61,2	47,8
2—4 — —	28206	869,5	1212,5	573,6	66,0	47,3	58,7	45,2
1—2 — —	34399	634,6	888,8	473,7	74,6	53,3	58,7	45,4
Ialt 1—12 Td. Hartkorn	88145	2956,1	4065,5	1935,0	65,5	47,6	60,1	46,6
Huse								
10 ha og derover	27066	346,9	508,5	299,3	86,2	58,8	—	—
3,3 —10 ha	48688	463,9	633,8	374,6	80,7	59,2	—	—
0,55—3,3 —	35487	226,9	273,8	123,5	54,4	45,1	—	—
Ialt Huse	111241	1037,7	1416,1	797,4	76,8	56,3	56,7	45,3
Landbrug ialt	201622	4490,6	6106,8	3074,6	68,5	50,3	61,3	48,0

¹⁾ Til Ejendomsskyld ²⁾ Indbefattet Besætning og Inventar.

Tabel j. Arbejdslønnen i Haandværk og Industri.

Tabel k. Forbruget af nogle væsentligere Varer.

1934—37	Gennemsnitlig Timefortjeneste				Varer	Vægt eller Maal	Aarlig pr. Indb.		
	Okt. Kv. 1934	Okt. Kv. 1935	Okt. Kv. 1936	Okt. Kv. 1937			1929	1935	1937
Grupper									
Hovedstaden:	Øre	Øre	Øre	Øre	Smør	kg	5,9	9,4	8,1
Faglærte Arbejdere	174	174	178	182	Ost	"	5,0	6,1	6,3
Ufaglærte " "	140	141	142	147	Æg	"	6,4	6,6	6,9
Kvindelige " "	89	90	91	93	Flæsk	"	22,1	27,3	30,8
Samtlige Arbejdere	143	144	146	148	Kød	"	20,3	25,7	26,6
Provinsen:					Sukker	"	49,2	48,2	50,2
Faglærte Arbejdere	141	141	144	146	Kaffe	"	7,1	7,2	7,5
Ufaglærte " "	124	125	129	133	The	"	0,16	0,16	0,14
Kvindelige " "	81	82	83	85	Margarine . . .	"	22,6	21,2	20,8
Samtlige Arbejdere	126	126	130	132	Spiritus à 100 ⁰ / ₀ ¹⁾	l	2,1	2,43	2,72
Hele Landet:					Stærkt Øl . . .	"	36,3	36,0	37,2
Faglærte Arbejdere	156	156	160	162	Svagt Øl	"	20,1	19,7	19,7
Ufaglærte " "	130	131	134	136	Druevin	"	2,16	2,12	2,18
Kvindelige " "	86	87	88	90	Personl. Forbr. af ren Alkohol ²⁾	"	2,58	2,44	2,53
Samtlige Arbejdere	133	134	137	138	Cigarer	St.	79	110	122
					Cigarillos . . .	"	55	103	107
					Cigaretter . . .	"	289	355	402
					Røgtobak	kg	0,65	0,66	0,65
					Skraa og Snust.	"	0,38	0,32	0,30
					Kul m. m. . . .	"	1563	1466	1605

¹⁾ Incl. Spiritus til teknisk Brug. ²⁾ Al Spiritus til Personforbrug, omregnet til 100 pCt. Alkohol.

Tabel l. **Prisniveau, Produktion, Penge**
(nogle vigtigere Konjunktural).

(Tallene bør sammenholdes med Tabellerne c, g og h)	Prisniveau (Leveomkostninger)	En-Gros-Prisniveau	Import-Priser	Eksport-Priser	Hjemme-markeds-varer	Import-overskud	Industriproduktion	Private Bankers Udlån og Diskontering	Seddel-omløb	Nationalbankens & private Bankers udenl. Netto-Tilgodeh.
	1935: 100	1935: 100	1935: 100	1935: 100	1935: 100	Mill. Kr.	1935: 100	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Maanedsgennemsnit:										
1927 ¹	103	110	—	—	—	9,2	69	(1893)	354,2	31,6
1928	102	110	—	—	—	6,6	74	(1733)	350,0	110,4
1929	101	108	—	—	—	6,8	80	(1805)	357,7	175,2
1930	96	93	—	—	—	9,4	86	(1840)	356,7	149,3
1931	91	82	79	71	84	11,3	80	1813	342,8	74,6
1932	90	84	—	—	—	0,5	73	1597	322,2	7,9
1933	93	90	—	—	—	4,4	84	1639	339,7	÷ 4,7
1934	97	98	98	91	97	10,3	94	1678	367,3	÷ 36,1
1935	100	100	100	100	100	5,2	100	1748	372,9	÷ 96,8
1936	102	105	108	106	104	8,7	104	1927	381,9	÷ 47,1
1937	105	119	129	110	113	8,4	109	1968	388,3	÷ 16,3
Septbr. 1937	—	121	131	120	115	22,8	106	1938	385,0	÷ 4,4
Oktober —	107	122	131	122	117	÷ 3,0	105	1931	413,1	19,0
Novbr. —	—	121	128	120	116	÷ 4,8	105	1945	391,7	39,9
Decbr. —	—	120	126	123	116	÷ 11,7	104	1968	417,1	60,4
Januar 1938	107	119	125	113	115	33,1	104	1949	386,1	64,0
Februar —	—	117	121	110	114	10,6	105	1944	391,2	69,6
Marts —	—	115	117	105	113	22,9	108	1939	399,3	60,6
April —	107	113	116	110	112	÷ 7,6	109	1907	420,5	71,2
Maj —	—	112	116	110	110	÷ 9,1	109	1884	408,5	88,2
Juni —	—	111	113	108	110	÷ 15,2	109	1905	413,9	112,9
Juli —	106	111	113	112	110	÷ 2,0	107	1910	403,3	105,3
August —	—	110	110	112	110	3,3	107	1913	396,6	127,9
Septbr. —	—	110	110	115	110	7,6	108	1927	428,8	132,8
Oktober —	106	111	111	113	110	—	—	—	—	—

¹⁾ De negative Tal angiver Eksportoverskud.

²⁾ Ultimo Tal omfattende indenlandske Veksler, Kassekredit, Konto Kurant og andre Udlån undtagen Panteobligationer.

Ejendomsskyldvurderingerne 1924, 1927, 1932 og 1936.

Tabel m.

	Samlet Ejendomsskyldværdi				Heraf Grundværdi			
	1936	1932	1927	1924	1936	1932	1927	1924
Byerne:	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Hovedstaden	5175,7	4394,8	3958,3	3667,4	1644,2	1442,7	1358,8	¹ 1303,8
Provinsbyerne	3399,5	2966,5	2676,1	2501,4	899,9	802,1	756,1	² 736,2
Landdistrikter:								
Øerne	3482,4	3074,2	3251,1	3364,2	1455,2	1314,5	1445,4	1545,9
Jylland	3663,1	3267,9	3346,3	3392,3	1613,1	1431,5	1533,7	1621,7
Ialt Landdistrikter	7145,5	6337,1	6597,4	6756,5	3068,3	2746,0	2979,1	3167,6
Hele Landet³⁾	15720,7	13698,4	13231,8	12925,3	5612,4	4990,8	5094,0	5207,6

¹ Hovedstadens Grundværdi 1916: 800,1 Mill. Kr. ² Provinsbyernes Grundværdi 1916: 415,9 Mill. Kr. ³ Samlede Antal Vurderinger (i Tusinder): 1924: 535, 1927: 565, 1932: 612, 1936: 665.

Tabel n. Landbrugets Gældsforhold d. 15. Juli 1937.

	Antal Ejen- domme	Ejen- doms- skyld- værdi Mill. Kr.	Værdi af Besæt- ning & Inventar Mill. Kr.	Samlet Pante- værdi Mill. Kr.	Priori- tetsgæld Mill. Kr.	Samlet Gæld Mill. Kr.	Prioritets- gæld 1 % af Panteværdi %	Samlet Gæld 1 % af Pan- teværdi %	Antal Ejd.	
									m. Gæld o. 85% af Pantev.	m. Gæld o. 110% af Pantev.
Øerne :										
Ejd. m. Grundværdi										
under 10,000 Kr.	44735	476,1	98,8	574,9	394,5	424,8	68,6	73,9	17768	7367
10—50,000 „	26287	1028,6	229,9	1258,5	756,5	825,2	61,7	65,6	7851	2533
over 50,000 „	2097	391,8	76,0	467,8	316,5	332,6	67,7	71,1	784	288
Samtl. Landejendom.	73119	1896,5	404,7	2301,2	1487,5	1582,6	64,6	68,8	26403	10188
Jylland :										
Ejd. m. Grundværdi										
under 10,000 Kr.	85748	896,6	211,5	1108,1	1000,6	1097,0	90,3	99,0	58823	34834
10—50,000 „	40625	1366,4	326,2	1692,6	1358,7	1458,3	80,3	86,2	23422	11130
over 50,000 „	2249	289,1	57,8	346,9	278,5	294,8	80,3	85,0	1316	620
Samtl. Landejendom.	128622	2552,1	595,5	3147,6	2637,8	2850,1	83,8	90,5	83561	46584
Hele Landet :										
Ejd. m. Grundværdi										
under 10,000 Kr.	130483	1372,7	310,3	1683,0	1395,1	1521,8	82,9	90,4	76591	42201
10—50,000 „	66912	2395,0	556,1	2951,1	2135,2	2283,5	72,4	77,4	31273	13663
over 50,000 „	4346	680,9	133,8	814,7	595,0	627,4	73,0	77,0	2100	908
Samtl. Landejendom.	201741	4448,6	1000,2	5448,8	4125,3	4432,7	75,7	81,4	109964	56772

Tabel o. Landbrugsejendommenes samlede Gæld fordelt mellem procentvise Andele af Ejendommenes Panteværdi.

	Gæld i Mill. Kr. fordelt mell. Proc. af Panteværd. indtil								Gæld ialt
	40 %	40-49 %	50-59 %	60-74 %	75-84 %	85-99 %	100-109 %	110 % og der- over	
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	
Øerne:									
Ejd. m. Grundværdi									
under 10,000 Kr.	206,7	44,9	40,2	49,9	26,0	28,1	11,8	17,2	424,8
10—50,000 "	448,8	92,1	79,4	91,6	42,4	40,0	14,8	16,1	825,2
over 50,000 "	166,6	36,2	32,4	40,1	19,8	19,2	7,6	10,7	332,6
Samtl. Landejendom.	822,1	173,2	152,0	181,6	88,2	87,3	34,2	44,0	1582,6
Jylland:									
Ejd. m. Grundværdi									
under 10,000 Kr.	422,8	100,9	97,7	137,2	81,9	102,5	52,0	102,0	1097,0
10—50,000 "	634,7	146,2	139,2	188,4	104,0	118,6	53,5	73,7	1458,3
over 50,000 "	128,5	29,9	28,5	39,0	21,7	24,3	10,7	12,2	294,8
Samtl. Landejendom.	1186,0	277,0	265,4	364,6	207,6	245,4	116,2	187,9	2850,1
Hele Landet:									
Ejd. m. Grundværdi									
under 10,000 Kr.	629,5	145,8	137,9	187,1	107,9	130,6	63,8	119,2	1521,8
10—50,000 "	1083,5	238,3	218,6	280,0	146,4	158,6	68,3	89,8	2283,5
over 50,000 "	295,1	66,1	60,9	79,1	41,5	43,5	18,3	22,9	627,4
Samtl. Landejendom.	2008,1	450,2	417,4	546,2	295,8	332,7	150,4	231,9	4432,7

Arbejdsløshedsprocenterne efter Aldersklasser ved den store Tælling d. 30. Juni 1934.
Tabel p.

	Arbejdere i Alderen					Alle Aldersklasser
	18-24 Aar	25-39 Aar	40-49 Aar	50-59 Aar	60 Aar o. derov.	
Mænd ialt	16,7	13,3	12,2	16,1	21,3	14,4
" i Hovedstaden . . .	18,7	12,3	11,7	14,9	20,4	14,0
" i Provinsbyer . . .	20,5	16,6	13,5	18,4	23,2	17,3
" i Landkommuner . .	8,2	9,8	10,7	13,7	18,4	10,5
Kvinder ialt	8,9	10,8	12,1	15,2	18,7	11,0
" i Hovedstaden . . .	9,4	11,6	13,2	16,3	19,6	11,9
" i Provinsbyer . . .	8,7	10,0	10,7	14,2	17,5	10,2
" i Landkommuner . .	5,3	9,7	11,2	9,1	—	

Tabel q. **Arbejdsløshedsprocenten i vigtige Fag.**

Aarene:	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
Gennemsnit for alle Fag . .	21,9	19,3	19,7	22,1	28,8	31,7	17,9
Vigtige Fag:							
Murere	32,4	24,3	20,6	17,5	31,1	48,5	18,5
Smede- og Maskinarb. . .	12,1	12,9	16,6	22,8	34,0	38,0	21,6
Tekstilarbejdere	14,0	6,2	9,4	8,3	7,4	10,6	11,1
Skrædere	14,2	11,7	11,8	12,3	14,6	19,0	11,3
Tobaksarbejdere	20,3	19,0	21,8	22,8	27,4	28,6	20,0
Skotøjsarbejdere	29,0	19,2	14,5	16,5	18,6	24,8	18,3
Arbejdsmænd	29,6	26,3	26,3	28,7	35,6	36,8	20,4

Tabel r. **De anerk. Arbejdsløshedskasser 19²⁹/₃₀—19³⁶/₃₇.**

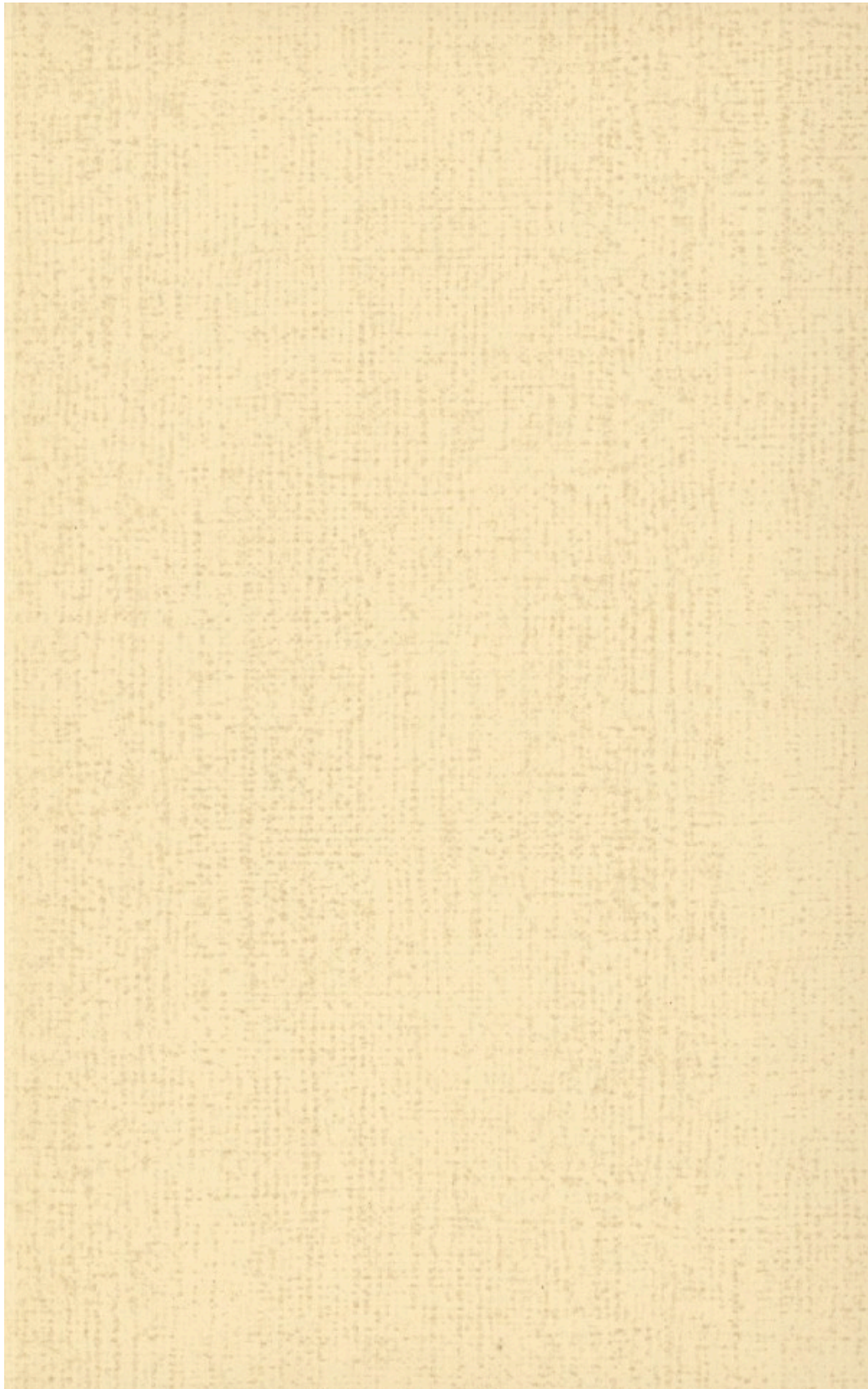
	19 ³⁶ / ₃₇	19 ³⁵ / ₃₆	19 ³⁴ / ₃₅	19 ³³ / ₃₄	19 ³² / ₃₃	19 ³¹ / ₃₂	19 ³⁰ / ₃₁	19 ²⁹ / ₃₀
Antal anerkendte Arbejdsløshedskasser (31. Marts)	70	70	70	71	70	69	70	70
Antal nydende Medlemmer	431600	409300	389000	375400	341700	321700	301000	288400
Hovedforsikringens Indtægter:	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Medlemsbidrag ialt . . .	30,7	28,7	29,4	29,3	27,5	19,3	18,0	19,1
Tilskud fra det offentlige	23,4	24,2	26,4	28,0	9,3	9,0	9,7	10,7
Renter m. v.	2,2	1,4	1,1	0,8	1,0	1,0	0,9	0,6
Ialt	56,3	54,3	56,9	58,1	37,8	29,3	28,6	30,4
Fortsættelseskass. Indtægter: ¹								
Medlemsbidrag ialt . . .	7,5	7,2	6,4	5,4	2,22	0,6	0,6	0,5
Tilskud fra det offentlige	6,0	5,3	4,7	9,9 ²	0,41	0,3	0,4	0,65
Renter m. v.	1,5	0,4	0,2	0,1	0,04	0,1	0,1	0,05
Ialt	15,0	12,9	11,3	15,4	2,7	1,0	1,1	1,2

¹ Før 1933—34 Krisefond i 6 Arbejdsløshedskasser.

² Heraf 2 Mill. i Etablerings-Indskud.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Ministeriet (Telefon, Modtagelsesdage, Adresser)	3
Kalender, Posttakster m. m.	4-17
Det radikale Venstre, Organisation, Presse	18
Markedsfortegnelse	21
Tre stille Slagsange. Af <i>Piet Hein</i>	29
Folkeforbundet, Neutralitetsspørgsmaalet og det nordiske Samar- bejde. Af <i>P. Munch</i>	33
Genforeningsslægten i dansk Politik. Ved <i>Svend Thorsen</i>	38
Grundlovsforslaget. Af <i>Johs. Christiansen</i>	49
Tjekoslovakiet. Af <i>N. P. Jensen</i>	58
Limfjords-Krejleren og Furbo-Pigen. Af <i>Johan Skjoldborg</i>	66
Arbejdsløshed, Beskæftigelse og Ungdomsforanstaltninger. Af <i>P. Veistrup</i>	75
Udligningslovens Virkninger. Af Redaktør <i>Nøhr</i>	85
Ove Rode	95
Statens Regnskab og Budget. Af <i>Bertel Dahlgaard</i>	100
Folketingets Medlemmer.	109
Landstingets Medlemmer	111
Amtsraadsvalgene 1935	112
De kommunale Valg 1937	113
Programudtalelser	114
<i>Statistiske Oplysninger:</i>	
Danmark, Areal- og Folkemængde, administrativ Inddeling, offent- lige Understøttelser m. v.	118
Af Danmarks Statistik i smaa Noter	122
Landenes Indbyggerantal m. v.	131
Af Aarets Dagbog	133
Hvor bliver Kvinderne af? Af <i>Ingrid Koch</i>	138
<i>Statistiske Oplysninger:</i>	
Tabel a. Statens Skatteindtægter 1921/22—1937—38	143
— b. Statsgælden 1914—38	144
— c. Arbejdsløsheden 1913—37	144
— d. Import og Eksport 1936—37	145
— e. Landbrugsproduktpriser.	146
— f. Landbrugseksport fordelt paa Lande	146
— g. Vekselkurser	147
— h. Aktie- og Obligationskurser	147
— i. Landbrugets Prioritetsgæld	148
— j. Arbejdsløn	148
— k. Forbrug pr. Individ	148
— l. Konjunktural	149
— m. Ejendomsskyldvurdering (Grundværdi)	149
— n. Landbrugets Gældsforhold 1937.	150
— o. Landbrugsejendommenes samlede Gæld	150
— p. Arbejdsløshedsprocenterne efter Aldersklasser	151
— q. Arbejdsløshedsprocenten i vigtige Fag	151
— r. De anerk. Arbejdsløshedskasser	151

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk